

Talousarvio 2020

Liedon kunnan
talousarvio 2020
ja taloussuunnitelma
2020-2022

Kunnanvaltuusto 11.11.2019

Sisällysluettelo

Kunnanjohtajan katsaus	3
Liedon kuntastrategia 2018-2025	5
Liedon kunnan hyvinvointisuunnitelma	7
Riskienarviointi ja -hallinta	9
Talousarvion laadinnan yleiset ja taloudelliset lähtökohdat	10
Talousarvion sitovuus	15
Tuloslaskelma	17
Tuloslaskelma (ulkoinen)	18
Rahoituslaskelma	19
Valtuustoon nähden sitovat määrärahat	20
Tarkastuslautakunta	21
Keskusvaalilautakunta	22
Kunnanhallituksen alainen toiminta	23
Konsernihallinto	25
Sisäiset palvelut	29
Maaseutupalvelut	33
Pelastustoimi	35
Työllistäminen ja asiointipalvelu	36
Ympäristöterveyspalvelut	40
Sosiaali- ja terveyslautakunta	44
Sote-hallinto	50
Perhe- ja sosiaalipalvelut	52
Vanhuspalvelut	55
Terveys- ja sairaanhoitopalvelut	57
Sivistystoimi	60
Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta	61
Yleissivistävä opetus	64
Varhaiskasvatus	66
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	69
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	71
Tekninen lautakunta	73
Teknisten ja ympäristöpalveluiden hallinto	76
Toimitilapalvelut	77
Yhdyskuntatekniikka	79
Liedon Vesi	82
Kaavoitus- ja rakennuslautakunta	85
Kaavoitus- ja mittaustoimi	91
Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu	92
Tontinluovutusohjelma ja kaavoitusohjelma	95
Investointiosa	98
Investointien tavoitteet	98
Yhteenveto	99
Investointiosan hankekohtaiset perustelut	101
Kuntakonserni	127
Liedon Asunnot Oy	128
Liedon Lämpö Oy	130

Kunnanjohtajan katsaus

YLEISTÄ

Yleinen taloudellinen kehitys

Suomen ja koko Euroopan talouskasvua varjostavat yhä synkkenevät pilvet. Brexit sekä globaalien suurvaltojen väliset kansainvälistä kauppaa rajoittavat kiistat yhdistettynä Turkin kiihtyviin sotatoimiin Syyrian pohjoisosissa heijastelevat nopeasti vientimarkkinoista riippuvaisten valtioiden talouteen. Euroopan suurvallan Saksan talouden ongelmat ovat heijastuneet vuoden 2019 aikana lähes koko Euroalueelle. Euroalueen talouden kasvun odotetaan, mikäli riskiskenaariot eivät toteudu, kuitenkin hitaasti elpyvän jo vuonna 2020 – kasvunäkymät ovat siten kulunutta vuotta vähän myönteisemmät.

Epävarmuustekijöistä huolimatta Varsinais-Suomen talous on edelleen varsin vakaalla pohjalla. Yritysten tilauskannat ovat edelleen hyvät, työllisyyskehitys on jatkanut vahvana. Pula osaavasta työvoimasta on yhä edelleen yksi kasvua rajoittavista tekijöistä. Työvoiman vahvan kysynnän ja Liedon kunnan omien toimenpiteiden ansiosta, on pitkäaikaistyöttömyys Liedossakin vähentynyt merkittävästi.

Rakentamisen suhdannenäkymät ovat jo kuluvan vuoden aikana heikentyneet ja kasvua on nähtävissä lähinnä teollisuusrakentamisessa sekä julkisessa palvelurakentamisessa.

Kotimainen kysyntä ylläpitää talouskasvua vielä tulevinakin vuosina palkansaajien kokonaisansioden kasvaessa. Sopimuskorotusten, palkkaliukumien sekä yleisen työllisyysasteen paranemisen kautta koko talouden palkkasumman ennakoidaan kasvavan 3,7% kuluvan vuoden aikana.

Keskipitkällä aikavälillä vuosina 2022–2023 talouskasvun arvioidaan asettuvan vähitellen 1 prosentin kasvuvauhtiin.

Liedon kunnan talousarvio vuodelle 2020 ja taloussuunnitelma vuosille 2020-2022

Liedon kunnan vuoden 2020 talousarvion ja tulevien vuosien taloussuunnitelman laatiminen käynnistettiin haastavista lähtökohdista. Vuoden 2018 tilinpäätös oli vahvasti alijäämäinen ja toteutumaennusteet vuodelle 2019 ennakoivat alkaneen kehityksen jatkuvan ja aiempina vuosina kerättyjen ylijäämien hupenevan nopeasti ennakoitua heikomman verotulokertymän vuoksi. Tulopohjan nopean heikkenemisen merkittävimäksi syyksi on paljastunut verokorttiuudistus, joka on aiheuttanut verotulotilityksiin viivettä siten, että osa vuodelle 2019 kuuluvista verotuloista tilitetään vasta vuonna 2020. Kuntaliitolta saadut vuotta 2020-2022 koskevat verotuloennusteet ennakoivat vahvaa verotulojen ja valtionosuuksien kasvua ja hallitusohjelmaan kirjatut palvelujen kattavuuteen ja laatuun tehtävät parannukset on luvattu hyvittää kunnille täysimääräisesti. Näihin positiivisiin odotuksiin on kuitenkin syytä suhtautua varsinaissuomalaisella varovaisuudella. Julkisen talouden alijäämäisyys ja tehtävien uudistusten rahoittaminen tulee lähitulevaisuudessa muodostumaan kuntatalouden haasteeksi. Kehittyviltä kasvuseutujen kunnilta odotetaan samalla investointikykyä ja hyvä investointikyky edellyttää selkeästi ylijäämäistä taloutta.

Väestön muuttoliike, kaupungistumiskehityksen jatkuessa, kohdentuu Suomessa ja Varsinais-Suomen sisälläkin kehittyville kaupunkiseuduille. Lieto, osana elinvoimaista Turun seutua, on edelleen kiinni kuntastrategiassa määrittelemässään kasvutavoitteessaan (1-1,5%), vaikka tuosta tavoitteesta kiinni pitäminen syntyvyyden laskiessa vaatiikin tulevaisuudessa entistä enemmän ponnisteluja. Talviniityn alue,

Matintalo 2– alue sekä Halmelan laajennusalue ovat lähitulevaisuuden pientalokohteita, joiden toteuttamiseen varataan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa omat määrärahasa.

Kunnan oma yritystonttitarjonta on supistunut erityisesti Avantin yritysalueella vahvan kysynnän vuoksi ja tarpeita uusien alueiden hankkimiselle ja esirakentamiselle on edelleen. Talousarvion investoinneissa maanhankintaan on varattu oma 2 miljoonan euron määrärahasa ja yritystonttien esirakentamiseen varaudutaan 300 000 euron määrärahalla.

Laadittu talousarvio vuodelle 2020 sisältää joukon talouden sopeuttamistoimia ja ennakoi talouden tasapainottamisen vaatimia rakenteellisia muutoksia kunnan palvelutuotannossa ja toiminnassa. Erikseen laadittavana olevan ja talousarviovuonna täytäntöön pantavan talouden tasapainottamisohjelman kautta tavoitellaan pitkäaikaisia vaikutuksia kunnan talouden tilanteen parantamiseksi. Talouden tasapainottamisohjelmaan liittyen jo tämän talousarviopäätöksen yhteydessä esitetään valtuustolle hyväksyttäväksi säästötoimenpiteenä kirjastoautotoiminnan lakkauttamista.

Lautakuntien talousarvioesitykset saatiin, haasteellisista tavoitteista huolimatta, laadittua kunnanhallituksen asettaman talousraamin mukaisiksi. Kiitän kunnanhallitusta, lautakuntia ja valmistelijoita erittäin hyvästä yhteistyöstä tämän talousarvion rakentamiseksi. Teknisen lautakunnan talousarvioesityksessä ollut tekninen virhe on tässä talousarviokirjassa korjattu (vaikutus -20 000 euroa).

Kunnanhallituksen käsittelyssä 324/4.11.2019 päätettiin lisätä investointimäärärahaa riippusillan uusimiseen 44.000 euroa vuodelle 2020 siten, että hankkeen kokonaismääräraha on 84.000 euroa. Vuoden 2019 talousarvioon sisältyvä määräraha 50.000 euroa jää käyttämättä projektin viivästymisen vuoksi.

Lisäksi kunnanhallitus päätti lisätä investointimäärärahan 30.000 euroa vuodelle 2020 Tarvasjoen hyvinvointikeskuksen suunnitteluun. Kunnanhallitus päätti lisäksi, että raakamaan hankintaan varatut määrärahat ovat vuonna 2020 1,8 miljoonaa euroa, vuonna 2021 1,5 miljoonaa euroa ja vuonna 2022 1,5 miljoonaa euroa. Lisäksi kunnanhallitus päätti, että kaikista yli 30.000 euron investointimäärärahoista (lukuun ottamatta riippusiltaa) vähennetään 10 %.

Kunnanhallitus päätti (323/4.11.2019), että kunnan **yleinen kiinteistöveroprosentti** on vuonna 2020 1,20 (nykyinen 1,00). Yleisen kiinteistöveroprosentin muutos nostaa veroennustetta vuosittain 360.000 euroa ja se on huomioitu kunnanvaltuuston käsittelemässä talousarvioesityksessä.

Liedon kuntastrategia 2018-2025

LIEDON KUNNAN KUNTASTRATEGIA

Liedon kunnan vuoden 2020 talousarvion ja vuosien 2020–2022 taloussuunnitelman laatimisen pohjana on Liedon kunnan kuntastrategia 2018–2025. Liedon kunnanvaltuusto hyväksyi kuntastrategian 47/18.6.2018. Liedon strategia 2025 kuvaa kunnan tavoitteet sekä keinot, joilla strategiset tavoitteet saavutetaan.

Kuntastrategian painopistealueet ovat:

- Unelmien pikkukaupunki – Viihtyisä ja vireä keskustaajama ja omaleimaiset asuinalueet
- Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen
- Lietolainen on aktiivinen ja onnellinen
- Talouden ja toiminnan kehys

Kuntastrategiaa valmisteltiin laajalla pohjalla. Strategiatyöskentelyyn osallistuivat kunnan luottamushenkilöt, henkilöstö, nuorisovaltuusto sekä vanhus- ja vammaisneuvosto. Strategian mukaisia tavoitteita ja keinoja niiden saavuttamiseksi päivitetään ja ohjataan vuosittaisen talousarvion ja toimintasuunnitelman laatimisen yhteydessä.

LIEDON KUNNAN VISIO 2025

Lieto on rauhallinen, turvallinen, viihtyisä, ihanteellinen, monipuolinen ja elävä maalaiskunta. Liedon asukkaista välittyy positiivisuus ja onnellisuus. Elinvoimainen ja nopeasti kehittyvä kunta sijaitsee Aurajoen ja historiallisen Hämeen Härkätien varrella ja sen historia ulottuu pitkälle, aina kivikauteen saakka.

Liedon kunnan tulevaisuudenkuvassa 2025 tavoitellaan **unelmien turvallista pikkukaupunkia**, joka muodostuu **viihtyisästä ja vireästä keskustasta** sekä **omaleimaisista kylistä**. Liedon tulevaisuutta rakennetaan **avoimella ja oivaltavalla otteella** siten, että **kulut pidetään kurissa** ja asiat tehdään **kerralla kuntoon**. Tuloksena on elinvoimainen kunta sekä hyvinvoiva ja onnellinen asukas ja yrittäjä, jolle luonteenomaisia piirteitä ovat aktiivisuus ja yhteisöllisyys.

LIEDON KUNTASTRATEGIAN PAINOPISTEALUEET JA KRIITTISET MENESTYSTEKIJÄT

Strategian 2025 painopistealueet ja kriittiset menestystekijät ovat:

- Unelmien pikkukaupunki
 - Liikenneyhteydet ja saavutettavuus
 - Rakennuskannan kehittäminen ja asumisen vaihtoehdot
 - Keskustan elinvoima ja viihtyisyys
- Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen
 - Yrittäjyyden edistäminen
 - Lieto matkailukohteena
 - Uteliaat, tutkivat, osallistavat ja innokkaat kokeilut
 - Avoin ja aktiivinen viestijä
 - Haluttu työnantaja

- Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen
 - Yhteisöllisyyden ja aktiivisen harrastus- ja yhdistystoiminnan edistäminen
 - Hyvällä palvelulla on kasvot
 - Liikkuva Lieto
 - Luonnonläheinen Lieto
- Talouden ja toiminnan kehys
 - Kerralla kuntoon
 - Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous
 - Asukas- ja työpaikkamäärän kasvun edistäminen
 - Osaava ja motivoitunut henkilöstö

Kuntastrategian perusteella lautakunnat ovat valinneet kriittiset menestystekijät, joissa lautakunnan tulee onnistua strategisten päämäärien saavuttamiseksi. Lautakuntien talousarvioesityksissä on määritelty konkreettiset tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit, joilla strategiset tavoitteet saavutetaan.

TOIMENPIDE- JA POLITIIKKAOHJELMAT

Strategiaa täydentävät ja sen täytäntöönpanoa ohjaavat olemassa olevat sekä laadittaviksi sovitut toimenpide- ja politiikkaohjelmat sekä muut viralliset asiakirjat, joita ovat strategian hyväksymisvaiheessa mm.:

- Liedon kunnan hallintosääntö
- Henkilöstöohjelma (henkilöstöraportti)
- Hyvinvointisuunnitelma
- Elinkeino-ohjelma
- Omistajapoliittinen ohjelma
- Maapoliittinen ohjelma
- Yleiskaava 2035

Liedon kunnan hyvinvointisuunnitelma

Terveydenhuoltolain (1326/2010) 12 §:n mukaan kunnan on seurattava asukkaistensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus.

Kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet, määriteltävä niitä tukevat toimenpiteet ja käytettävä näiden perustana kuntakohtaisia hyvinvointi- ja terveysosoittimia.

Liedon kunnanvaltuusto on 11.12.2017 hyväksynyt kunnan laajan hyvinvointikertomuksen. Valtuustolle vuosittain raportoitavat toimenpiteet terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi perustuvat laajassa hyvinvointikertomuksessa yksilöityihin mittareihin.

Vuoden 2020 talousarvion laadinnan yhteydessä on määritelty seurattavat indikaattorit, joilla seurataan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteiden toteutumista (Lähde Sotkanet tai kunnan oma tilasto, ellei muuta mainittu):

Painopiste 1 Terveellisten elintapojen edistäminen (liikunnan lisääminen, terveellinen ravitsemus ja päihteettömyys / ehkäisevä päihdetyö)

Terveys- ja liikunta

- Sairastavuusindeksi (Sotkanet tai ikävakioitu / Kela)
- Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet (18-24, 25-64)
- Ei yhtään läheistä ystävää (kouluterveyskysely, 8-9 luokan oppilaista/lukion oppilaista)
- Tupakoi päivittäin (kouluterveyskysely 8-9 luokan oppilaista/lukion oppilaista)
- Harrastaa liikuntaa liian vähän viikossa (kouluterveyskysely 8-9 luokan oppilaista/lukion oppilaista)
- Ylipainoa (kouluterveyskysely % 8-9 luokan oppilaista/lukion oppilaista)
- Liikuntapaikkojen määrä (liikuntatoimi exel)
- Pyöräteiden/kevyenliikenteen väylien määrä, km (tekniset ja ympäristöpalvelut)
- Erityisliikunnan tapahtumat/vuosi (liikuntatoimi)
- Opiston kurssit ikäihmisille 64- (Lieto-opisto)
- Ruskan kävijät/lkm

Painopiste 2 Turvallisuuden sekä osallisuuden tukeminen ja vahvistaminen

Turvallisuus

- Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset
- Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset
- Poliisin tietoon tulleet liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja liikennerikkomukset
- Perheväkivaltaraportti
- Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä

Osallisuus

- Kyselyt, toteutetut kyselyt
- Vanhus- ja vammaisneuvoston, nuorisovaltuuston, omaispaneelin ja seuraparlamentin toiminnan aktiivisuus
- Avustukset yhdistyksille ja järjestöille (€/kpl)
- Äänestysaktiivisuus

Painopiste 3 Arjessa pärjäämisen vahvistaminen**Asuminen**

- Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista
- 75-vuotta täyttäneiden yhden hengen asuntokunnat, % vastaavan ikäisistä asuntokunnista
- Vuokra-asuntojen osuus asuntokannasta

Koulutustaso

- Yhteisvalinnan ulkopuolelle jääneet 21.9.
- Koulutustaso
- Toisen asteen koulutuksen keskeyttäneet
- Osaamistodistukset käyttöön (Opinnollistaminen) / alihankinta

Työllisyys

- Työvoima
- Pitkäaikaistyöttömien määrä yli vuoden työttömänä olleet
- Toimeentulotukea saaneet 25-64 – vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Väestön kehitys

- Asukasmäärä/muutos edelliseen vuoteen
- Muuttoliike kunnasta ja kuntaan muuttaneiden määrä
- Syntyneiden määrä ja kuolleisuus
- Vieraskielisten lukumäärä
- Väestön ikärakenne; yli 65 v, yli 75 v ja 0-14 v, huoltosuhde

Riskienarviointi ja -hallinta

Kuntalain 14 §:n 7 kohdan mukaan valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Varsinainen huolehtimisvastuu on 39 §:n mukaisesti kunnanhallituksella. Liedon kunnanvaltuusto on vuonna 2014 hyväksynyt Liedon kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, joita noudatetaan ensisijaisesti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä. Liedon kunnan sisäisen valvonnan yleisohje täydentää voimassaolevia kunnanvaltuuston perusteita. Sisäisen valvonnan yleisohje on päivitetty tilikauden 2017 aikana. Kunnanhallitus on hyväksynyt voimassaolevan sisäisen valvonnan ohjeen 11.9.2017. Liedon kunnan hallintosäännön 12 luvussa on tarkemmin määrätty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja järjestämisestä kuntakonsernissa. Kunnanhallitus on lisäksi hyväksynyt 13.2.2017 korkoriskien hallintaperiaatteet.

Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää sekä kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä kunnan ja kuntakonsernin toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset ja muut esimiehet pyrkivät varmistamaan, että

- kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista,
- päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa
- lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että
- omaisuus ja resurssit turvataan.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyvät vuosittaiseen talousarvio- ja tilinpäätösprosessiin. Riittävän sisäisen valvonnan perusedellytyksenä on riskien tunnistaminen ja niiden huomioon ottaminen valvontaa suunniteltaessa ja toteutettaessa.

Kuntakonsernin riskit jaotellaan neljään pääryhmään, jotka ovat:

- strategiset,
- taloudelliset ja
- toiminnalliset riskit sekä
- vahinkoriskit

Strategiset riskit

- Päätöksentekijöiden ja henkilöstön sitouttaminen strategian mukaisiin tavoitteisiin

Taloudelliset riskit

- Väestönkasvun tuottamaa palvelujen kysynnän kasvua ei pystytä hallitsemaan ja yksikkökustannukset kasvavat.
- Verotulojen ja valtionosuuksien ennakoiminen ja rahoituksen riittävyys
- Tontinmyyntivoittojen väheneminen
- Soveltuvan raakamaan puute
- Vuosikate on pysyvästi pienempi kuin investointien määrä, jolloin kunta velkaantuu
- Korkoriskit

Toiminnalliset riskit

- Henkilöstön saatavuus

Talousarvion laadinnan yleiset ja taloudelliset lähtökohdat

TALOUSARVION LAADINNAN LÄHTÖKOHDAT

Liedon kunnan kuntastrategia on ollut lähtökohtana valmisteltaessa talousarvioesitystä vuodelle 2020. Kunnan keskushallinnon, lautakuntien ja tytäryhtiöiden tulee toteuttaa kuntastrategiaa toiminnassaan.

Liedon kunnan tilinpäätöksen 2018 alijäämä oli -4,5 miljoonaa euroa. Taseen kertynyt ylijäämä oli tilinpäätöksessä 2018 noin 4 miljoonaa euroa. Verotulot jäivät vuonna 2018 selvästi, noin 2 miljoonaa euroa alle talousarvion. Alhaisen verotulokertymän taustalla olivat verovuodelta 2017 maksetut poikkeuksellisen suuret ennakonpalautukset ja kuntien jako-osuuksien tarkistukset alaspäin. Tilikauden 2018 toimintakate oli noin 3,6 miljoonaa euroa huonompi kuin vuonna 2017. Ulkoiset toimintamenot kasvoivat edelliseen vuoteen 2017 verrattuna 3,9 % (4,3 miljoonaa euroa).

Vuosikate jäi vuonna 2018 noin 3 miljoonaan euroon (2017 7,8 miljoonaa euroa). Valtaosa vuoden 2018 investoinneista jäi rahoitettavaksi lainarahoituksella. Investointimenot olivat vuonna 2018 noin 11,8 miljoonaa euroa. Kunnan lainakanta kasvoi vuonna 2018 9 miljoonalla eurolla. Kunnan lainakanta oli vuoden 2018 lopussa noin 69 miljoonaa euroa (3.491 euroa / asukas).

Liedon kunnan muutettu talousarvio 2019 on alijäämäinen -2,4 miljoonaa euroa ja ennusteen mukaan alijäämää on kertymässä noin -2,7 miljoonaa euroa, kun otetaan huomioon hallituksen budjettiriihessä päättämä vuoden 2020 valtionosuuksien aikaistaminen vuodelle 2019, joka on Liedon kunnan osalta noin 850.000 euroa. Ennusteen mukaan taseen kertynyt ylijäämä olisi vuoden 2019 lopussa enää hieman yli 1 miljoonaa euroa. Lopulliseen talouden toteumaan vaikuttavat verotulojen toteuman lisäksi myös erityisesti erikoissairaanhoidon ja tontinmyyntivoittojen toteuma.

Kunnan lainakannan ennakoidaan kasvavan vuonna 2019 talousarvion mukaisesti eli 5,8 miljoonaa euroa. Tällöin kunnan lainakanta on vuoden 2019 lopussa noin 75 miljoonaa euroa (noin 3.700 euroa / asukas).

Vuoden 2020 talouden lähtökohdat ovat haastavat, koska toimintamenojen kasvuvara on vuonna 2020 pieni (0,8 %) verrattuna odotettuun yleiseen kustannustason nousuun. Kuntatalouden toimintamenojen ennakoidaan kasvavan lähivuodet 3 prosentin vuosivauhdilla. Väestön ikääntymisen myötä kustannuspaineet kohdistuvat erityisesti terveys- ja hoivapalveluihin. Vuoden 2020 talouteen haasteen tuovat myös kunnan vähentyvät tuotot. Talousarvio 2019 sisältää tontinmyyntivoittoja 2,5 miljoonaa euroa. Arvion mukaan tontinmyyntivoitot tulevat vuonna 2020 olemaan selvästi alhaisemmat, 1,5 miljoonaa euroa. Lisäksi Tarvasjoen yhdistymisavustuksen päättyminen vähentää vuonna 2020 kunnan tulopohjaa noin 0,6 miljoonaa euroa vuoteen 2019 verrattuna.

Kunnanhallitus on 17.6.2019 päättänyt vuoden 2020 talousarvion raamin sekä laadintaohjeet. Väestön ikääntymisestä johtuvat kustannuspaineet on huomioitu raamissa siten, että 1,9 miljoonan euron toimintamenojen kasvuvarasta 0,8 miljoonaa euroa on osoitettu erikseen sosiaali- ja terveyslautakunnalle. Jäljelle jäävä 1,1 miljoonaa euroa on jaettu lautakunnille siten, että kunkin lautakunnan toimintamenot voivat kasvaa vain 0,8 % alkuperäiseen talousarvioon 2019 verrattuna. Kunnanhallitus on edellyttänyt, että vuoden 2020 investoinnit suunnitellaan talousarviossa enintään 8 miljoonan suuruisiksi.

SUOMEN TALOUDEN KEHITYS

Valtiovarainministeriön syksyn 2019 taloudellisen katsauksen ennusteen mukaan talouskasvu näyttää vielä lähiaikoina myönteiseltä huolimatta kansainvälisen talouden heikoista uutisista. Kotimainen kysyntä ylläpitää talouskasvua tulevinä vuosina. Yksityisten investointien ja kulutuksen kasvu hidastuu. Julkisen kulutuksen ja investointien merkitys BKT:n kasville korostuu varsinkin ensi vuonna.

Suomen BKT kasvaa vuonna 2019 1,5 %. Viennin kasvu on vaisua Euroopan talousnäkymien säilyessä epävarmoina. Asuinrakennusinvestoinnit supistuvat, mutta myös tuotannollisten investointien kasvu hidastuu kansainvälisen talouden suhdanteen heikentyessä. Yksityisen kulutuksen kasvu jatkuu ansiotason nousun sekä korkean työllisyyden tukemana.

BKT kasvaa 1,0 % vuonna 2020 ja 0,9 % vuonna 2021. Yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu kotitalouksien säästämisasteen noustessa. Investointien osuus BKT:sta laskee. Maailmankaupan jännitteet vaikuttavat välillisesti Suomen vientiin. Vuosina 2022-2023 talouskasvu hidastuu alle yhteen prosenttiin.

Talouskasvun hidastuminen ja nimellispalkkojen nousu alkavat asteittain heikentää työllisyyden kasvua. Työllisyysaste nousee 73,4 prosenttiin vuoteen 2021 mennessä työikäisen väestön edelleen vähentyessä. Työttömyysaste laskee hitaasti 6,2 prosenttiin vuonna 2021.

Julkisen talouden menot ovat pysyneet koko korkeasuhdanteen ajan tuloja suurempina. Julkisessa taloudessa on rakenteellinen alijäämä, joka ennusteen mukaan kasvaa lähivuosina. Julkista taloutta heikentävät vaimeneva talouskasvu, väestön ikääntymisestä johtuva menojen kasvu sekä hallitusohjelman mukaiset menonlisäykset. Julkinen talous ei tasapainotu ilman työllisyyttä sekä talouden ja julkisen hallinnon ja palvelutuotannon tuottavuutta kohentavia uudistuksia.

KUNTATALOUS

Syksyn 2019 kuntatalousohjelman 2020-2023 mukaan kuntatalous heikkeni selvästi vuonna 2018. Toimintamenojen kasvu nopeutui ja investoinnit kasvoivat. Talouden ja työllisyyden hyvästä kehityksestä huolimatta verotulot kääntyivät laskuun muun muassa ennakoitua korkeampien veronpalautusten vuoksi. Kuntien tulopohjaa heikensi myös valtionosuuksien väheneminen. Tilikauden tulos oli vuonna 2018 negatiivinen yhteensä 200 kunnalla.

Alkuvuoden 2019 aikana kuntatalouden menojen kasvu on ollut odotettua nopeampaa. Verotulojen kasvu näyttää puolestaan jäävän odotettua vaimemmaksi. Kuntatalouden tuloksen arvioidaan heikenevän selvästi, kun kevään kuntatalousohjelmassa sen arvioitiin hieman paranevan edellisvuodesta.

Ikäihmisten määrän kasvu lisää lähivuosina sosiaali- ja terveystalouden kysyntää noin prosentin vuosittain. Syntyvyyden kääntyminen laskuun puolestaan vähentää laskennallisesti varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelujen tarvetta. Yhteensä palvelutarpeen kasvuksi arvioidaan puoli prosenttia vuosittain. Kuntatalouden painelaskelman mukaan toimintamenojen kasvu jatkuu vuosina 2020-2023 keskimäärin 3,4 prosentin vuosivauhdilla. Menokasvua lisäävät sosiaali- ja terveystalouden kysynnän kasvu ja hallitusohjelman toimenpiteet. Kuntien ansiotason oletetaan seuraavan kansantalouden yleistä, vajaan 3 prosentin vuotuista ansiotason nousua. Menoja lisäävät tarkastelujaksolla myös investoinnit, joiden kasvun arvioidaan olevan ripeintä kuluvana vuonna. Nettoinvestoinnit pysyvät koko kehyskauden korkealla tasolla. Kuntatalouden tiukkuus ja yleinen suhdannetilanne vaikuttavat kuitenkin toteutuvaan investointitasoon.

Valtionavut kasvavat huomattavasti vuonna 2020, mihin vaikuttaa erityisesti peruspalvelujen valtionosuuden kasvu. Valtionosuuden muutos ei kokonaisuudessaan merkitse kuntatalouden vahvistumista, vaan merkittävä osa valtionosuuden kasvusta vastaa joko muiden tulojen vähennystä tai kustannusten kasvua.

Kuntatalouden tulojen ja menojen epätasapaino pysyy vuosina 2020-2023 mittavana. Siksi kuntatalouden lainanottotarvetta heijastava toiminnan ja investointien rahavirta tulee olemaan selvästi negatiivinen ja samalla kuntatalouden lainakanta kasvaa kehyskaudella nopeasti.

Kuntatalouden näkymät ovat huolestuttavat ottaen huomioon väestörakenteen muutoksesta aiheutuva kasvava menopaine ja suhdannetilanteen heikkeneminen. Työvoimakustannusten kehityksellä ja näin ollen erityisesti palkkaratkaisuilla on suuri merkitys kuntatalouden kehitykselle. Kuntien tulee jatkaa tuottavuutta lisääviä toimia ja rakenteellisia uudistuksia. Kunnallisveroprosentteihin kohdistuu lähivuosina huomattavaa korotuspainetta ja kuntatalouden velkaantuminen uhkaa kasvaa.

Kokonaistaloudellinen kehitys ja ennusteet	2017	2018	2019*	2020*	2021*	2022*
BKT, määrän muutos, %	3,1	1,7	1,5	1,0	0,9	0,9
Työttömyysaste, %	8,6	7,4	6,5	6,3	6,2	6,3
Työllisyysaste (15-64-vuotiaat), %	69,6	71,7	72,5	73,0	73,4	73,4
Yleinen ansiotaso, muutos, %	0,2	1,7	2,7	3,1	2,9	2,8
Kuntien ansiotaso, muutos, %	-1,1	1,4	3,6	3,6	2,9	2,8
Kuluttajahinnat, muutos	0,7	1,1	1,1	1,4	1,7	1,7
Rakennuskustannusindeksi	0,3	2,3	1,3	2,0	2,2	2,2
Kotimarkkinoiden perushintaindeksi	4,9	4,7	0,9	1,9	2,2	2,1
Kuntatyöntekijän solumaksut, % (keskimäärin)	26,9	25,7	24,6	24,5	24,5	24,5

Lähteet: VM Kuntatalousohjelma vuodelle 2020 - syksy 2019 ja VM Taloudellinen katsaus syksy 2019 *)Ennuste

Liedon kunnan talousarviossa 2020 on varauduttu vakituisten palkkojen määrärahoissa 3 prosentin ansiotason nousuun (henkilöstökulujen kasvu noin 1,5 miljoonaa euroa). Kunta-alan työehtosopimusten osalta nykyinen sopimuskauti päättyy vuoden 2020 maaliskuun lopussa. Vuonna 2020 henkilöstökuluja kasvattaa mahdollisten yleiskorotusten lisäksi kilpailukyky sopimukseen sisältyneen lomaraharahojen leikkauksen päättyminen 31.3.2019. Vuoden 2019 korotukset olivat järjestelyvaraerä 1.1.2019 alkaen (1,2 %) ja yleiskorotus 1.4.2019 (1 %).

Kuntatyöntekijän sosiaalivakuutusmaksujen ennakoidaan laskevan hieman vuonna 2020 vuoteen 2019 verrattuna. Lopullisesti sosiaalivakuutusmaksut vuodelle 2020 vahvistetaan vasta vuoden 2019 lopussa. Liedon kunnan talousarviossa 2020 on varauduttu kokonaisuutena noin 0,25 %-yksikköä talousarviota 2019 suurempiin sosiaalivakuutusmaksuihin johtuen ennakoiduista tapaturmavakuutuksen jälkiseurantamaksuista vakuutusyhtiön vaihduttua vuoden 2019 alussa.

ALUEELLISET KEHITYSNÄKYMÄT

ELY-keskuksen elokuun 2019 työllisyyskatsauksen mukaan työttömyys alenee edelleen ripeästi Varsinais-Suomessa. Edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna työttömien määrä väheni 8 prosentilla eli 1 600 henkilöllä. Koko maassa työttömien määrä väheni tätä hitaammin (-4 %). Liedossa työttömien työnhakijoiden määrä oli elokuussa laskenut viime vuoden vastaavasta ajankohdasta 10 %. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Liedossa elokuussa 2019 4,6 %.

Työ- ja elinkeinoministeriön katsauksen (Alueelliset kehitysnäkymät, syksy 2019) mukaan Turun seutukunnassa tilanteen ennakoidaan olevan vuoden kuluttua nykyhetkeä parempi elinkeinoelämän ja yritystoiminnan sekä työttömyyden määrän ja rakenteen osalta. Työvoiman saatavuuden ennakoidaan olevan vuoden kuluttua ennallaan. Turun seutu on tyypillisesti tasaisemman kehityksen aluetta laajan

toimialapohjansa vuoksi ja jatkossa meriteollisuuden vahvasti kohentuva tilanne tulee vahvistamaan Turun alueen taloutta.

VÄESTÖ

Liedon kunnassa oli vuoden 2018 lopussa asukkaita 19 831. Vuonna 2018 väestö kasvoi 235 asukkaalla (1,2 %). Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan asukasluku oli elokuun 2019 lopussa 19 978 eli väestö on kasvanut vuoden 2019 aikana 147 asukkaalla (0,7 %). Vuoden 2019 lopussa asukasluvun arvioidaan olevan 20 050. Vielä kesällä 2019 asukasluvun ennakoitiin kasvavan voimakkaammin uudisrakentamisen myötä (ennuste asukasluvusta vuoden 2019 lopussa oli 20 200), mutta ennustetta on jouduttu alentamaan syksyn 2019 aikana. Suunnitelmavuosina asukasluvun ennakoidaan kasvavan 150-200 asukkaalla vuosittain. Liedon kuntastrategiassa asukasmäärän kasvun edistäminen on asetettu kriittiseksi menestystekijäksi.

Väestö ikäryhmittäin, Liedon kunta 31.12.	2017	2018	2019*	2020*	2021*	2022*
0-24-vuotiaat	5 866	5 889	5 881	5 876	5 862	5 841
Muutos %	-0,7 %	0,4 %	-0,1 %	-0,1 %	-0,2 %	-0,4 %
25-64-vuotiaat	10 090	10 192	10 249	10 303	10 371	10 438
Muutos %	0,7 %	1,0 %	0,6 %	0,5 %	0,7 %	0,6 %
+65-vuotiaat	3 640	3 750	3 920	4 071	4 217	4 321
Muutos %	4,2 %	3,0 %	4,5 %	3,9 %	3,6 %	2,5 %
Asukasluku vuoden lopussa	19 596	19 831	20 050	20 250	20 450	20 600
Muutos %	0,9 %	1,2 %	1,1 %	1,0 %	1,0 %	0,7 %
*) Ennuste						

Asukasluvun kasvu painottuu erityisesti yli 65-vuotiaisiin. Tämä muodostaa kustannusten kasvupaineen terveydenhoito- ja hoivamenoihin.

VEROTULOT JA VALTIONOSUUEDET

Liedon kunnan vuoden 2019 kunnallisverotilitykset ovat jääneet merkittävästi ennakoitua alhaisemmiksi. Syynä alhaiseen kertymään on erityisesti verokorttiuudistus. Verohallinnon mukaan näyttää siltä, että ennakonpidätyskertymän kasvu loppuvuonna 2019 tulee painottumaan joulukuussa toimitettaviin ennakonpidätyksiin, jotka tilitetään veronsaajille vasta vuoden 2020 puolella. Ei ole kuitenkaan viitteitä siitä, että verovuodelta 2019 kertyvä tuloverojen määrä jäisi kokonaisuutena ennakoitua pienemmäksi. Ennakonpidätysten ennustettua pienemmän kertymän odotetaan korvaantuvan veronsaajille lopullisesti verovuoden 2019 päättymisen jälkeen (Verohallinnon tiedote 25.9.2019). Liedon kunnan osuus kertymävajeesta vuonna 2019 on arviolta noin 2,2 miljoonaa euroa. Verotilityksiin liittyvät ongelmat ovat lisänneet verotulojen ennustamiseen liittyvää riskiä. Heikon kunnallisverokertymän vuoksi Liedon kunnan verotulot ovat ennusteen mukaan jäämässä vuonna 2019 kokonaisuutena noin 1 miljoonaa alle talousarvion 2019.

Veroprosentit, Liedon kunta	2017	2018	2019	2020*	2021*	2022*
Kunnallisvero	19,5	19,5	19,5	19,5	19,5	19,5
Kiinteistöverot						
yleinen prosentti	1,0	1,0	1,0	1,2	1,2	1,2
vakituinen asuinrakennus	0,41	0,41	0,41	0,41	0,41	0,41
muut asuinrakennukset	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
yleishyödylliset yhteisöt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
rakentamaton rakennuspaikka	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
voimalaitokset	2,85	2,85	2,85	2,85	2,85	2,85
*) Taloussuunnitelmavuosien verotuottoennuste perustuu kunnanhallituksen päätösten (322 ja 323/4.11.2019) mukaisiin veroprosentteihin.						

Verotuloarvio vuosille 2020-2022 perustuu valtiovarainministeriön ja Kuntaliiton lokakuun 2019 veroennusteeseen (laskettuna kunnanhallituksen 4.11.2019 päättämien veroprosenttien mukaan), josta on varovaisuuden periaatteen mukaisesti vähennetty vuosittain 0,5 miljoonaa euroa.

Verotulot 2017-2022	2017	2018	2019*	2020*	2021*	2022*
Kunnallisvero	68 996	67 835	71 325	74 942	78 067	80 840
Muutos %	-0,2 %	-1,7 %	5,1 %	5,1 %	4,2 %	3,6 %
Yhteistövero	3 393	3 640	3 884	4 067	4 270	4 413
Muutos %	25,8 %	7,3 %	6,7 %	4,7 %	5,0 %	3,3 %
Kiinteistövero	3 567	3 656	3 677	4 037	4 037	4 037
Muutos %	0,2 %	2,5 %	0,6 %	9,8 %	0,0 %	0,0 %
Verotulot yhteensä	75 955	75 131	78 886	83 046	86 374	89 290
Muutos %	0,8 %	-1,1 %	5,0 %	5,3 %	4,0 %	3,4 %
*) Perustuu Kuntaliiton ennusteeseen, josta on kunnallisveroja vähennetty 2020-2022 0,5 miljoonaa euroa / vuosi						

Kuntaliiton veroennusteessa verotettavien ansiotulojen ennakoitaan kasvavan suunnitelmakaudella vuosittain 3-4 prosenttia. Veroennusteessa on oletettu, että vaikka verokorttiuudistuksesta johtuva kertymävaje korjaantuu vuoden 2019 kunnallisverojen osalta vuoden 2020 aikana, verovuoden 2020 ennakkoverot kertyvät taas samalla tavalla jättäen 2020 ennakot vastaavasti alemmalle tasolle. Ennusteessa ei siis ole huomioitu mahdollisia muutoksia verovelvollisten käyttäytymisessä.

Liedon kunnan valtionosuuksien ennakoitaan vuonna 2020 kasvavan 8 % (noin 1,6 miljoonaa euroa) vuoden 2019 tasoon verrattuna (ottaen huomioon myös hallituksen budjettiriihessä päättämän vuoden 2020 valtionosuuksien aikaistamisen vuodelle 2019, joka on Liedon kunnan osalta noin 850.000 euroa). Valtionosuuksien arvioidaan olevan vuonna 2020 noin 22,3 miljoonaa euroa (20,7). Valtionosuuksien kasvu johtuu erityisesti vuonna 2019 päättyneestä kilpailukykysovimuksesta. Lisäksi taustalla on kilpailukykysovimukseen sisältyneen lomarahojen leikkauksen päättymisen, indeksikorotusten jäädytyksen päättymisen, valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus sekä muutokset kuntien tehtävissä ja velvoitteissa vuonna 2020.

Talousarvion sitovuus

Kunnanvaltuusto hyväksyy talousarviossa toimitelmalle sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot, erillisen taseyksikön talousarvion sitovat erät ja erillisen taseyksikön sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet sekä kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Liedon kunnan hallintosäännön 10 luvun 1 §:n mukaan määräraha tai tuloarvio voidaan ottaa talousarvioon brutto- tai nettomääräisenä.

Talousarviosta päättäessään valtuusto määrittelee, mitkä ovat valtuuston sitovina hyväksymät toiminnan tavoitteet. Valtuusto antaa talousarvion noudattamista koskevat määräykset siitä, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kunnan viranomaisia.

TALOUSARVIO

Käyttötalousosa

Kunnanvaltuusto hyväksyy nettobudjetin käyttötalousosassa kunnanhallitukselle, lautakunnille sekä muille talousarviokirjan yksiköille. Yksikköä sitovat ne toiminnalliset tavoitteet, jotka on mainittu valtuustoon nähden sitoviksi. Määrärahan sitovuustaso on toimintakate (nettobudjetti).

Investointiosa

Investointiosassa kunnanvaltuusto hyväksyy nettobudjetin (nettomäärärahan) hankekohtaisesti (sitovuustaso). Sitovana tavoitteena on nettomääräraha (hankkeen investointimenot vähennettynä hankkeen investointituloilla) sekä nettomäärärahan käyttötarkoitus.

Irtaimen omaisuuden hankintaan investointiosassa esitetty määräraha tulee käyttää perusteluissa mainittuun tarkoitukseen. Alle 10 000 euroa maksavat koneet, kalusto, muut tavarat ja aineettomat hyödykkeet kirjataan käyttötalouteen samoin kuin käyttöiältään alle kolmen vuoden hankinnat.

Rahoitusosa

Kunnanvaltuusto vahvistaa sitovat tavoitteet verotuloihin, valtionosuuksiin sekä rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Rahoituslaskelmassa valtuustoon nähden sitovat erät ovat pitkäaikaisten lainojen ja antolainasaamisten lisäys.

Erillinen taseyksikkö

Valtuustoon nähden sitova erä on tuloslaskelman rivi Liikeliijäämä (-alijäämä) ennen varauksia. Lisäksi erikseen sitova erä on peruspääoman tuotto prosentti. Peruspääoman tuotto prosentiksi asetetaan vuosille 2020 – 2022 kuusi prosenttia.

Investointien osalta erillisen taseyksikön sitova erä on kokonaisinvestoinnit talousarviovuoden aikana.

Tilivelvolliset

Kuntalain 125 §:n mukaisesti tilivelvollisia ovat toimielinten jäsenet ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Vahvistaessaan talousarvion kunnanvaltuusto hyväksyy tilivelvolliset. Tilivelvollisia ovat kunnanhallituksen ja lautakuntien jäsenten lisäksi:

kunnanjohtaja	toimialajohtajat	henkilöstöpäällikkö
talousjohtaja	kaavoitusjohtaja	terveysvalvonnan johtaja
vesihuoltopäällikkö	maaseutupäällikkö	

KÄYTTÖSUUNNITELMIEN LAATIMINEN

Talousarvion laatimisen jälkeen tilivelvollisten toimielinten tulee vahvistaa käyttösunnitelma. Käyttösunnitelmassa toimialueet asettavat valtuuston määrittelemien tavoitteiden kanssa yhdenmukaiset, tarkennetut tavoitteet sekä jakavat määrärahat ja tuloarviot vastuualueen yksiköille (käyttötalousosa) ja hankkeille (investointiosa). Tekninen lautakunta laatii käyttösunnitelman liitteeksi erillisen työohjelman rakennushankkeista.

TALOUSARVION TOTEUTUMISEN SEURANTA JA RAPORTOINTI

Talousarvion toteutumista seurataan kuukausiraportoinnin sekä laajemman osavuosisiraportoinnin avulla. Toimialojen kuukausiraportit käsitellään kuukauden puolenvälin jälkeen ensimmäisessä mahdollisessa lautakunnassa, minkä jälkeen ne käsitellään kunnanhallituksessa ja viedään tiedoksi kunnanvaltuustoon. Kuukausiraportoinnissa käsitellään merkittävimmät poikkeamat talousarvioon ja tarkennetaan loppuvuoden ennustetta.

Osavuosisikatsaus laaditaan 30.6.2020 tilanteesta. Osavuosisiraportit käsitellään elokuun loppuun mennessä toimialojen lautakunnissa sekä kunnanhallituksessa ja kunnanvaltuustossa syyskuun aikana.

Kunnanhallituksella on oikeus antaa vuoden 2020 talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden yhteydessä sekä tarvittaessa toimialoille talouden seurantaan liittyviä tarkempia ja yksityiskohtaisempia menettelytapaohjeita. Talousarvion laatimisen jälkeen tilivelvollisten toimielinten tulee vahvistaa käyttösunnitelma.

Tuloslaskelma

1 000 euroa	TP 2018	MTA 2019	TPE 2019	LTK 2020	TA 2020	TA 2020 vs. MTA 2019	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot	44 590	43 378	43 378	41 466	41 466	-4 %	41 813	42 029
Myyntitulot	19 972	20 239	20 239	20 657	20 657	2 %	20 829	20 937
Maksutulot	5 600	5 605	5 605	5 628	5 628	0 %	5 675	5 704
Tuet ja avustukset	2 547	2 501	2 501	1 550	1 550	-38 %	1 563	1 571
Muut toimintatulot	16 470	15 034	15 034	13 632	13 632	-9 %	13 745	13 816
Toimintamenot	-136 151	-137 220	-137 380	-137 798	-137 778	0 %	-139 379	-140 864
Henkilöstömenot	-53 860	-55 168	-55 168	-55 562	-55 562	1 %	-56 199	-56 798
Palkat ja palkkiot	-43 406	-44 819	-44 819	-44 839	-44 839	0 %	-45 353	-45 836
Henkilösivukulut	-10 454	-10 350	-10 350	-10 724	-10 724	4 %	-10 847	-10 962
Palvelujen ostot	-54 176	-54 720	-54 820	-55 299	-55 279	1 %	-55 912	-56 507
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 701	-7 314	-7 314	-7 506	-7 506	3 %	-7 614	-7 695
Avustukset	-7 818	-7 650	-7 710	-7 342	-7 342	-4 %	-7 426	-7 505
Muut toimintamenot	-12 595	-12 367	-12 367	-12 089	-12 089	-2 %	-12 228	-12 358
Toimintakate	-91 562	-93 842	-94 002	-96 332	-96 312	3 %	-97 567	-98 836
Verotulot	75 125	79 945	78 886	82 686	83 046	4 %	86 375	89 290
Valtionosuudet	19 733	19 819	20 684	22 254	22 254	12 %	22 387	22 499
Rahoitustuotot ja -menot	-304	-611	-477	-495	-495	-19 %	-495	-495
Korkotulot	64	50	50	40	40	-20 %	40	40
Muut rahoitustulot	221	175	175	174	174	0 %	174	174
Korkomenot	-492	-735	-600	-609	-609	-17 %	-609	-609
Muut rahoitusmenot	-97	-101	-101	-101	-101	0 %	-101	-101
Vuosikate	2 992	5 311	5 092	8 113	8 493	60 %	10 700	12 458
Poistot ja arvonalentumiset	-7 580	-7 750	-7 750	-8 300	-8 100	5 %	-8 500	-8 900
Tilikauden tulos	-4 588	-2 439	-2 658	-187	393	-116 %	2 200	3 558
Poistoeron lis (-) tai väh (+)	95	9	5	5	5	-47 %	5	5
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-4 493	-2 429	-2 653	-182	398	-116 %	2 205	3 563
Sitovuustaso								
Tunnusluvut	TP 2018	MTA 2019	TPE 2019	LTK 2020	TA 2020		TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot/kulut %	33 %	32 %	32 %	30 %	30 %		30 %	30 %
Toimintakulut € / asukas	-6 866	-6 846	-6 852	-6 805	-6 804		-6 816	-6 838
Vuosikate/Poistot %	39 %	69 %	66 %	98 %	105 %		126 %	140 %
Vuosikate € / asukas	151	265	254	401	419		523	605
Kertynyt yli-/alijäämä 1.000 €	3 992	1 563	1 339	1 157	1 737		3 942	7 506
Asukasluku	19 831	20 045	20 050	20 250	20 250		20 450	20 600

Tuloslaskelma (ulkoinen)

1 000 euroa	TP 2018	MTA 2019	TPE 2019	LTK 2020	TA 2020	TA 2020 vs. MTA 2019	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot	25 246	23 657	23 657	21 687	21 687	-8 %	21 868	21 981
Myyntitulot	11 112	11 037	11 037	11 266	11 266	2 %	11 360	11 419
Maksutulot	5 576	5 593	5 593	5 616	5 616	0 %	5 663	5 692
Tuet ja avustukset	2 547	2 501	2 501	1 550	1 550	-38 %	1 563	1 571
Muut toimintatulot	6 012	4 526	4 526	3 255	3 255	-28 %	3 282	3 299
Toimintamenot	-116 839	-117 499	-117 659	-118 019	-117 999	0 %	-119 434	-120 817
Henkilöstömenot	-53 860	-55 168	-55 168	-55 562	-55 562	1 %	-56 199	-56 798
Palkat ja palkkiot	-43 406	-44 819	-44 819	-44 839	-44 839	0 %	-45 353	-45 836
Henkilösivukulut	-10 454	-10 350	-10 350	-10 724	-10 724	4 %	-10 847	-10 962
Palvelujen ostot	-45 440	-45 603	-45 703	-45 990	-45 970	1 %	-46 571	-47 155
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 566	-7 218	-7 218	-7 411	-7 411	3 %	-7 500	-7 594
Avustukset	-7 816	-7 650	-7 710	-7 342	-7 342	-4 %	-7 431	-7 516
Muut toimintamenot	-2 156	-1 860	-1 860	-1 712	-1 712	-8 %	-1 733	-1 753
Toimintakate	-91 593	-93 842	-94 002	-96 332	-96 312	3 %	-97 567	-98 836
Verotulot	75 125	79 945	78 886	82 686	83 046	4 %	86 375	89 290
Valtionosuudet	19 733	19 819	20 684	22 254	22 254	12 %	22 387	22 499
Rahoitustuotot ja -menot	-304	-611	-477	-495	-495	-19 %	-495	-495
Korkotulot	36	50	50	31	31	-37 %	31	31
Muut rahoitustulot	128	175	175	82	82	-53 %	82	82
Korkomenot	-464	-735	-600	-600	-600	-18 %	-600	-600
Muut rahoitusmenot	-4	-101	-101	-9	-9	-92 %	-9	-9
Vuosikate	2 961	5 311	5 092	8 113	8 493	60 %	10 701	12 458
Poistot ja arvonalentumiset	-7 580	-7 750	-7 750	-8 300	-8 100	5 %	-8 500	-8 900
Tilikauden tulos	-4 619	-2 439	-2 658	-187	393	-116 %	2 201	3 558
Poistoeron lis (-) tai väh (+)	95	9	5	5	5	-47 %	5	5
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-4 524	-2 429	-2 653	-182	398	-116 %	2 206	3 563

Rahoituslaskelma

1 000 €	TP 2018	MTA 2019	TPE 2019	LTK 2020	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toiminnan rahavirta	-553	2 811	2 592	6 613	6 993	9 201	10 958
Vuosikate	2 961	5 311	5 092	8 113	8 493	10 701	12 458
Tulorahoituksen korjauserät	-3 514	-2 500	-2 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Investointien rahavirta	-7 023	-9 145	-8 725	-11 937	-8 285	-11 555	-7 592
Investointimenot	-11 847	-12 725	-12 225	-14 315	-10 619	-13 555	-9 592
Rahoitusosuudet investointimenoihin	104	80	0	378	334	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 720	3 500	3 500	2 000	2 000	2 000	2 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-7 576	-6 334	-6 133	-5 324	-1 292	-2 354	3 366
Rahoituksen rahavirta	9 033	5 800	5 800	5 300	1 300	2 400	-3 300
Lainakannan muutokset	9 033	5 800	5 800	5 300	1 300	2 400	-3 300
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	12 500	12 500	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 467	-2 700	-2 700	-2 500	-2 500	-2 500	-3 300
Lyhytaikaisten lainojen muutos	12 500	-4 000	-4 000	7 800	3 800	4 900	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	1 457	-534	-333	-24	8	46	66

Tunnusluvut	TP 2018	MTA 2019	TPE 2019	LTK 2020	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä vuodesta 2015 alkaen 1.000 €	-20 552 805	-26 886 346	-26 685 463	-32 009 742	-27 977 742	-30 332 114	-26 965 929
Lainanhoitokate*)	0,9	1,8	1,7	2,8	2,9	3,6	3,3

*) Lainanhoitokate = ((Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainan lyhennykset)), kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi.

Arvio lainakannasta	TP 2018	MTA 2019	TPE 2019	LTK 2020	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Lainakanta 1.1.	60 199	69 232	69 232	75 032	75 032	76 332	78 732
Lainakannan lisäys	9 033	5 800	5 800	5 300	1 300	2 400	-3 300
Lainakanta 31.12.	69 232	75 032	75 032	80 332	76 332	78 732	75 432
Muutos %	15 %	8 %	8 %	7 %	2 %	3 %	-4 %
Lainat € / asukas 31.12.	3 491	3 743	3 742	3 967	3 769	3 850	3 662
Asukasluku	19 831	20 045	20 050	20 250	20 250	20 450	20 600

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat

Talousarvio ja taloussuunnitelma valmistellaan vastuualuetasolla, mutta esitetään kunnanhallitukselle ja valtuustolle tulosaluetaisoisena. Tulot ja menot esitellään kokonaisuutena, mutta sitovuustaso on toimintakate lautakuntatasolla. Vuoden 2020 talousarvio on siten nettositova lautakuntatasolla eli lautakuntien toimintakate on valtuustoon nähden sitova. Alla taulukoituna lautakuntatasolla myös toimintatuotot ja toimintakulut (sisäiset erät mukaan lukien), mutta **sitovuustaso on toimintakate**.

1 000 €		TP 2018	TA 2019	MTA 2019	LTK 2020	TA 2020	TA 20/ MTA 19 ero €	TS 2021	TS 2022
Tarkastuslautakunta	Tuotot	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kulut	-35	-40	-40	-40	-40	0	-40	-40
	Toimintakate	-35	-40	-40	-40	-40	0	-40	-40
Keskusvaalilautakunta	Tuotot	32	60	60	0	0	-60	0	0
	Kulut	-46	-103	-103	-5	-5	98	-77	-5
	Toimintakate	-14	-43	-43	-5	-5	38	-77	-5
Kunnanhallitus	Tuotot	10 300	10 462	10 462	9 880	9 880	-582	9 830	9 830
	Kulut	-10 061	-10 025	-10 025	-10 077	-10 077	-52	-10 028	-10 028
	Toimintakate	239	437	437	-197	-197	-635	-198	-198
Ympäristö-terveyslautakunta	Tuotot	1 554	1 628	1 628	1 619	1 619	-9	1 615	1 615
	Kulut	-1 738	-1 834	-1 834	-1 828	-1 828	6	-1 800	-1 800
	Toimintakate	-184	-206	-206	-210	-210	-4	-185	-185
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Tuotot	8 968	8 531	8 531	8 311	8 311	-220	8 400	8 450
	Kulut	-63 033	-62 368	-63 168	-63 451	-63 451	-282	-64 090	-64 650
	Toimintakate	-54 065	-53 838	-54 638	-55 140	-55 140	-502	-55 690	-56 200
Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta	Tuotot	2 845	2 736	2 736	2 760	2 760	25	2 815	2 872
	Kulut	-38 933	-39 721	-39 721	-40 065	-40 065	-344	-40 866	-41 683
	Toimintakate	-36 088	-36 985	-36 985	-37 305	-37 305	-319	-38 051	-38 811
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	Tuotot	450	478	478	458	458	-20	467	476
	Kulut	-3 834	-4 018	-4 018	-3 900	-3 900	118	-3 978	-4 058
	Toimintakate	-3 383	-3 540	-3 540	-3 442	-3 442	97	-3 511	-3 582
Tekninen lautakunta	Tuotot	15 980	16 259	16 259	16 186	16 186	-73	16 186	16 186
	Kulut	-16 662	-16 776	-16 776	-16 858	-16 838	-62	-16 900	-16 900
	Toimintakate	-682	-517	-517	-672	-652	-135	-714	-714
Kaavoitus- ja rakennuslautakunta	Tuotot	4 459	3 225	3 225	2 253	2 253	-972	2 500	2 600
	Kulut	-1 810	-1 533	-1 533	-1 573	-1 573	-40	-1 600	-1 700
	Toimintakate	2 650	1 692	1 692	680	680	-1 012	900	900
Yhteensä	Tuotot	44 589	43 378	43 378	41 466	41 466	-1 913	41 813	42 029
	Kulut	-136 151	-136 420	-137 220	-137 799	-137 779	-560	-139 379	-140 864
	Toimintakate	-91 562	-93 042	-93 842	-96 335	-96 315	-2 474	-97 567	-98 836

Tarkastuslautakunta

TOIMINTASUUNNITELMA

Valtuusto on Kuntalain 121 §:n mukaisesti asettanut tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat.

Tarkastuslautakunta edustaa kunnan ulkoista tarkastustoimintaa ja tehtäviin kuuluu kuntalain mukaan arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet. Arvioinnin tulokset esitetään vuosittain laadittavassa arviointikertomuksessa, joka luovutetaan kunnanvaltuustolle. Arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin pyydetään palautteet kunnan hallintoelimiltä.

Liedon kunnan tarkastussäännön 4 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös tehdä aloitteita ja esityksiä lautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Kuntalain 84 §:n mukaan tiettyjen kunnan luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden on ilmoitettava julkisesti sidonnaisuuksistaan. Kuntalain 84 §:n mukaiset sidonnaisuusilmoitukset tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Tilintarkastuspäivät	32	32	32
€ / tilintarkastuspäivä	1 089	1 250	1 250
Lautakunnan kokouksia	11	10	10

TALOUS

1 000 EUROA	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Muutos % TA 20/19	TS 2021	TS 2022
TULOT	0	0	0	0 %	0	0
MENOT	-35	-40	-40	0 %	-40	-40
TOIMINTAKATE	-35	-40	-40	0 %	-40	-40

Keskusvaalilautakunta

Toimialajohtaja Rauno Peltola

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Vaalilain 13 §:n mukaan valtuuston on asetettava kuntaan toimikaudekseen kunnan keskusvaalilautakunta, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä (kuitenkin vähintään viisi varajäsentä). Keskusvaalilautakunnan tehtäviin valtiollisissa vaaleissa kuuluvat vaalien erinäiset valmistelutoimet ja ennakkoäänestysasiakirjojen tarkastaminen. Kuntavaalissa keskusvaalilautakunnan tehtävät ovat laajemmat käsittäen edellä olevan lisäksi ehdokashakemusten vastaanoton ja tarkastamisen sekä ehdokaslistojen yhdistelmän laatimisen, ennakkoäänten laskemisen ja kaikkien äänien tarkastuslaskennan suorittaminen sekä vaalien tuloksen vahvistamisen ja julkistamisen.

Vuonna 2020 ei ole säännönmukaisia vaaleja. Vuoden 2021 huhtikuussa järjestetään kuntavaalit. Vuonna 2022 ei ole säännönmukaisia vaaleja.

TALOUS

1 000 EUROA	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Muutos % TA 20/19	TS 2021	TS 2022
TULOT	32	60	0	-100%	0	0
MENOT	-46	-103	-5	95 %	-77	-5
TOIMINTAKATE	-14	-43	-5	88 %	-77	-5

Kunnanhallituksen alainen toiminta

Kunnanhallituksen alaiseen toimintaan sisältyvät seuraavat tulosalueet:

Konsernihallinto
Sisäiset palvelut
Maaseutupalvelut
Pelastustoimi
Työllistäminen ja asiointipalvelu

TALOUS

1 000 EUROA	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Muutos % TA 20/19	TS 2021	TS 2022
TULOT	10 300	10 462	9 880	-5,6 %	9 830	9 830
MENOT	-10 061	-10 025	-10 077	0,5 %	-10 028	-10 028
TOIMINTAKATE	239	437	-197	-145 %	-198	-198

Hallinto

Konsernihallinto
Sisäiset palvelut
Maaseutupalvelut
Pelastustoimi

Kunnanjohtaja Esko Poikela
Toimialajohtaja Rauno Peltola
Talousjohtaja Silja Ruusu
Henkilöstöpäällikkö Katja Laalo
Maaseutupäällikkö Nina Pohjanpalo
Tietohallintopäällikkö Ari Toivola

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Kunnanhallituksen alaisen toiminnan perustehtävänä on varmistaa hyvät olosuhteet kunnan ylimmälle päätöksenteolle sekä ohjata ja tukea toimialoja talouden, juridiikan sekä henkilöstö- ja tietohallinnon asiantuntijuutta edellyttävissä asioissa. Tässä tarkoituksessa hallintopalvelut toimenpiteillään edistää ja ohjaa hallinnon tukipalveluiden tarkoituksenmukaista ja tehokasta toteuttamista yli toimialarajojen.

Konsernihallinnon ydinprosesseja ovat kunnanvaltuuston ja –hallituksen päätöksenteon sekä hallinnon tukipalvelut. Näistä demokratian tukeen liittyvät luottamushenkilöhallintoon ja –päättökseen liittyvät tukipalvelut. Hallinnon toimialarajat ylittävät tukipalvelut ja prosessit liittyvät asianhallintaan, talouteen, henkilöstöhallintoon ja tietohallintopalveluihin.

Hallinnon tukipalvelujen yhtenäisten prosessien jatkuvalla kehittämisellä varmistetaan kunnan ja sen toimialojen hallinnon yhtenäiset ja tehokkaat palvelut sekä niihin osoitettujen resurssien ja osaamisen ohjaus. Hallinnon toimintojen toteuttamisen sujuvoittaminen edellyttää lisäksi niitä koskevien ohjeiden päivittämistä vastaamaan toiminnan ohjauksen tavoitteita.

Kunnanhallituksen alaisen toiminnan osalta konsernihallinnon ja hallintopalveluiden tärkeimpinä strategisena painopistealueena on edelleen talouden ja toiminnan kehys ja siihen liittyvät kriittiset menestystekijät ”Kerralla kuntoon” ja ”Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous”. Vuoden 2020 aikana jalkautetaan projektihallinnan toimintatapoja koko organisaatiossa. Uusia toimintatapoja toteuttavat prosessit päivitetään ja kuvataan hallintopalvelujen kokonaisarkkitehtuuriksi. Näin toimimalla parannetaan edelleen kunnan strategian mukaisten projektien ja hankkeiden valmistelun laatua, seurantaa ja raportointia.

Toimintatapojen uudistamista tukemaan on vuoden 2019 aikana aloitettu useiden ohjelmistojen käyttöönottoprojektit. Tällaisia toimintaa tukevia ohjelmia ovat muiden muassa Tilikunta Oy:n talous- ja henkilöstöhallinnon ohjelmat, uusi asianhallintajärjestelmä, projektien ja hankkeiden salkunhallinnan ohjelmisto, johdon työpöytäsovellus ja sopimushallinnan ohjelmisto. Vuoden 2020 merkittävänä tavoitteena on näiden ohjelmien käyttöönotto ja jalkauttaminen tukemaan uusia toimintatapoja.

LIETO-STRATEGIAN TOTEUTUMINEN

Konsernihallinnon talousarvio ja toimintasuunnitelma vuodelle 2020 toteuttavat Liedon kuntastrategiaa erityisesti talouden ja toiminnan kehysten painopistealueella, jossa kriittisinä menestystekijöinä ovat ”Kerralla kuntoon” ja ”Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous”.

Konsernihallinto

Kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, kunnanjohtaja

Kunnanjohtaja Esko Poikela

Toimialajohtaja Rauno Peltola

TOIMINTASUUNNITELMA

Konsernihallintoon kuuluvat kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, kunnanjohtaja, elinkeinotoimi ja tiedottaminen. Kunnanvaltuusto päättää voimavarojen käytöstä, kuntastrategiasta ja kunnan toimintaan keskeisesti vaikuttavista asioista. Kunnanhallitus ja valtuusto edistävät demokraattisesti kaikilla toimillaan kunnan ja sen asukkaiden hyvinvointia kuntastrategian mukaisesti. Kunnanvaltuusto hyväksyi uuden kuntastrategian 47/18.6.2018. Kuntastrategian 2018–2025 painopistealueet ovat:

- Unelmien pikkukaupunki – Viihtyisä ja vireä keskustaaajama ja omaleimaiset asuinalueet
- Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen
- Lietolainen on aktiivinen ja onnellinen
- Talouden ja toiminnan kehys

Kuntatalouden yleinen kehitys ja Liedon kunnan taloustilanne erityisesti edellyttävät toimia talouden ja toiminnan kehityksen painopistealueen huomioimiseksi. Talousarvioehdotus on laadittu Liedon kunnanhallituksen antaman talousarvion laadintaohjeen ja raamin mukaiseksi. Talousarvioon ei sisälly toimenpide-ehdotuksia, jotka henkilöstövaikutusten perusteella edellyttäisivät talousarvion käsittelyä yhteistoimintamenettelyssä.

Kunnanhallitus on päätöksellään 23.9.2019 velvoittanut kunnanjohtajan laatimaan talouden tasapainottamissuunnitelman vuosille 2019 - 2021 siihen liittyvine selvityksineen ja toimenpide-ehdotuksineen. Suunnitelma, selvitykset ja toimenpide-ehdotukset on laadittava työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta annetun lain mukaisessa järjestyksessä.

Elinkeinotoimen osalta talousarvio sisältää seudullisten elinkeinopalvelujen Liedon kuntaosuuden rahoituksen (Turun Seudun Kehitys ja Turku Science Park sekä lentoliikenteen turvaaminen), Liedon matkailuhankkeen (VisitLieto/VarsinHyvä) loppuunsaattamisen, Mobiilit yrityspalvelut- hankkeen jatkokauden sekä uuden elinkeino-ohjelman mukaisten toimenpiteiden ja tavoitteiden toteuttamisen.

Liedon kunta on avoin ja aktiivinen viestijä. Kuntastrategia linjaa kunnan viestintää ja viestinnän keskeisenä tehtävänä on tukea kuntastrategiaa. Viestinnän tärkeimpänä kehittämiskohteena 2020 on uudistetun verkkoalustan sisällöntuotanto vastaamaan kuntastrategiaa ja toteuttamaan sitä palvelevaa verkkoviestintää sekä verkkosivujen ja verkkopalvelujen saavutettavuuden edelleen kehittäminen.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite/ Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toimenpiteet / Mittarin tavoitearvo
Talouden ja toiminnan kehys: Kulut kurissa	Talouden tasapainottamisohjelman täytäntöönpano.	Kunnanhallituksen päättämät toimenpiteet talouden tasapainottamiseksi on toteutettu ja niiden vaikuttavuus arvioitu 12/2020.
Talouden ja toiminnan kehys: Kerralla kuntoon Kulut kurissa Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Päätöksenteon valmistelun ja projektinhallinnan uusien toimintatapojen vakiinnuttaminen osaksi projektien, hankkeiden ja päätöksenteon valmistelua.	Toimenpiteet: Projektinhallinnan toimintatapoja tukevien ohjelmien (Thinking Portfolio, asianhallinta, kilpailutusjärjestelmä, sopimushallinta) käytön vakiinnuttaminen koko organisaatiossa. Uusien toimintatapojen kuvaaminen viitearkkitehtuurissa. Mittarit: Toimintatapojen prosessit kuvattu ja toiminnan muutoksen itsearviointi suoritettu
Talouden ja toiminnan kehys: Kerralla kuntoon Kulut kurissa Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Hallinnon tukipalveluiden prosessit kuvattu siten, että ne muodostavat toiminnan ajantasaisen kokonaisarkkitehtuurin.	Mittari: Kokonaisarkkitehtuuri hyväksytty kunnanhallituksessa.
Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen: Yrittäjyyden edistäminen	Valituilla hankkeilla edistetään yrittäjyyttä ja yritysten toimintaedellytyksiä.	Matkailun kehittämishanke – hanke päättyy 12/2020 Mobiilit yrityspalvelut – hanke päättyy 12/2020 Elinkeino-ohjelman toteuttaminen ja raportointi 08/ ja 12/2020.
Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen: Avoin ja aktiivinen viestijä	Kunnan verkkosivujen sisältö päivitetty ja sisällöntuotanto järjestetty siten, että viestintä ja tiedottaminen on aktiivista ja monikanavaista	Liedon kunnan uusien internet-sivujen (verkkoalustan) sisällöt uudistettu sekä jatkuva sisällöntuotanto ja päivittäminen ohjeistettu.

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN VARMISTAMINEN JA RISKIENHALLINTA

Lautakunnat ovat talousarvioehdotuksissaan vuodelle 2020 valinneet kriittiset menestystekijät, joissa lautakunnan tulee onnistua strategisten päämäärien saavuttamiseksi. Lautakuntien talousarvioesityksissä on määritelty konkreettiset tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit, joilla strategiset tavoitteet saavutetaan. Kunnan keskushallinnon, lautakuntien ja tytäryhtiöiden tulee toteuttaa kuntastrategiaa toiminnassaan. Strategiaa täydentävät ja sen täytäntöönpanoa ohjaavat hyväksytyt toimenpide- ja politiikkaohjelmat sekä muut viralliset ohjeet ja määräykset.

Kasvukuntana Liedon haasteena on hallita käyttötalouden ja investointien kasvua. Kasvun hallitseminen taloudellisesti kestäväällä tavalla edellyttää, että kunta hoitaa tehtäviään tehokkaasti ja laadukkaasti. Verokkikuntiaan paremmin. Väestönlisäyksen aiheuttamaa toimintamenojen lisäystarvetta on pystyttävä kattamaan pääosin toimintoja tehostamalla. Kunnanhallitus on edellyttänyt, että investoinnit kyetään rahoittamaan tulorahoituksella siten, ettei kunnan lainakanta kasva.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Talousarvio ja taloussuunnitelma on laadittu Liedon perustuen Liedon kuntastrategiaan vuosille 2018 – 2025 perustuen sekä kunnanhallituksen antaman talousarvion laatimisohteen ja raamin mukaisesti. Strategian toteuttamisen kannalta keskeistä on talouden tasapainon saavuttaminen ja samalla investointikyvyn varmistaminen.

Kunnanhallitus on 29.9.2019 velvoittanut kunnanjohtajan laatimaan talouden tasapainottamisohjelman. Laadittu talousarvio tavoitteineen, toimenpiteineen ja investointiohjelmineen tukee talouden tasapainottamistavoitetta sekä kuntastrategian toteuttamista.

Vuoden 2019 aikana on käynnistetty kehittämistoimet, joita keskeisten hankkeiden ja projektien tehokas ja tulokellinen toteuttaminen vaatii sekä edistetty siihen liittyvää osaamista sekä oikeiden työvälineiden ja menetelmien hallintaa. Vuoden 2019 aikana hankittujen ja käyttöön otettujen ohjelmistojen hyödyntämisen jalkauttaminen osaksi uusia toimintatapoja ja jokapäiväistä työskentelyä on vuoden 2020 tärkeimpiä tavoitteita.

INVESTOINNIT

Kustannus- paikka	Irtaimisto- tyyppi	TA 2019	TA 2020	TA 2021	Perustelu hankinnalle
Tiedottaminen	Ohjelmistot	55 000	20 000	0	Verkkosivustojen uusi alusta, projekti jatkuu vuoden 2020 puolelle. Kyseessä on määrärahan siirto eli investoinnin kokonaismääräraha edelleen (2019-2020) 55.000 euroa.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Konsernihallinto, toimintakulut €/asukas	95	89	87
Asukasluku	19 831	20 045	20 250

VAKANSSIMUUTOKSET

Ei muutoksia.

TALOUS

1 000 EUROA	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Muutos % TA 20/19	TS 2021	TS 2022
TULOT	6 753	6 843	6 282	-8 %	6 282	6 282
MENOT	-1 889	-1 788	-1 770	-1 %	-1 770	-1 770
TOIMINTAKATE	4 864	5 055	4 512	-11 %	4 512	4 512

Sisäiset palvelut

Hallintopalvelut

Asiahallinta, henkilöstöhallinto, taloushallinto, tietohallinto, henkilöstöpalvelut

Toimialajohtaja Rauno Peltola

Talousjohtaja Silja Ruusu

Henkilöstöpäällikkö Katja Laalo

Tietohallintopäällikkö Ari Toivola

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Sisäisten palvelujen tulosalue tuottaa kunnan toimialoille hallinnon talous-, tieto- ja henkilöstöhallinnon sekä asianhallinnan tuki- ja asiantuntijapalveluita. Näiden lisäksi toimialojen käytettävissä on neuvontaa esimerkiksi kilpailutuksiin tai sopimus- ja lakiasioihin. Hallintopalvelujen toimiala hoitaa lisäksi kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston sekä keskusvaalilautakunnan, tarkastuslautakunnan ja yhteistyötoimikunnan kokousjärjestelyihin liittyviä valmistelu- ja täytäntöönpanotehtäviä.

TOIMINTASUUNNITELMA

Hallintopalvelut vastaa seuraavien tehtävien tuki- ja asiantuntijapalveluista:

- Hallinto- ja talouspalvelut
 - o Asiakirjahallinto
 - o Asuntoasiat
 - o Hankinnat (ja kilpailutuskalenteri)
 - o Henkilöstöhallinto
 - o Taloushallinto
 - o Lakiasiat
 - o Tiedottaminen ja viestintä (määrärahat konsernihallinnon tulosalueen alla)
 - o Vaalit
- Tietohallinto
- Maaseutupalvelut

Hallintopalvelujen toimiala hoitaa lisäksi kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston sekä keskusvaalilautakunnan ja yhteistyötoimikunnan valmistelu- ja täytäntöönpanotehtäviä. Lisäksi hallintopalvelut huolehtivat tarkastuslautakunnan teknisen sihteerin tehtävistä. Toimialaan kuuluu myös maaseutupalvelut, jonka tehtävänä on hoitaa sopimuspohjalla Liedon lisäksi 10 kunnan maaseutuhallintotehtävät. Maaseutupalvelut muodostaa oman tulosalueensa. Hallintopalvelujen toimiala palvelee sekä ulkoisia että sisäisiä asiakkaita.

Talousarviovuoden 2020 toiminnalliset tavoitteet kohdistuvat päätöksenteon valmistelun ja projektinhallinnan uusien toimintatapojen vakiinnuttamiseen osaksi projektien, hankkeiden ja päätöksenteon valmistelua sekä niitä tukevien tietojärjestelmien käytön vakiinnuttamiseen osaksi uusia työskentelytapoja.

Hallintorajat ylittävien hallinnon palvelujen tehokkuuden ja ohjattavuuden lisäämiseksi hallinnon tukipalveluiden prosessit kuvataan ja samassa yhteydessä lisätään toimialarajat ylittävää yhteistyötä ja resurssien hyödyntämistä.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite/ Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toimenpiteet / Mittarin tavoitearvo
Talouden ja toiminnan kehys: Kerralla kuntoon. Kulut Kurissa. Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Projektijohtamiseen perustuvat työskentelytavat ja niitä tukevat järjestelmät ovat käytössä kaikilla toimialoilla.	Mittarit: Laajennetulle johtoryhmälle toimintatavoista ja ohjelmistojen käytöstä suunnattavan kyselyn tulokset. Ohjelmistojen käytön seuranta.
Talouden ja toiminnan kehys: Kerralla kuntoon. Kulut Kurissa. Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Hallintopalvelujen prosessit ajantasaistettu ja kuvattu asianhallinnassa, taloudessa, henkilöstöhallinnossa ja tietohallinnossa.	Prosesseista koostuva kokonaisarkkitehtuuri hyväksytty kunnanhallituksessa 12/2020.
Talouden ja toiminnan kehys: Kerralla kuntoon	Taloushallinnon prosessien tehostaminen	Taloushallinnon prosessit kuvataan ja analysoidaan läpi organisaation. Luodaan selkeät yhteiset prosessit. Hyödynnetään mahdollisuudet tehostaa prosesseja yli toimialarajojen. Modernisoidaan toimintatapoja ja luovutaan mahdollisuuksien mukaan manuaalisista työvaiheista.
		Mittari: Tositemäärän alentuminen 3 % vs. vuoden 2019 toteuma Uudet taloushallinnon ohjelmistot otetaan käyttöön 1.1.2020 alkaen. Huolehditaan siitä, että taloushallinnon uudet ohjelmat ja toimintatavat saadaan otettua käyttöön sujuvasti ja käyttäjiä tukien. Mittari: Palaute toimialoilta (kysely)
Talouden ja toiminnan kehys: Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Henkilökunnan työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen parantaminen sekä poissaolojen vähentäminen	Toimenpiteet: Työsuojelurahaston tukeman työhyvinvoinnin lisäämiseen ja sairauspoissaolojen vähentämiseen liittyvän projektin toteuttaminen vuoden 2019-2020 aikana. Työkyvyttömyyden kustannusten ennaltaehkäiseminen. Mittarit: Työhyvinvointikyselyjen tuloksissa esimiestyön osion keskiarvo paranee 0,2 % Kehityskeskustelujen lkm min. 80 %

		Keskimääräisten sairauspoissaolojen määrän lasku vuoden 2019 toteumasta - Sairauspoissaolojen toteuma 13 kpv/tt - Työhyvinvointikysely ka yli 3,5 - Työterveyshuollon kustannukset laskevat vähintään 10%:ia
Talouden ja toiminnan kehys: Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous	Talouden suunnittelun, analysoinnin ja raportoinnin laadun parantaminen	Johdon työpöydän käyttöönotto siten, että kaikki toimialat raportoivat kuukausittain yhteisesti sovitun mallin mukaisesti keskeiset talouden ja toiminnan toteumat ja ennusteet. Mittari: Palaute toimialoilta (kysely) Potter-ryhmä kokoontuu kerran kuukaudessa käymään läpi talouden tilanteen ja olennaiset toimenpiteitä edellyttävät mahdollisuudet ja riskit.

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN VARMISTAMINEN JA RISKIENHALLINTA

Tavoitteiden toteutuminen varmistetaan aktiivisella ohjauksella, raportoinnilla ja seurannalla.

Sisäisten palvelujen osalta epävarmuustekijöinä ovat laskentapalvelukeskuksen toiminnan käynnistymisen onnistuminen erityisesti uusien ohjelmistojen 1.1.2020 alkavan käyttöönoton osalta.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Käytössä olevien ohjelmistojen lukumäärä on kasvanut ja osaa vanhoista ohjelmista joudutaan ylläpitämään vielä vuonna 2020, mistä aiheutuu ylimääräisiä kustannuksia. Uudet ohjelmistot muuttavat toimintatapoja yli hallintorajojen ja edellyttää erityistä tukea ja ohjausta.

INVESTOINNIT

Kustannus- paikka	Irtaimisto- tyyppi	TA 2020	TA 2021	TA 2022	Perustelu hankinnalle
Asiahallinta	Ohjelmistot	60 000	0	0	Sähköinen arkisto
Tietohallinto	Päätelaitteet	100 000	100 000	100 000	Vanhenevien koneiden uusinta
Tietohallinto	Verkkolaitteet	50 000	0	0	Omana työnä edullisempi ja pystytään tarjoamaan nopeampi viankorjaus.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

SUORITTEET	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Työntekijöiden määrä*	1 170	1 200	1 150
Työntekijöiden määrä 31.12.	1 344	1350	1 350
Sairauspoissaolot pv	19 884	16 500	15 500
Sairauspoissaolot keskimäärin/henkilö*	17,0	13,8	13,5
Asukasluku	19 831	20 045	20 250

* Työterveyshuollon piirissä olevat henkilöt ka/kk

VERTAILUHINNAT	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Työterveyshuolto € / työntekijä**	276	178	156
Maksetut sairauspäivien palkat	1 446 987	1 500 000	1 400 000
Hallintopalvelut (sisäiset palvelut) toimintamenot €/asukas	157	144	144

** Työntekijöiden määrä 31.12.

VAKANSSIMUUTOKSET

Ei muutoksia.

TALOUS

1 000 EUROA	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Muutos % TA 20/19	TS 2021	TS 2022
TULOT	2 421	2 427	2 425	0 %	2 375	2 375
MENOT	-3 120	-2 890	-2 911	0,7 %	-2 862	-2 862
TOIMINTAKATE	-699	-463	-487	-5 %	-487	-487

Maaseutupalvelut

Toimialajohtaja Rauno Peltola
Maaseutupäällikkö Nina Pohjanpalo

TOIMINTASUUNNITELMA

Tavoitteena on turvata EU-lainsäädännön vaatimusten täyttyminen, huolehtia tulvavahinkojen ja riistavahinkojen arvioinnista, pitää eläinrekisteriasiat ajan tasalla sekä tehdä hukkakaurakatselmuksia. Maaseutupalvelut on nimetty paikalliseksi maaseutuelinkeinoviranomaiseksi, joka hoitaa valtion kunnalle määräämät maaseutuhallinnon tehtävät. Liedon maaseutupalvelut käsittää seuraavat kunnat: Aura, Koski Tl, Lieto, Marttila, Masku, Mynämäki, Naantali, Nousiainen, Raisio, Rusko ja Turku.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite/ Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toimenpiteet / Mittarin tavoitearvo
Hyvällä palvelulla on kasvot	Asiakastyön laadun vahvistaminen	Nettisivuille henkilöstön kuvat Jatkuvan palautteen antaminen, Hallintotyön tasapainottaminen, tehostaminen työkierron avulla. Etätyöpäivät
Avoin ja aktiivinen viestijä	Ajankohtainen, tehokas viestintä	Säännölliset koulutukset Tiedottaminen verkkosivujen kautta. Facebook
Yrittäjyyden edistäminen	Rakentaa aloittavan yrittäjän tiedonportaati	Koulutuspäivät Tilaisuudet, mm. maaseutuyrittäjäristeily Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN VARMISTAMINEN JA RISKIENHALLINTA

Tavoitteiden toteutuminen varmistetaan säännöllisellä koulutuksella, tiedottamisella sekä Ruokaviraston ohjeilla.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Ei suuria muutoksia.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

SUORITTEET	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Tukikelpoisten tilojen lukumäärä	1 289	1 263	1 258

VERTAILUHINNAT	TP 2018	TA 2019	TA 2020
€/ tila	296	319	335

TALOUS

1 000 EUROA	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Muutos % TA 20/19	TS 2021	TS 2022
TULOT	324	343	360	5 %	360	360
MENOT	-382	-402	-422	5 %	-422	-422
TOIMINTAKATE	-58	-59	-63	-7 %	-63	-63

Pelastustoimi

Kunnanjohtaja Esko Poikela

TOIMINTASUUNNITELMA

Laadukkaat pelastustoiminta-, turvallisuus- ja ensihoitopalvelut tuotetaan Varsinais-Suomessa ammattitaitoisesti, tasapuolisesti ja nopeasti kaikkina vuorokauden aikoina. Aluepelastuslaitos tuottaa pelastustoimen palveluja Varsinais-Suomen maakunnan 28 kunnan alueella aluepelastuslautakunnan hyväksymän palvelutasopäätöksen mukaisesti. Aluepelastuslaitos tuottaa ensihoitopalveluja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin palvelutasopäätöksen mukaisesti.

TULOSALUEEN VERTAILUHINNAT

Vertailuhinnat	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Toimintakulut € / asukas	70	71	72
Asukasluku	19 831	20 045	20 250

TALOUS

1 000 EUROA	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Muutos % TA 20/19	TS 2021	TS 2022
TULOT	0	0	0	0	0	0
MENOT	-1 387	-1 414	-1 450	2,5 %	-1 450	-1 450
TOIMINTAKATE	-1 387	-1 414	-1 450	2,5 %	-1 450	-1 450

Työllistäminen ja asiointipalvelu

Oili Paavola, toimialajohtaja

Soile Nieminen, työllisyyspäällikkö

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Työllistämisen vastuualueella on käynnistetty tuotteistamisen projekti. Tavoitteena on laatia palvelukäsikirja, jonka avulla palvelutuotanto saadaan läpinäkyväksi sekä helposti arvioitavaksi ja hinnoiteltavaksi. Työpajojen vaikuttavuutta kehitetään opinnollistamisen avulla, minkä uskotaan houkuttelevan erityisesti nuoria saavuttamaan tavoitteitaan. Opinnollistamisessa tehdään yhteistyötä oppilaitosten kanssa. Osatutkintoja on jo suoritettu.

Kunnantalon asiointipiste on monenlaisten tehtäviensä osalta avainasemassa ja ennen kaikkea henkilökohtaisen palvelun keskus. Yksi tärkeimmistä tehtävistä on markkinoida Föliä eli myydä ja ladata kortteja sekä informoida Fölin monista mahdollisuuksista. Kunnantalon tilojen varausten lisäämisen tavoittelussa on asiointipisteen henkilöstön saumaton yhteistyö avainasemassa. Asiointipisteen henkilöresurssin muodostavat kokoaikainen palveluneuvoja, 50 %:n osa-aikainen palveluneuvoja sekä virastomestari, jonka työpiste on asiointipisteessä ja jonka tehtäviin on sisällytetty huhtikuusta 2019 lähtien vähintään 50 % asiointipisteen tehtävistä. Fölin toimintaa ja talouden toteutumista seurataan paitsi Turun joukkoliikennelautakunnan toimesta myös kunnan omana seurantana.

LIETO-STRATEGIAN TOTEUTUMINEN

Työllistämisen ja asiointipalvelun tuloksekkaan toiminnan näkökulmasta Liedon kunnan 2025 strategian painopistealueista ja menestystekijöistä tärkeimmät ovat

1. Liikenneyhteydet ja saavutettavuus
2. Yrittäjyyden edistäminen
3. Uteliaat, tutkivat, osallistavat ja innokkaat kokeilut
4. Yhteisöllisyyden ja aktiivisen harrastus- ja yhdistystoiminnan edistäminen
5. Hyvällä palvelulla on kasvot
6. Kulut kurissa - ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous

TOIMINTASUUNNITELMA

Maan hallitusohjelman mukaan työllistäminen tulee yhä enemmän kuntien vastuulle. Tämä edellyttää toimintaympäristön kehittämistä, jolloin palvelutoimintaa voidaan kehittää asiakkaiden ja kunnan tarpeiden mukaan.

Työllistämisen vastuualueella Liedon kunnan tehtävänä on edistää työllisyyttä Liedossa ja Liedon työssäkäyntialueella, nostaa alueen työllisyysastetta, turvata muuttuvan työelämän työvoimatarpeita, luoda työmahdollisuuksia työnhakijoille, edistää eri toimijoiden yhteistyötä sekä nostaa kunnan alueella toimivien yritysten tunnettavuutta ja rekrytointiedellytyksiä. Liedon työllisyydenhoidon aiesopimus 2019 toteuttaa omalta osaltaan maan hallitusohjelmaa. Sopimuksen allekirjoittajina on paikallisia säätiöitä, yrityksiä ja yhdistyksiä.

Kierrätystoiminnot ovat kiinteä osa Kisällin toimintaa. Kierrätyksen kautta ylläpidetään mielekkäitä työtoimintamuotoja ja mahdollistetaan useita työtoimintapaikkoja. Kierrätyskeskuksen toiminta on kestävän kehityksen mukaista ja kattaa sen kaikki kolme keskeistä osa-aluetta: sosiaalinen, ekologinen ja taloudellinen kestävyys. https://www.facebook.com/kisallikellari/info?tab=page_info.

Asiointipalvelun vastuualueella palvellaan ulkoisia ja sisäisiä asiakkaita, hallinnoidaan kunnan kiinteistöjen avaimia, hoidetaan kunnanviraston toimitilojen tilavaraukset, puhelunvälitys, kunnantalon kulunvalvonta, kunnan palvelujen sähköisen puhelinluettelon ylläpito sekä yleinen neuvonta. Asiointipisteen henkilökunta hoitaa Fölin lisäksi Kelan asiakaspalvelun ajanvarausta ja ottaa vastaan kunnalle tulevia maksuja. Asiointipisteessä ovat nähtävänä kuulutukset, asemakaavamuutokset, tonttijaot ja katusuunnitelmat. Asiointipisteen asiointipäätte on asiakkaiden käytettävissä sähköisessä asiointinnissa. Asiointipisteessä palvellaan jatkossakin monipuolisesti, asiakkaita henkilökohtaisesti kohdaten.

Asiointipalvelun vastuualueelle kuuluu Liedon joukkoliikenteen eli Fölin kehittäminen yhä paremmin kuntalaisia palvelevaksi, kestävästä kehitystä ja ympäristösuojelua tukevaksi matkustusmuodoksi. Föli on osa seutukunnallista joukkoliikennettä, jota hallinnoidaan Turun kaupungin joukkoliikennetoimistosta Turun kaupungin joukkoliikennelautakunnan alaisena. Talouden niukkenemisen myötä Fölin taksoja tultaneen korottamaan vuoden 2020 talousarviossa. Yhteistoimintasopimuskunnilta pyydetään lausunnot korotusesityksistä.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite/ Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toimenpiteet / Mittarin tavoitearvo
Liikenneyhteydet ja saavutettavuus	Föli –kustannusten hillitseminen	Kk / talouden toteutumat - alle ta-arvion
Henkilökohtainen palvelu	Vastataan henkilökohtaisen palvelun kasvavaan kysyntään	Palautteita vähintään 10 kpl / kk.
Yrittäjyyden edistäminen Uteliaat, tutkivat, osallistavat ja innokkaat kokeilut	Hyvä ja toimiva yritysysteistyö Työpajatöiden opinnollistaminen	Yritystapaamisia väh. 500/ vuosi. Suoritetuista osatutkintoja väh. 5.
Yhteisöllisyyden ja aktiivisen harrastustoiminnan edistäminen	Yhdistystoiminnan tukeminen	Edelleensijoitus yhdistyksiin, 25 henkilöä/v
Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous	Mahdollisimman pienet kunnan osarahoittamat työmarkkinatukimaksut. Työllistämispalveluiden asiakkaat eivät palvelun päättyessä jää työttömäksi; hyvinvoivat kuntalaiset.	Kunnan maksamat työmarkkinatukimaksut ovat alle 330 000 €/v. Vähintään 50 % palvelun päättävistä asiakkaista on muualla kuin työttömänä.

		Vähintään 50 % palvelun päättävistä nuorista on muualla kuin työttömänä. Etsivän nuorisotyön asiakkaista vähintään 95 % on ohjattu muihin palveluihin.
--	--	--

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN VARMISTAMINEN JA RISKIENHALLINTA

Kunta edelleensijoittaa yhdistyksiin palkkatukityöllistettyjä. Talousarviovuodelle varataan määräraha 25 edelleensijoitettavalle ja otetaan huomioon vuonna 2019 tehdyt edelleensijoitussopimukset. Nykyiset tilat eivät mahdollista asiakasmäärien kasvua, joten on luotava erilaisia tapoja ohjata asiakkaita eteenpäin. Edelleensijoitus on mahdollisuus asiakkaille, jotka ovat valmiita siirtymään eteenpäin työllistämispalveluista avoimille työmarkkinoille.

Työllistämisen tavoitteiden toteutumisessa suurin rajoittava tekijä ovat ahtaat ja toimimattomat tilat. Toiminnan tehokkuutta ei rajallisten tilojen vuoksi voida lisätä, vaikka vuokratila-, ylläpito- ja muut kustannukset nousevat koko ajan.

Fölin tehokkaan liikennöinnin yhtenä riskitekijänä ovat info- ja maksujärjestelmän häiriöt, joihin kunnan tasolla on mahdotonta varautua. Ilmaannuttuaan ne voivat kuitenkin sotkea liikennöinnin varsin tehokkaasti.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Osana Rinteen hallituksen hallitusohjelmaa Suomen hallitus käynnistää keväällä 2020 työvoimapalvelujen alueelliset kuntakokeilut, joissa kohderyhmään kuuluvan työnhakijan palveluprosessi siirretään kokeilukunnille. Kokeilujen tavoitteena on parantaa erityisesti pidempään työttömänä olleiden ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien pääsyä työmarkkinoille. Keskeistä on eri alojen kuten työllisyyden, terveydenhuollon ja koulutuksen voimavarojen yhdistäminen palvelemaan työnhakijoita parhaalla mahdollisella tavalla. Liedon tulee päättää osallistumisestaan kokeiluun, kun kokeilun käytäntö tarkentuu. Kuntien edellytetään tuovan omia panoksia palvelutason nostamiseksi ja palveluiden kehittämiseksi. Kuntien omien resurssojen viitearvona käytetään vuositasolla vähintään 15 %:n tasoa vuoden 2018 työmarkkinatukimenoista käsittäen kokeiluun kohdentuvan työpanoksen, kehittämispanoksen sekä muut kuin lakisääteiset palvelut kokeilun asiakkaille.

Nuorten työllistämisessä kunnan kesätyöpaikkojen kesto vaihtelee kahdesta viikosta ylöspäin. Erillisvalinnan kautta valitaan kesäoppaat, liikennepuiston ohjaajat, liikuntaleirien avustajat ja nuorisotyön avustajat. Vastavalmistuneille nuorille varataan määräraha muutaman kuukauden työsuhteisiin. Lietolaiset nuoret hakevat lietolaisesta yrityksestä kesätyöpaikan ja yritys hakee kesätyötuen kunnasta. Työllistämisen vastuualueen merkittävin muutos vuonna 2020 on pitkäaikaisen työllisyyspäällikön eläköityminen.

Kunnantalon asiointipisteen henkilökunta täydentyi 0,5 htv:n vakinaisella työntekijällä, kun toinen kokoaikainen palveluneuvojan vakanssi täytettiin 1.4.2019 lähtien osa-aikaisella vakinaisella palveluneuvojalla. Lisäksi virastomestarin työpiste siirrettiin säisenä siirtona asiointipisteeseen, mikä kokosi kokoustilojen varaus- ja varustamisasiat kokonaisuudessaan asiointipalveluun. Sopeutuminen uuteen resurssijärjestelyyn jatkuu tulevana vuonna. Kassajärjestelmän päivittäminen tuo asiakkaille uusia maksumahdollisuuksia. Toisaalta uusien kassaominaisuuksien omaksuminen edellyttää palveluneuvojien kouluttautumista.

Fölin maksuperusteen muutos 1.7.2019 lähtien tuo lisäkustannuksia Liedon kunnalle vuositason yhteensä n. 170.000 €. Seutukunnallisen joukkoliikenteen runkolinjauudistus lykkääntynee koko seudun tiukan taloustilanteen vuoksi.

INVESTOINNIT

Työllistämispalveluiden toimivampien tilojen suunnitteluraha lisätään vuoden 2020 talousarvioon, jolloin toteutus voisi olla vuonna 2021.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Työttömyys % /Työvoima/Työttömät	5,3 / 9520 / 540	6,0 / 9520 / 540	5,6 / 9520 / 540
Työllistämisen asiakkaat (sis.etsivän asiakkaat)	582	550	590
€ / työllistämisen asiakkaat, brutto/netto	3507 / 2203	3918 / 2377	3590 / 2212
Kunnan osarahoittama työmarkkinatuki €/v ja €/as	381 651 / 19,25	290 000 / 14,47	320 000 / 15,69
Liedon Föli nousut / € / vuosi	450 000	470 000	500 000
Asiointipisteen fyysiset asiakkaat (sis.ja ulk.) / pv	90	90	100
puhelut / pv	70	70	60
Föli-kortit € / kk -keskiarvo	3480	4000	4500
kassa € / kk -keskiarvo	10400	12000	11000

TALOUS

1 000 EUROA	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Muutos % TA 20/19	TS 2021	TS 2022
TULOT	802	849	813	-4 %	813	813
MENOT	-3 284	-3 531	-3 524	-0,2 %	-3 524	-3 524
TOIMINTAKATE	-2 481	-2 682	-2 711	-1 %	-2 711	-2 711

Ympäristöterveyspalvelut

Toimialajohtaja, Johanna Mäkinen

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Ympäristöterveydenhuollon osalta hallitusohjelmassa ”Osallistava ja osaava Suomi” todetaan, että ympäristöterveydenhuollon järjestäminen selvitetään osana sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta. Uuden ”sosiaali- ja terveyspalveluiden rakenneuudistuksen” valmistelu pohjataan maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluun ja tulevat toimijat on nimetty maakunniksi. Mahdollinen uudistus leijuu edelleen kunnan viranhaltijan näkökulmasta ilmassa. Käytännössä arki valvontayksiköissä sujuu ja kehityskohteita edistetään valtakunnallisesti ja keskusvirastovetoisesti. Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman tavoitteena on suunnitelmallisesti kehittää valvontaa toiminnan tulosten tarkastelun pohjalta. Valtakunnalliset suuntaviivat ohjaavat kunnallisten valvontayksiköiden suunnittelua ja suunnitelman toteutumisen arviointia. Valvontaohjelmakauden teemana on yhdenmukaisen valvonnan ja yhteistyön edistäminen, joista ensin mainittu sisältää valvonnan laadun parantamisen. Vuoden 2019 alusta kaikissa valvontayksiköissä luovuttiin kuntajärjestelmistä ja siirryttiin elintarvikevalvonnassa ja terveydensuojelussa valtakunnalliseen yhteiseen tietojärjestelmään Vatiin. Tietojärjestelmä uudistus osaltaan mahdollistaa paremman tiedonsiirron ja vie eteenpäin sähköistä asiointia.

Valtakunnallisesti kehityskohteena on edelleen paitsi valvonnan yhdenmukaistaminen myös valvojien valmentava työote ja hyvä yhteistyö asiakkaiden ja eri toimijoiden kanssa. Riskiperusteisuuden ja toiminnan laajuuden sallima vaatimusten ja valvontatason määrittely on hyödynnettävä yritysten toimintaedellytysten parantamiseksi. Maa- ja metsätalousministeriön toimeksiannosta on tehty mm. maataloustuotannon valvontaselvitys. Yksi selvityksen kehitysehdotuksista on selvittää alkutuotannon toimijalle valvonnan perustiedot. Esimerkiksi mistä valvonnasta käynnillä on kyse, mikä taho valvontaa tekee, mitkä ovat valvonnan perusteet, mitä kautta toimija voi antaa palautetta valvonnasta tai lisäselvityksiä valvontakäynnillä tehdyistä havainnoista. Ruokavirasto on julkaissut toimijalle annettavan tiedotteen, joka tulee jättää toimijalle kirjallisessa muodossa, jotta hän voi palata niihin tarvittaessa myöhemmin. Valvojasta valmentajaksi toimintatapaa onkin edelleen kehitettävä ja ohjeistusta selkiytettävä. Myös valvojien kirjaamiskäytäntöjä on kehitettävä, osaltaan valtakunnallinen Vati-tietojärjestelmä vie tätä päämäärää eteenpäin, sillä ohjelman myötä myös terveydensuojelun valvonnassa siirrytään elintarvikevalvonnasta tuttuun Oiva-tyyppiseen arviointijärjestelmään.

Eläinlääkintähuollossa valmistellaan edelleen kunnaneläinlääkärijärjestelmän muutosta. Käytännössä kyse on kokonaisvaltaisesta muutoksesta ja palvelun uudelleen määrittelystä. Kunnan rooli on yhä selkeämmin tarjota täydentävää palvelua ja varmistaa kiireellisen eläinlääkäriavun saatavuus sekä toimiva eläintautivalmius ja eläinsuojelutehtävät. Toisaalta Suomessa alueelliset erot ovat korostuneet viime vuosina. Yksityistä tarjontaa ja erikoislääkäritason eläinlääkäripalvelua on hyvin saatavilla esimerkiksi Varsinais-Suomessa, kun taas Lapissa on markkinapuutetilanne. Kilpailu- ja kuluttajavirasto on muistuttanut kuntia siitä, että kun tarjotaan kiireetöntä eläinlääkäripalvelua muille kuin hyötyeläimille (tai hyötyeläimille, joiden kotipaikka ei ole yksikön toimialueella), toimitaan markkinoilla kilpailutilanteessa. Varsinais-Suomen maakunnallisen pieneläinpäivystyksen kilpailutus on parhaillaan käynnissä ja palvelu kilpailutetaan ns. käyttöoikeussopimuksena. Sopimuksen tavoitteena on, että palvelusta ei aiheudu kustannuksia kunnille, palvelun tuottajalla on oikeus periä asiakkaalta maksu päivystyspalvelusta eli hankintayksikkö siirtää käyttöoikeuden ohella rahavastikkeen tai maksun.

Liedon ympäristöterveyspalvelut keskittyy suunnitelmakaudella hoitamaan lainsäädännön mukaiset kunnan ympäristöterveydenhuollon tehtävät kuntastrategian edellyttämällä tavalla: tarpeenmukaisesti, yritysmyönteisesti ja laadukkaasti.

LIETO-STRATEGIAN TOTEUTUMINEN

Vuoden 2019 ja suunnitelmakauden tavoitteiden asettelussa on huomioitu Liedon uusi kuntastrategia, jonka kunnanvaltuusto on hyväksynyt 18.6.2018. Strategian painopistealueet ovat seuraavat:

- Unelmien pikkukaupunki - Viihtyisä ja vireä keskustaaajama ja omaleimaiset kylät
- Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen
- Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen
- Talouden ja toiminnan kehys

Liedon vision 2025 mukaan Liedon tulevaisuutta rakennetaan avoimella ja oivaltavalla otteella siten, että kulut pidetään kurissa ja asiat tehdään kerralla kuntoon. Tuloksena on elinvoimainen kunta sekä hyvinvoiva ja onnellinen asukas ja yrittäjä, jolle luonteenomaisia piirteitä ovat aktiivisuus ja yhteisöllisyys.

Ympäristöterveyslautakunnan toimialalla strategisten tavoitteiden toteutumista tuetaan seuraavien painopistealueiden ja menestystekijöiden osalta:

Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen:

Yrittäjyyden edistäminen

Hyvällä palvelulla on kasvot

Talouden ja toiminnan kehys

Ympäristöterveyslautakunta

Toimialajohtaja, Johanna Mäkinen

TOIMINTASUUNNITELMA

Ympäristöterveydenhuollon toimivaltaisena viranomaisena toimii Liedon ympäristöterveyslautakunta, jossa on yksi edustaja jokaisesta yhteistoiminta-alueen kunnasta. Liedon kunta toimii vastuukuntana alueelliselle yksikölle. Yksikön vastuulla on Auran, Kaarinan, Kemiönsaaren, Koski TL:n, Liedon, Loimaan, Paraisten, Marttilan, Oripään, Paimion, Pöytyän ja Sauvon terveysvalvonta ja eläinlääkintähuolto. Lisäksi hoidamme Turun kaupungin lakisääteisen tuotantoeläinten terveydenhuollon ja ympärivuorokautisen kiireellisen eläinlääkäriavun. Tuotamme lakisääteiset kunnan ympäristöterveydenhuollon (eläinlääkintähuollon, eläinsuojelun, elintarvikevalvonnan ja terveysvalvonnan) laadukkaat palvelut yhteistoiminta-alueella tarpeenmukaisesti. Kohtelemme toiminnanharjoittajia tasapuolisesti, annamme asiantuntevaa neuvontaa ja ohjausta sekä palvelemme sujuvasti ilmoitus- ja lupa-asioissa.

Henkilöstölle on asetettu selkeät vuosittaiset tavoitteet ja vastuualueet. Asetettujen tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti. Valtakunnallisen valvontaohjelman pohjalta laaditaan Liedon yhteistoiminta-alueen valvontasuunnitelma, jota aluehallintovirastot arvioivat kerran valvontaohjelmakaudessa arviointi- ja ohjauskäyntien yhteydessä. Arviointi- ja ohjauskäyntien raporttien pohjalta voidaan tarkastella valtakunnallisen terveydensuojelun valvontaohjelman ohjaavuutta ja sitä, kuinka asetetut tavoitteet ovat toteutuneet.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite/ Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toimenpiteet / Mittarin tavoitearvo
Yrittäjyyden edistäminen	Neuvotaan, ohjataan ja edistetään yritystoimintaa – valvojasta valmentajaksi	Tasapuolinen, riskiperusteinen ja yhdenmukainen valvonta: sisäiset ja ulkoiset auditoinnit valvontakäytäntöjen yhtenäisyyden kehittämiseksi. Mittari: asiakaspalaute, tavoitetaso > 8 asteikolla 1-10 ja toimintaa tukeva laatujärjestelmä, auditointitulokset, ulkoiset auditoinnit kolmen vuoden välein
Hyvällä palvelulla on kasvot	Työ tehdään suurelta osin asiakkaiden luona, yrittäjät tuntevat valvojansa ja eläinlääkäriinsä. Laadukas palvelu	Toimenpide: Selkeät vastuualueet ja tehtäväkuvat, jotka löytyvät asiakkaille mm. www-sivuilla. Sujuvat sisäiset sijaistuskäytännöt. Mittari: asiakaspalaute, tavoitetaso > 8 asteikolla 1-10 ja toimintaa tukeva laatujärjestelmä, auditointitulokset, ulkoiset auditoinnit kolmen vuoden välein
Talouden ja toiminnan kehys	Kulut kurissa, Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Toimenpide: Resurssointia tarkastellaan suhteessa tehtävämäärän kehitykseen. Kustannuskehitystä ja koulutustoteumaa arvioidaan tilinpäätöksen yhteydessä. Mittari: kustannusvertailu, tavoitetaso: kuntien maksuosuus ei kasva ja kustannusvertailussa Liedon kustannukset €/asukas keskimääräistä edullisemmat, kun huomioidaan eläinlääkintähuollon palvelurakenne

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN VARMISTAMINEN JA RISKIENHALLINTA

Tavoitteiden toteutumisen varmistamisen ja resurssien oikean kohdentamisen suhteen ulkopuolinen auditointi ja vertailu valtakunnallisiin tilastoihin antaa tukea johtamistyölle. Vuoden 2018 aikana on otettu käyttöön uusi sähköinen laatujärjestelmä ja tämän järjestelmän kehitys ja käyttöönotto jatkuvat edelleen. Laatujärjestelmä on lakisääteinen vaatimus elintarvikevalvonnalle, sen tarkoituksena on tukea organisaatiota toiminnan ja prosessien jatkuvassa kehittämisessä ja auttaa vastaamaan asiakkaiden laatuodotuksiin. Vuosittaisen valvontasuunnitelman pohjalta henkilöstö laatii oman vastuualueensa suunnitelman, jonka toteumaa seurataan kuukausittain. Tavoitteen asettelussa huomioidaan resurssien tehokas käyttö. Asiakaspalaute on tärkeää toiminnan kehittämisen kannalta ja palautteen käsittely kirjataan sekä huomioidaan toiminnan kehittämisessä. Henkilöstöriskit muodostavat ehkä suurimman riskin, koska pienellä osastolla tiettyjä tehtäviä ja valvonnan osa-alueita hoitavat yksittäiset henkilöt, joiden sairastapaukset

muodostavat riskin. Tavoitteena on ollut mahdollisuuksien mukaan solmia yhteistyösopimuksia muiden yhteistoiminta-alueiden kanssa erityistehtävien saumattoman hoidon turvaamiseksi ja yksikön sisällä laajentaa osaamis pohjaa ja näin minimoida henkilöriskejä.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Keskeiset muutokset toimialan toiminnassa edelliseen vuoteen nähden.

TALOUS

1 000 EUROA	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Muutos % TA 20/19	TS 2021	TS 2022
TULOT	1 554	1 658	1 619	- 0,6	1 615	1 615
MENOT	-1 738	-1 834	-1 828	- 0,3	-1 800	1 800
TOIMINTAKATE	-184	-206	-210	1,8	-185	-185

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Terveysvalvonta €/asukas*	6,1	6,5	6,5
Eläinlääkintähuolto €/asukas*	7,9	8,5	8,3
Eläinlääkäreiden hoitokäynnit	12 180	11 900	12 000
Eläinsuojelu- ja eläintautivalvontakäynnit	492	500	500
Elintarvikevalvonnan tarkastukset	690	690	690
Terveydensuojelun tarkastukset ja muut toimenpiteet*	935	800*	650*

*terveydensuojelun osalta kirjauskäytännöt ovat tietojärjestelmämuutoksen myötä muuttuneet

VAKANSSIMUUTOKSET

Vakanssimuutokset Nimike	Virka/toimi	Perustamis- pvm	Yksikkö	TA 2020 palkat + henkilösi- vukulut €	TS 2021	TS 2022
Vakanssin vähennys Terveystarkastaja	virka	1.1.2009	Terveysvalvonta	53008€ josta 60% - (26337 +5468)	60% - (26337 +5468)	60% - (26337 +5468)

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vs. toimialajohtaja Marja-Leena Brander

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Sote-maakuntavalmistelu

Rinteen hallitusohjelman mukaan sote-palvelujen järjestämisvastuu sekä pelastustoimen järjestämisvastuu ollaan antamassa kuntaa suuremmille itsehallinnollisille alueille, maakunnille. Maakuntien on tarkoitus toimia myös pääasiallisena julkisten sote-palvelujen tuottajana. Yksityisten palveluntuottajien tehtävänä on täydentää julkista palvelua. Kuntien asema palvelujen tuottajina ratkaistaan erikseen erillisen selvityksen pohjalta. Selvitys laaditaan vuoden 2019 aikana.

Sosiaali- ja terveystalouden siirtyminen maakunnan järjestettäväksi tuo haastetta palvelurakenteiden ja -järjestämisen muuttamiselle. Muutoksella tavoitellaan merkittävää taloudellista ja toiminnallista tehokkuutta sekä kustannussäästöjä. Kuntien omaa toimintaa on järkevä muuttaa maakunnassa tehtyjen linjausten ja suunnitelmien suuntaan päällekkäistä työtä välttäen

Sosiaali- ja terveystalouden kehittämisen Varsinais-Suomen sosiaali- ja terveystalouden järjestämissuunnitelman linjausten mukaisesti

Maakuntahallinnon valmisteluorganisaatiossa valmisteltu Varsinais-Suomen sosiaali- ja terveystalouden järjestämissuunnitelman päivitys on menossa sairaanhoitopiiriin valtuuston hyväksyttäväksi syksyn 2019 aikana. Järjestämissuunnitelmaan sisältyvässä kehittämistyössä keskitytään nimenomaan sellaisiin toimenpiteisiin, jotka edellyttävät sektori- ja organisaatorajat ylittävää yhteistyötä. Varsinais-Suomen kunnissa on yleisesti hyväksytty ajatus, että sosiaali- ja terveystalouden kehittämisen järjestämissuunnitelman linjausten mukaisesti eri työryhmissä, joihin kutsutaan kuntien edustajia.

Sisällöllisen valmistelun tueksi kootaan 6 teemakohtaista työryhmää ohjaamaan oman teema-alueensa käytännön kehittämistyötä:

- Somaattiset terveystaloudet (ml. akuuttipalvelut)
- Suun terveydenhuollon palvelut
- Ikäntyneiden kuntoutus-, hoito- ja hoivapalvelut
- Lasten nuorten ja perheiden palvelut
- Mielenterveys- ja päihdepalvelut, sosiaalipalvelut sekä vammaispalvelut
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Sote-palvelut Liedon kunnassa ja yhteistoiminta-alueella

Liedon kunnan asukasluvun ennustetaan vuonna 2020 kasvavan 20 400 asukkaaseen.

Kasvu painottuu erityisesti yli 65-vuotiaisiin. Erityisesti 75-84-vuotiaiden ikäryhmän arvioidaan kasvavan selvästi vuonna 2020 vuoteen 2019 verrattuna. Tämä muodostaa kustannusten kasvupaineen hoivan-, terveyden- ja sairaanhoidon menoihin. Väestön ikääntymisen mukanaan tuoma kustannusten kasvu voi olla vuonna 2020 arvion mukaan jopa 0,5 miljoonaa euroa.

Sotessa toteutettu sairaalapalveluiden rakennemuutos on vähentänyt laitoshoidon kustannuksia. Kotiin tuotavilla palveluilla tuetaan kotona asumista mahdollisimman pitkään ja ympärivuorokautisen asumispalvelun tarvetta pyritään vähentämään. Peltolan asumisyksikköön Tarvasjoen hyvinvointikeskukseen on suunniteltu perhekotitoimintaa vuonna 2020 aluksi 4-6 ikäihmiselle. Toiminnan käynnistämiseksi ei ole näyttäisi olevan esteitä. Kuntaan valmistuu vuoden 2020 lopulla 38 asuntoa käsittävä välimuotoista asumista tarjoava rakennus, jonne kotihoidon palvelua tarjotaan palvelusetelillä.

Lapsille, nuorille ja heidän perheilleen tarjotaan varhaista monialaista tukea matalalla kynnyksellä Liedon perhekeskuksessa.

Terveyskeskuksessa lääkäri- ja hoitajaresurssia on lisätty vuoden 2018 aikana. Kiireettömän lääkäri- ja hoitajavastaanottojen saatavuus pyritään pitämään nykyisellä hyvällä tasolla < 22 arkipäivää.

Sähköisiä asiointikanavia ja palveluja hyödynnetään matalan kynnyksen palveluohjauksen ja nopean yhteydensaannin turvaamiseksi. Sähköisiä palveluita lisätään vähitellen, kun on arvioitu niistä saatava hyöty ja kustannukset.

LIETO-STRATEGIAN TOTEUTUMINEN

Talousarvion laadinnan lähtökohtana on Liedon kunnan kuntastrategia 2018-2025. Liedon strategia 2025 kuvaa kunnan tavoitteet sekä keinot, joilla strategiset tavoitteet saavutetaan.

Liedon kunnan visio vuoteen 2025 on:

Liedon kunnan tulevaisuudenkuvassa 2025 tavoitellaan *unelmien turvallista pikkukaupunkia*, joka muodostuu *viihtyisästä ja vireästä keskustasta sekä omaleimaisista kylistä*. Liedon tulevaisuutta rakennetaan *avoimella ja oivaltavalla otteella* siten, että *kulut pidetään kurissa* ja asiat tehdään *kerralla kuntoon*. Tuloksena on elinvoimainen kunta sekä hyvinvoiva ja onnellinen asukas ja yrittäjä, jolle luonteenomaisia piirteitä ovat aktiivisuus ja yhteisöllisyys.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kasvun hillitsemiseksi on keskityttävä tuottavuuden parantamiseen ja palvelurakenteen kriittiseen tarkasteluun ja uudistamiseen kuitenkin siten, että palvelujen yhdenvertaisuus turvataan. Sotessa toteutettu rakennemuutos- ympärivuorokautisten laitospaikkojen ja asumispaikkojen vähentäminen, riittävien ja vaikuttavien kotiin tuotavien palvelujen turvaaminen, varhaisen tuen palvelujen lisääminen ja sujuvoittaminen ovat keinoja kustannusten hillitsemisessä.

Sosiaali- ja terveystalouden linjaukset strategian toteuttamiseksi ovat: Matkalla mukana – ihmistä tukien, Me teemme hyvinvointia – arki on arvokasta ja Meillä on hyvä fiilis tehdä töitä.

Tavoitteiden saavuttamiseksi palvelujen tulee olla asiakaslähtöisiä, henkilöstöllä tulee olla myönteinen palveluasenne ja uusi oivaltava ote sekä arvostava kohtaaminen työyhteisössä ja asiakastyössä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Vs. toimialajohtaja Marja-Leena Brander

TOIMINTASUUNNITELMA

Sosiaali- ja terveystaloudella edistetään ja seurataan väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä järjestetään lakisääteiset sosiaali- ja terveystaloudet yhteistoiminta-alueella kuntien yhteistoimintasopimuksen mukaisesti.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan painopisteet talousarviolle 2020 ovat edelleen palvelujen saavutettavuus ja saatavuus etenkin lääkäri- ja hoitajavastaanoilla sekä kotiin tuotavissa palveluissa, perhekeskuksen toiminnan vakiinnuttaminen sekä maakunnalliseen sote-valmisteluun osallistuminen. Kuntien keskeistä yhteistyötä lisätään, esim. erikoissairaanhoidon hankintarengas, yhteinen valvontayksikkö, maakunnallinen perhehoitoyksikkö, alueellinen apuvälinehuolto.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite/ Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toimenpiteet / Mittarin tavoitearvo
Unelmien turvallinen pikkukaupunki/ Matkassa mukana, ihmistä tukien	Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja erojen kaventaminen. Elinympäristöä kehitetään väestön omaa kunnon ja toimintakyvyn ylläpitämistä tukevaksi	Ryhmäneuvolat ja fysioterapeutin suoravastaanotot käynnistetty. Kattava seulontoihin osallistuminen 96 %. Karieksen ehkäisyn tavoite DMF- indeksi 7-v < 0.15, 12-v <1.5, 15-v < 2.8 Sairastavuusindeksi alle 92. Sähköiset palvelut käytössä matalan kynnyksen palveluohjauksen ja nopean yhteydensaannin turvaamiseksi
Lietolainen on aktiivinen ja onnellinen/ Me teemme hyvinvointia, arki on arvokasta	Kuntalaisten hyvinvointia ja kohtaamista turvaa monialaiset palvelut. Sosiaali- ja terveystaloudien keinoin tuetaan kuntalaisten työ- ja toimintakykyä	Perhekeskuksen toiminta vakiintuu, päällekkäinen työ vähentyy, sujuvat prosessit lapsiperheille. Systeeminen malli käytössä lastensuojelun asiakastyössä. Terveystarkastukset toteutuvat 100 %. Ryhmäneuvolatoiminta käynnistynyt. Kotona asumista tuetaan, kotiin tuotavaa yohoitoa mallinnetaan. Sairaalaapaikat riittävät, sujuvat yhdyspintaprosessit vanhus- ja terveys- ja sairaanhoitopalveluiden kesken.

Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen/ Meillä on hyvä fiilis tehdä töitä	Henkilöstön työhyvinvointia lisätään Esimiehen tuki saatavilla, esimiesosaamista lisätään Vaikutusmahdollisuudet oman työn kehittämiseen turvataan	Sairauspoissaoloja < 18 päivää/vakanssi keskimäärin. Työhyvinvointihanke toteutuu v. 2020. Esimiesten vertaistukiverkostoa ylläpidetään, esimieskoulusta tarjotaan. Säännölliset henkilöstökokoukset, kehityskeskustelut käydään 100 %
---	---	---

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN VARMISTAMINEN JA RISKIENHALLINTA

Rakennemuutos viedään loppuun asti, jotta suunnitellut tavoitteet saavutetaan. Haasteellinen talousraami asettaa sosiaali- ja terveystalouden johtoryhmältä ja esimiehiltä tiukkaa toiminnan ja talouden seurantaan ja poikkeamiin reagoimista. Palvelutarpeen määrittelyssä käytetään valtakunnallisia suosituksia, käypä-hoito- ja hyvä käytäntö –suosituksia sekä maakunnan valmistelussa sovittuja palvelukriteereitä. Joiltakin osin palvelukriteereitä – esim. kotihoito- tarkastellaan uudelleen kuitenkin niin, ettei kotona asuminen vaarannu riittämättömän kotihoidon vuoksi.

Erikoissairaanhoidon kustannusten toteutumisella on suuri merkitys koko soten taloudessa, sillä sen osuus koko soten talousarviosta on n. 41 %. Vuoden 2020 talousarviossa sairaanhoitopiirin ilmoittamasta kunnan maksusuudesta on sopeutettu 500.000 €, joka katetaan ostamalla palveluita yksityiseltä palveluntuottajalta kilpailutetuilla hinnoilla sekä pitämällä omat peruspalvelut riittävinä. Erikoissairaanhoidon talouden toteutumisen arviointi on vaikeaa.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Sosiaali- ja terveystalouksissa palveluiden rakennemuutoksen vaikutukset toiminnassa ja taloudessa alkavat näkyä. Tarvasjoen hyvinvointikeskuksessa tyhjillään olevassa Peltolan asumisyksikössä käynnistyy ikäihmisten perhekotitoiminta. Perhekodissa tarjotaan alkuvaiheessa 4-6 vanhukselle turvallinen ja kodinomainen ympäristö. Tehostetun palveluasumisen paikkoja vähennetään ja kotona asumista tuetaan riittävällä kotiin tuotavilla palveluilla, kuntoutus- ja päivätoiminnalla. Kotihoidon yöhöitoa mallinnetaan. Kotihoidon palvelukriteereitä tarkistetaan, kuitenkin niin, ettei kotona asuminen vaarannu sen vuoksi, ettei kotihoitopalveluja ole saatavilla. Välimuotoisia asuntoja valmistuu kunnan keskusta loppuvuodesta 38 kpl. Asuntoihin tarjotaan kotihoitoa palvelusetelillä. Myös tukipalveluita varten tarjotaan palveluseteli.

Toimintakeskuksen tiloissa aletaan järjestää omaishoidon vapaiden ja lasten viikonloppuleiritoimintaa yhdessä palveluntuottajien kanssa.

Kiireettömän lääkäri- ja hoitajavastaanottojen saatavuus turvataan kohtuujassa, fysioterapeuttien suoravastaanotto käynnistyy. Kahdella terveydenhoitajalla rajoitettu lääkkeenmääräämisoikeus.

Kuntien keskeistä yhteistyötä lisätään palveluiden vahvistamiseksi mm. vammais- ja palveluissa. Lastenvalvojatoiminnassa liitetään maakunnalliseen perheoikeudelliseen yksikköön, mikä turvaa monialaisen asiantuntijapalvelun lähipalveluna muutamana päivänä viikossa.

Perhekeskus on aloittanut toimintansa. Päällekkäinen työ vähenee, verkostomainen työtapa vakiintuu ja lapset nuoret ja heidän perheensä saavat sujuvat varhaisen tuen palvelut. Perheille tarjotaan avoimia kohtaamispaikkoja matalalla kynnyksellä.

INVESTOINNIT

Talonrakennusinvestoinnit: Pääterveysaseman peruskorjaus/tilamuutokset, HVK:n vanhan osan korjaussuunnittelu

Irtaimistoinvestoinnit: Pääterveysaseman vastaanottohuoneiden ja odotustilan kalusteet, kuvantamisen tutkimuspöytä, hampaiston skannausjärjestelmä, hammashoitoyksikkö, residuaalimittari. Em. irtaimistoinvestoinnit hankitaan leasing-rahoituksella.

Hammashoidon paineilmakompressorit.

IT-hankinnat: Life Care potilaskertomussovelluksen käyttöönotto ja käyttöoikeudet.

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUIDEN SUORITTEITA

	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Palvelujen saatavuus			
- Lääkärin ei kiireellinen vastaanotto, arkipäivää	53	21	<22
- Sosiaalipalvelut, yhteydenotto arkipäivää			< 8
- Shl:n mukainen palvelutarpeen arviointi			< 3 kk
- Tehostettu palveluasuminen, kuukausi	1,1 kk	0,5 kk	<2 kk
Yli 75 –vuotiaita tehostetussa palveluasumisessa	8,7 %	8 %	7,5 %
Kotihoidon saatavuus 75-v +	19 %	17 %	17 %
Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä	20	10	< 10
Erikoissairaanhoidon käyttö suhteessa tasaerälaskutukseen	-3 %	- 1,6 % (elokuu)	-2,3 %
Vanhusten ja terveydenhuollon tarvevakioidut menot/ indeksi (koko maa = 100)	99 (2017)	<100	<100

TALOUS

1 000 EUROA	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Muutos % TA 20/19	TS 2021	TS 2022
TULOT	8 968	8 531	8 311	-2,58	8 400	8 450
MENOT	-63 033	-63 168	-63 451	0,45	-64.090	-64 650
TOIMINTAKATE	-54 065	-54 638	-55 140	-0,92	-55 690	-56 200

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUIDEN SUORITEHINTOJA

	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Sosiaalipalveluiden kustannukset €/asukas	1 067	1 036	1 079
Perusterveydenhuollon kustannukset €/asukas	571	536	544
Erikoissairaanhoidon kustannus €/asukas (Lieto)	1 114	1 134	1 130
Perhe- ja sosiaalipalveluiden kustannukset €/asukas	511	514	528
Vanhus- ja hoivapalvelut €/asukas	483	511	529
Vammaispalveluiden kustannukset €/asiakas	16 553	19 087	17 300
Kehitysvammaispalveluiden kustannus €/asiakas	36 285	39 884	37 967
Kehitysvammaisten laitoshuolto €/asiakas	202 040	200 083	200 049
Avohoidon tukitoimien kustannus €/asiakas	3 793	4 214	4 431
Sijaishuollon kustannus €/asiakas	72 020	81 739	110 056
Perhekeskus €/asukas			42
Tepa € / hpv (oma tuotanto ei sis ostopalveluita eikä palveluseteleitä)	117	126	126
KH € / käynti	32	25	27
Ennakoivat € / 75 v+	266	226	328
Avohoitokustannukset/asiakas	471	448	463
Avohoitokustannus/asukas	331	321	330
Suun terveydenhuollon kustannukset €/asiakas	186	144	145
Suun terveydenhuollon kustannukset €/asukas	76	83	82
Osaston hoitopäivä € (TP 2018 osasto 1:n hinta)	319	267	301

Tulosalue: Sote-hallinto

Vs. toimialajohtaja Marja-Leena Brander

TOIMINTASUUNNITELMA

Sosiaali- ja terveystalouden hallinnon tavoitteena on vastata laadukkaista, joustavista sekä monipuolisista hallinnon ja talouden tukipalvelutehtävistä. Hallinto järjestää toimialan keskitetysti hoidettavat hallinto-, suunnittelu-, talous-, laskutus-, maksatus-, laatu- ja sisäisten palveluiden tehtävät. Hallinto valmistelee sosiaali- ja terveystalouden kokoukset, vastaa täytäntöönpanosta, tiedottamisesta sekä toiminnan laillisuudesta.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Liedon kunnan tavoite talouden tasapainosta vuonna 2020 edellyttää aktiivisten, konkreettisten ja pitkäjänteisten talouden sopeuttamistoimenpiteiden jatkamista. Väestön ikääntymisestä johtuvat kustannuspaineet kohdistuvat etenkin ikäihmisten palveluiden järjestämiseen. Vanhus- ja hoivapalveluissa tehostetun ympärivuorokautisen hoidon täydentäjänä/vaihtoehtona aloitetaan ikäihmisten perhekotitoiminta Tarvasjoen hyvinvointikeskuksessa tyhjillään olevassa Peltolan asumisyksikössä. Kotona asumista tuetaan kotihoidon, avosairaalan, kotikuntoutuksen ja kotiutustiimin palveluilla.

Toimintamenojen kasvuvara on vuonna 2020 pieni verrattuna odotettuun yleiseen kustannustason muutokseen.

Vaikka yksityisissä tehostetun palvelun asumispalveluissa asuvien asiakkaiden määrä on vähentynyt vuoden 2019 alusta lukien 10 asiakkaalla, palvelun ostoon varattu määräraha vuodelle 2019 on ollut riittämätön. Kunnanvaltuusto muutti soten vuoden 2019 talousarviota lisäämällä vanhusten tehostetun palveluasumisen palvelusetelmämäärärahaa 800.000 €:lla. Kunnanhallituksen sotelle osoittama 0,8 milj. euron ylimääräinen raamikkasvu muihin toimialoihin verrattuna vuodelle 2020 antaa taloudellisen tavoitteen saavuttamiselle realistisemman pohjan.

Valmistautuminen sote-maakuntaudistukseen etenee Varsinais-Suomessa hallituksen määrittelemän aikataulun mukaisesti. Sosiaali- ja terveystalouden kehittäminen siirtymäaikana ja maakunta-uudistusta odotellessa voi kunnassa olla haasteellista.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Sosiaalipalveluiden kustannukset €/asukas	1 067	1 036	1 079
Perusterveydenhuollon kustannukset €/asukas	571	536	544
Erikoissairaanhoidon kustannus €/asukas (Lieto)	1 114	1 134	1 130

VAKANSSIMUUTOKSET

Vakanssimuutokset Nimike	Virka/toimi	Siirto pvm	Yksikkö	TA 2020 palkat + henkilösivukulut €	TS 2021	TS 2022
Hallinto- ja talouspäällikkö	Virka	Tehtävät uudelleen- järjestellään	Sote-hallinto	-70.000 €		
It-asiantuntija	Virka	Tilapäisesti asiantuntija -tehtävissä Vasso Oy:llä	Sote-hallinto	-64.500		

TALOUS

1 000 EUROA	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Muutos % TA 20/19	TS 2021	TS 2022
TULOT	199	233	166	-28,75	166	166
MENOT	-700	-667	-597	-10,49	-597	-597
TOIMINTAKATE	-502	-434	-431	-0,69	-431	-431

Tulosalue: Perhe – ja sosiaalipalvelut

Perhe- ja sosiaalipalvelujohtaja Krista Ryödi

TOIMINTASUUNNITELMA

Järjestämme lakisääteisiä sosiaali- ja terveystalvaeluita, jotka tukevat yksilöiden ja perheiden itsenäistä suoriutumista, osallisuutta ja turvallisuutta. Järjestämme yksilöille ja perheille tarvittavia tukitoimia ja palveluja mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Sosiaalipalveluiden asiakkaille pyritään luomaan riittävät palvelu- ja tukiverkostot ensisijaisesti kunnan omina palveluina. Palvelut järjestetään yhteistyössä muiden tulosalueiden, hallintokuntien, järjestöjen ja yksityisten palveluntuottajien kanssa. Perhe- ja sosiaalipalveluiden asiakkaina ovat kaikenikäisiä. Asiakasryhmät tulevat mm. aikuissosiaalityöstä, työllistämispalveluista, perhekeskuksesta, vammaispalveluista, terveyskeskussosiaalityöstä, lastensuojelusta, mielenterveys- ja päihdetyöstä, sosiaalihuollon asiakkaista, kotouttamisesta, perhepalveluista ja kehitysvammaisista.

Sosiaali- ja terveystalouden painopisteet talousarviolle 2020 ovat palvelujen saavutettavuus ja saatavuus, kotiin tuotavat palvelut ja perhekeskuksen toiminnan vakiinnuttaminen sekä maakunnalliseen sote-valmisteluun osallistuminen. Perhe- ja sosiaalipalveluissa lisätään edelleen kuntien keskeistä yhteistyötä. Esimerkkinä yhteistyöstä ovat maakunnallinen perhehoitoyksikkö, seutukunnalliset kilpailutukset mielenterveys- ja päihdepalveluiden asumispalveluissa, vaikeavammaisten palveluasumisessa, tilapäishoidossa ja päivätoiminnassa sekä lastensuojelun avo- ja sijaishuollon tukipalveluissa ja sijaishuollon ostopalveluissa (kilpailutus 2019-2020). Yhteistoimintasopimus Ankkuri-mallin mukaisesta toiminnasta (moniviranomaistyö) on myös tehty vuoteen 2020.

Perhe- ja sosiaalipalveluiden vastuualueella vahvistetaan asiakaslähtöisyyttä ja osallisuutta huomioimalla lapset aikuisten palveluissa ja aikuiset lasten palveluissa. Työntekijöillä on kasvot, mikä tarkoittaa sitä, että mahdollisimman suuri osa työajasta on välitöntä sekä moniammatillista asiakastyötä ja toteutetaan asiakkaan omassa arkiympäristössä. Palvelujen saatavuutta seurataan perhe- ja sosiaalipalveluiden kaikissa vastuualueilla. Perhe- ja sosiaalipalveluissa kehitetään toimintamalleja, joilla on todettu olevan vaikuttavuutta. Toimintamalleja käytetään myös valtakunnallisesti ja seudullisesti. Sähköisten palvelujen käyttöä myös edistetään matalan kynnyksen palveluohjauksena ja nopean yhteydensaannin turvaamiseksi.

Tiukka talousraami asettaa sosiaali- ja terveyspalveluiden tulos- ja vastualueiden esimiehiltä jatkuvaa ja yksityiskohtaista toiminnan ja talouden seurantaa, ja tulojen mahdollista lisäystä. Perhe- ja sosiaalipalveluiden tulosalue on toteutunut talousarvion mukaan, ja tavoite pysyy samana vuosittain.

Sosiaalihuoltolain mukaiset palvelutarpeiden arviot ja asiakasmäärät ovat lisääntyneet. Perus- ja varhaisen tuen palveluita vahvistamalla tilanteeseen voidaan vaikuttaa. On tärkeää tukea työntekijöiden hyvinvointia kohtuullisella asiakasmäärällä, ja tällä hetkellä ne kestävät maakunnallisen vertailun. Lastensuojelun osalta jopa valtakunnallisen vertailun. Henkilöstön työssä jaksamista tuetaan työnohjauksella, työparityöllä, säännöllisillä tiimeillä ja esimiehen tuella.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain muutos (lapsenhuoltolaki) astuu voimaan 1.12.2019. Perheoikeudelliset palvelut tuotetaan seutukunnallisesti Turun kaupungissa 1.1.2020 alkaen, jolloin lastenvalvojan lähipalvelut ovat saatavissa myös Liedon kunnassa. Lastensuojelulain uudistus vahvistaa lapsen oikeutta huolenpitoon, kasvatukseen, rajoihin sekä hyvään, ihmisarvoa kunnioittavaan kohteluun. Lastensuojelun jälkihuollon ikäraja nousee 21:stä 25:een vuoteen. Lastensuojelun jälkihuollon asiakaspalveluostot ovat noususuuntaiset. Tiedonhallinnan yleislaki tulee voimaan 2020, joka tuo vaatimuksia julkisille toimijoille.

Perhekeskuksen monialainen ja verkostomainen toiminta vakiintuu ja päällekkäinen työ vähenee. Asiakasprosessit ovat sujuvia lapsiperheiden palveluissa. Yhteisiä koulutuksia kuten lapset puheeksi järjestetään yhteistyössä. Perhekeskuksella tarkoitetaan sekä hallinnollista yksikköä että laajaa palveluverkostoa. Perhekeskuspalvelut koskevat myös Kosken TI ja Marttilan kuntaa.

Lastensuojelun systeemistä työtettä ja työskentelyä systeemisinä tiiminä ja verkostoina on harjoitettu Suomessa jo muutaman vuoden ajan. Liedon kunnan lastensuojelu otti mallin käyttöön vuoden 2018 alusta alkaen, joka alkoi tiimin koulutuksella. Lastensuojelun systeeminen toimintamalli on organisointitapa, jossa lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä saa tuekseen moniammatillisen tiimin, johon kuuluu myös psykologi (muualla perheterapeutti). Tiimityöskentelyn ja tiiviin asiakastyön avulla pyritään lapsen ja perheen tilanteen syvällisempään ja yhteiseen ymmärtämiseen. Systeemisellä toimintamallilla ja oman työn panostamisella on ollut myös taloudellista vaikuttavuutta sen lisäksi, että työntekijöiden osaaminen on vahvistunut moniammatillisessa yhteistyössä ja työhyvinvointi lisääntynyt. Systeemistä toimintamallin työtä jatketaan lastensuojelussa kolmatta vuotta.

Kehitysvammaisten henkilöiden laitosasumista pyritään purkamaan ja lyhytaikaisen hoidon järjestämistä kunnan omana toimintana kehittämään. Vammaispalveluasiakkaiden määrä on kasvaa joka vuosi ja kustannusten nousu on todennettavissa subjektiivisten oikeuksien palveluissa.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Työttömyys%	4,9	6,5	6,0
Vammaispalveluasiakkaiden määrä (sis. kehitysvammaiset)	361	344	382
Vammaispalveluiden kustannukset €/asiakas	16 553	19 087	17 300
Kehitysvammaisten asiakkaiden määrä Kehitysvammaispalveluiden kustannus €/asiakas	97 36285	97 39 884	98 37 967
Kehitysvammaisia laitoshoidossa Kehitysvammaisten laitoshuolto €/asiakas	2 202 040	2 200 083	2 200 049
Avohoidon tukitoimien piirissä olevat lapset (ei sis. lastensuojelutarpeen arviointeja) Avohoidon tukitoimien kustannus €/asiakas	107 3 793	110 4 214	100 4 431
Sijaishuollossa olevien lasten määrä Sijaishuollon kustannus €/asiakas	20 72 020	10 81 739	8 110 056
Perhekeskus €/asukas			42

TALOUS

1 000 EUROA	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Muutos % TA 20/19	TS 2021	TS 2022
TULOT	908	1 130	870	-23,0	800	820
MENOT	-11 070	-11 411	-11 566	1,36	-11700	-11800
TOIMINTAKATE	-10 162	-10 281	-10 696	4,04	-10 900	-10 980

Vanhuspalvelut

Vanhuspalvelujohtaja Ulrika Lundberg

TOIMINTASUUNNITELMA

Vanhuspalveluiden keskeisin tehtävä on riittävien palveluiden tarjoamista ikääntyville lietolaisille. Kotiin tuotavien palveluiden ja tehostetun palveluasumisen palvelut ovat riittävällä tasolla. Neuvonta ja arviointitoiminta ovat painopisteenä vuonna 2020.

Toimintaa ohjaa vuodenvaihteessa julkaistava valtakunnallinen ikästrategia, jonka pohjalta laaditaan tulevia toimenpiteitä ja tavoitteita. Alueellinen järjestämissuunnitelma valmistuu syksyn aikana.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Varsinais-Suomen järjestämissuunnitelma vuodelle 2020 ohjaa kehittämistoimintaa. Vanhuspalveluihin vaikuttaa saattohoidon kehittäminen, mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittäminen ikäihmisille, hyvinvointitorikonseptin kehittäminen, sähköisten palveluiden hankinta kuten sähköinen ovenavaus, koneellinen lääkejakelu sekä asiakastyön kirjaaminen asiakkaiden kotona.

Terveystenhuollon osastopaikkojen vähentämisen myötä yksikössä tarjotaan ainoastaan akuuttihoitoa. Asiakkaat kotiutetaan tilanteissa, joissa asiakkaat eivät selviydy kotiin tuotavien palveluiden turvin, jolloin jatkohoitopaikoista on tarvetta.

Lietoon tulee uusi palveluasumisyksikkö loppuvuodesta, jossa on 38 asuntoa ja toimintaa tarjoaa yksityinen palveluntarjoaja.

Yöhoidon tarve kotiin tuotavana palveluna selvitetään, ja järjestäminen mallinnetaan.

Arviointia ja kuntoutusta kehitetään edelleen.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Tepa € / hpv (oma tuotanto ei sis ostop. eikä palvelusetelit)	117	126	126
KH € / käynti	32	25	27
Ennakoivat € / 75 v+	266	226	328
Jonotusaika tehostettuun palveluasumiseen	1.1 kk	alle 2 kk	alle 2 kk
Kotihoidon peittävyys % (säännöllinen 75 +)	19 %	17 %	17 %
Kotihoidon välitön työaika	34 305	48 000	48 000

VAKANSSIMUUTOKSET

Vakanssimuutokset Nimike	Virka/toimi	Perustamis- pvm	Yksikkö	TA 2020 palkat + henkilösi- vukulut €	TS 2021	TS 2022

TALOUS

1 000 EUROA	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Muutos % TA 20/19	TS 2021	TS 2022
TULOT	2 525	2 370	2 419	2,07	2 419	2 419
MENOT	-13 035	-13 181	-13 132	-0,37	-13 132	-13 132
TOIMINTAKATE	-10 510	-10 811	-10 713	-0,91	-10 713	-10 713

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut

Terveyspalvelujohtaja Juha Aalto

TOIMINTASUUNNITELMA

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut pyrkivät mahdollisimman kustannustehokkaaseen toimintaan käyttämällä hyödyksi kilpailutettuja erikoissairaanhoidon toimintoja sairaanhoitopiirin tarjoamien palveluiden lisäksi. Oman toiminnan kehittäminen ja tehostaminen jatkuu jatkuvalla henkilöstön kouluttamisella ja monimuotoisten vastaanottojen lisäämisellä (konsulttilääkäritoiminta, ns. reseptihoitajat, fysioterapeuttien suoravastaanotot).

Terveys- ja sairaanhoitopalveluissa asiakaslähtöisyyden lisääminen vaikuttaa kustannuksiin nostavasti ja siksi jatketaan tarkkaa pohdintaa, tavoitellaanko ensisijaisesti asiakastytyvyyden lisäämistä vai pärjäämis- ja terveyshyötyä.

Kartoitetaan paljon palveluita käyttävien kansalaisten tarpeita ja mahdollisuuksia vaikuttaa heidän hyvinvointiinsa.

Lisätään entisestään liikunta- ja elintapaohjausta kansalaisille, jotta mahdollistuu sairauksien ennaltaehkäisy.

Aloitetaan fysioterapeuttien suoravastaanottotoiminta ja ns. reseptihoitajien toiminta rajoitetuille potilasryhmille.

Koulutussopimus yleislääketieteen koulutuksesta edellyttää lisävakanssin perustamista vastaanottopalveluihin korvaamaan koulutukseen suunnattuja lääkäriresursseja.

Sairaaloiminnassa toimintaa suunnataan entistä enemmän kuntouttavaan hoitoon, saattohoitoon ja haavojen hoitoon.

Pääterveysaseman sisäilman parantamiseen tähtäävät toimet saatetaan loppuun.

Tyhjilleen jääneen sairaalaosaston tilojen uudelleen suunnittelu saadaan päätökseen ja aloitetaan muutoksen rahoituksen suunnittelu. Toimitilojen keskittäminen, esim. koulukeskuksen suun terveydenhuollon toiminnan siirtäminen pääterveysasemalle.

Lisätään yhteistyötä naapurikuntien kanssa ja suunnitellaan erikoissairaanhoidon hankintarenkaan perustamista.

Selvitetään sähköisten palvelujen lisähankinnan mahdollisuuksia ja tarjolla olevia vaihtoehtoja. Kartetaan mahdollisia päällekkäisyyksiä ja suunnitellaan hankinnat niin yhteensopiviksi nykyisten järjestelmien kanssa kuin on mahdollista.

Liitytään alueelliseen apuvälinekeskukseen ja jalkautetaan toiminta.

Selvitetään lasten toimintaterapia-arvioiden ja/tai toimintaterapian antamisen siirtäminen omaksi toiminnaksi.

Organisaatiomuutosten mahdollisuus selvitetään.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Aloitetaan fysioterapeuttien suoravastaanottotoiminta ja ns. reseptihoitajien toiminta rajoitetuille potilasryhmille.

Tyhjilleen jääneen sairaalaosaston tilojen uudelleen suunnittelu saadaan päätökseen ja aloitetaan muutoksen rahoituksen suunnittelu. Toimitilojen keskittäminen, esim. koulukeskuksen suun terveydenhuollon toiminnan siirtäminen pääterveysasemalle.

Lisätään yhteistyötä naapurikuntien kanssa ja suunnitellaan erikoissairaanhoidon hankintarenkään perustamista.

Liitytään alueelliseen apuvälinekeskukseen ja jalkautetaan toiminta.

Selvitetään lasten toimintaterapia-arvioiden ja/tai toimintaterapian antamisen siirtäminen omaksi toiminnaksi.

Organisaatiomuutosten mahdollisuus selvitetään.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Perusterveydenhuolto €/asukas	571	538	540
Erikoissairaanhoido €/asukas	1 114	1 134	1 121
Asukasluku (yhteistoiminta-alue)	24 192	24 392	24 608
Avohoidon asiakkaat	16 987	17 500	17 600
Avohoitokustannukset/asiakas	471	448	463
Avohoitokustannus/asukas	331	321	330
Lääkärin vastaanotolla käynnit	14 489	15 500	15 800
Hoitajan vastaanotolla käynnit	24 781	24 800	24 800
Suun terveydenhuollon käynnit	27 596	28 000	28 000
Suun terveydenhuollon asiakkaat	9 923	14 000	14 000
Suun terveydenhuollon kustannukset €/asiakas	186	144	145
Suun terveydenhuollon kustannukset €/asukas	76	83	82
Siirtoviivemaksut	8 980	0	0

VAKANSSIMUUTOKSET

Vakanssimuutokset Nimike	Virka/ toimi	Perusta- mispvm	Yksikkö	TA 2020 palkat + henkilö- sivukulut €	TS 2021	TS 2022
Terveyskeskuslääkäri (koulutusvelvollisuuden toteuttaminen)	virka	1.1.2020	vastaanottopalvelut	100.000 ei sis. talous- arvioon	100.000	100.000

TALOUS

1 000 EUROA	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Muutos % TA 20/19	TS 2021	TS 2022
TULOT	5 336	4 798	4 856	1,21	4 856	4 856
MENOT	-38 227	-37 910	-38 155	0,65	-38 158	-38 158
TOIMINTAKATE	-32 891	-33 112	-33 299	0,56	-33 302	-33 302

Sivistystoimi

Toimialajohtaja, Laila Mäkelä

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Kahden viimeisen vuoden aikana koulutuksen ja varhaiskasvatuksen puolella on tehty mittava määrä valtakunnallisia uudistuksia ja muutoksia. Nyt on aika keskittyä perustyöhön; Kokeilemme uusia formatiivisia arviointimalleja, otamme oppilaan tuen käsikirjan ja kouluhyvinvoinnin vuosikellon käyttöön. Vahvistamme yhteistyötä kirjasto-, nuoriso- ja liikuntatoimen kanssa.

Keskitymme myös Perhekeskuksen toimintamallien sujuvoittamiseen. Perhekeskukselle on saatu oma koordinaattori syksyllä 2019. Varhaiskasvatuksessa tulee olla nimetyt perheohjaajat, jotka konsultoivat päiväkotia ja koulukuraattorit konsultoivat myös esiopetuksen opettajia. Ennaltaehkäisevä työ onnistuu parhaiten varhaisen puuttumisen kautta.

Uusien kunnan sisäisten talous- ja hallinto-ohjelmien käyttöön ottamiseen tulee varata riittävästi aikaa. Uudet ohjelmistot ovat aiempia työläämpiä.

Lukion kansainvälisyyttä, yrittäjyyttä ja markkinointia painotetaan edelleen. Lukion opiskelijamäärä on selkeässä kasvussa.

Uusi hallitusohjelma sisältää runsaasti muutoksia, joiden aikataulutuksesta ja konkreettisesta toteuttamisesta ei ole vielä riittävästi tietoa; pidennetty oppivelvollisuus, kaksivuotinen esiopetus, subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden rajauksen poisto, suhdeluvut, inklusion toimivuus, toinen kotimainen kieli, opinto-ohjauksen mitoitus, S2-kieli jne.

LIETO-STRATEGIAN TOTEUTUMINEN

- Painopisteet: digitaalisen osaamisen lisääminen ja aitojen digitaalisten palvelujen tuottaminen, sekä aktiivinen, osaava, utelias, kokeileva ja oivaltava ote – tuetaan antamalla riittävät tiedot ja taidot
 - Kouluhyvinvointi –teemaa viedään läpi kaikissa kouluissa
 - Hyvinvoiva lapsi ja nuori oppii, kasvaa ja kehittyy
 - Kouluhyvinvoinnin vuosikello
 - Oppilashuollon käsikirja otetaan käyttöön
 - Arvioinnin kehittäminen
 - Yhteisöllisessä oppilashuollossa esikoululaiset ovat mukana
 - Perhekeskuksen toimintamalli: kerralla kuntoon, joustava asiakaspalvelukulttuuri
 - Utelialle lapsille ja nuorille laaditaan kirjastossa uusia palvelupaketteja, mikä tukee opetusta
 - Kulttuurivirta tuo tutuksi lietolaiset nähtävyydet sekä paikallisille että matkailijoille, testaus ja edelleen kehittäminen
 - Lukeva ja Liikkuva Lieto toimii kaikissa kouluissa yhteistyössä kirjasto-, nuoriso- ja liikuntatoimen kanssa
 - Toimitilahankkeet saatetaan kerralla kuntoon yhteistyössä tilapalvelujen kanssa
 - Lukion kansainvälisyyslinja ja onnistunut markkinointi näkyvät opiskelijamäärissä
 - Haetaan rohkeasti toimintaamme tukevaa ja uudistavaa hankerahoitusta eri foorumeista

Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta

Toimialajohtaja, Laila Mäkelä

TOIMINTASUUNNITELMA

Liedon laadukkaat sivistys- ja varhaiskasvatuspalvelut luovat hyvät edellytykset lasten ja nuorten kasvulle ja elinikäiselle oppimiselle sekä työllistymiselle.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite/ Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toimenpiteet / Mittarin tavoitearvo
Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen Uteliaat, tutkivat, osallistavat ja innokkaat kokeilut	Lukeva Lieto Jokainen päivä on kertomisen arvoinen Oman elämän matkustajasta kuljettajaksi	Lukeva Lieto -palvelupakettien toteuttaminen yhteistyössä kirjaston kanssa. Liedon kunnan oppilaan tuen käsikirjan käyttöönotto. Kuraattorit konsultoivat myös esiopetuksen oppilasasioissa (varhainen puuttuminen). Varhaiskasvatuksen erityisopettajat kokeilevat ns. laaja-alaisina toimimista ja tämän kokeilun tuloksia käydään läpi syksyllä 2020. Kouluhyvinvoinnin vuosikello otetaan käyttöön.
	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen arvioinnin kehittäminen	Otetaan käyttöön kehittävän arvioinnin malli varhaiskasvatuksessa Laatukortti 4 käydään kaikissa kouluissa läpi: Arviointi Formatiivisia arviointimalleja kokeillaan lukuvuoden 2019-2020 aikana. Asiakastyytyväisyyskyselyt; - kouluhyvinvointikysely - varhaiskasvatuksen palveluarvio
	Monipuoliset varhaiskasvatuspalvelut	Varhaiskasvatus julkinen: yksityinen 70 %:30 %

Yrittäjyyden edistäminen	Tarkemman yrittäjyyskasvatussuunnitelman laatiminen koulujen käyttöön	Yrittäjyyskasvatuksen vastuupettaja tuottaa suunnitelman ja esittelee sen rehtorifoorumissa. Suunnitelma jalkautetaan kouluille. Etsitään kouluille kummiyrityksiä.
Kerralla kuntoon	Järvikodon päiväkodin peruskorjaus/saneeraus	Järvikodon päiväkodin pienennetyn ryhmän tilojen peruskorjaus kesällä 2020.
Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen Avoin ja aktiivinen viestijä	Monipuoliset viestintäkanavat eri ikäryhmät huomioiden	Yksityisessä perhepäivähoidossa otetaan sähköinen palvelusetelijärjestelmä käyttöön.
Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen Liikkuva Lieto	Liikkuvat koulut ja päiväkodit Päiväkotien pihojen liikuntaolosuhteiden kehittäminen	Innovatiiviset oppimisympäristöt –hanke varhaiskasvatuksessa. Liikkuva varhaiskasvatus -hanke Liikkuva lukio –hanke Järvikodon päiväkodin, Ilmaristen koulun ja Tarvasjoen esikoulun pihaleikkivälineiden hankinta/päivitys.
Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen Hyvällä palvelulla on kasvat	Lietolainen perhekeskus - Perhekeskus olemme me kaikki! Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Perhekeskusyhteistyössä nimetään perheohjaajat varhaiskasvatuksen yksiköihin (sote- yhteistyö). Lapset puheeksi -koulutus Toimivan palveluketjumallin rakentaminen ja toimintakulttuurin tehostaminen sote ja sivistys sekä kolmas sektori yhteistyössä (mm. tiedonsiirto, palvelutarpeiden kokonaissuunnittelu, asenne) Painopiste laadukkaassa perustyössä.
Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen Uteliaat, tutkivat, osallistavat ja innokkaat kokeilut	Liedon lukion vetovoimaisuus	Kansainvälisyys: Erasmus-hankkeet, yrittäjyys Lukion markkinointia jatketaan Monipuolinen kurssitarjonta Lukion viihtyisyyden lisääminen: ilmanvaihto, maalaus, siisteys; sisääntulo ja aula

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN VARMISTAMINEN JA RISKIENHALLINTA

Tarvasjoen koulun liikuntasalin paras paikka olisi koulun välittömässä läheisyydessä. Koulun parkkipaikka-ongelma tulisi samalla ratkaistua.

Sote -uudistuksen vaikutukset / uusi hallitusohjelma: millä rakenteella uudistus lähtee liikkeelle ja missä aikataulussa uudistukset etenevät: pidennetty oppivelvollisuus, varhaiskasvatuksen mitoitukset, subjektiivinen

oikeus, opinto-ohjaus, harrastukset, kaksivuotinen esikoulu jne. Perhekeskusmallin onnistuminen: sujuvat, hallintorajat ylittävät palveluprosessit. Keskitetty koordinoiti.

Pätevistä erityislastentarhanopettajista ja lastentarhanopettajista on edelleen pula, kuten koko valtakunnassa. Henkilöstöpula ja sisäilmaongelmat aiheuttavat ylikuormitusta ja lisääntyneitä sairauspoissaoloja. Liedon kunnan hyvän työnantajamaiseen ylläpitäminen on haasteellista, koska määräaikaiset tehtävät lisääntyvät talouden sopeuttamisen myötä.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Em. uudessa hallitusohjelmassa esitetyillä muutoksilla ei ole suunnitelmallista aikataulutusta tai toteutustapaa.

Perhekeskuksen toiminnan käynnistyminen.

Uudet talous- ja hallinto-ohjelmat.

Oppilaan tuen käsikirja ja kouluhyvinvoinnin vuosikello otetaan käyttöön.

Kouluverkkoselvitys.

Määräaikaisten työntekijöiden määrä lisääntyy.

INVESTOINNIT / ESITYKSET

- Järvikodon päiväkodin peruskorjaus, vaihe 2, v. 2020
- Lukion ilmanvaihdon tarkistus/korjaus ja sisääntulon siistiminen, investointi v. 2020
- Tietotekniikkavälineiden hankintoja / esitystekniikan hankinta 3 vuoden syklissä, 2020-2022
- Melukylän esiopetuksen kuraateisen rakentaminen Jokilaakson kouluun v. 2020
- Sähkölukitukset kaikkiin kouluihin ja päiväkoteihin asteittain v. 2020 alkaen
- Keskuskoulun peruskorjaus vai uuden Keskuskoulun suunnittelun aloittaminen, kouluverkon tarkastelu alkaa v. 2019-2020
- Yliskulman koulun parkkialueen rakentaminen loppuun

TALOUS

1 000 EUROA	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Muutos % TA 20/19	TS 2021	TS 2022
TULOT	2.845	2.736	2.760	+0,9	2.815	2.872
MENOT	-38.933	-39.721	-40.065	+0,9	-40.866	-41.683
TOIMINTAKATE	-36.088	-36.985	-37.305	+ 0,9	-38.051	-38.811

Yleissivistävä opetus

Toimialajohtaja Laila Mäkelä

Lukion rehtori Jyrki Saarnia ja johtava rehtori Teppo Vähä-Mäkilä

TOIMINTASUUNNITELMA

Yhtenäinen perusopetus antaa oppivelvollisuusikäisille opetusta ja kasvatusta turvallisessa ja tarkoituksenmukaisessa oppimisympäristössä. Opetus tukee oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Opetus toteutetaan 1.8.2016 käyttöön otetun opetussuunnitelman mukaisesti. Koulujen vuosisuunnitelmissa esitetään tarkemmat koulukohtaiset painotukset, jotka on johdettu kuntastrategiasta.

Tukipalvelut sisältävät oppilaiden oppimiseen liittyvän fyysisen ja psyykkisen hyvinvoinnin toiminnot perusopetuksessa ja lukiossa: kolmiportainen tuki, oppilashuolto, kiinteistönhoito, sisäinen hallinto, koulukuljetukset, koulukirjastot, kerho- ja oppilaskuntatoiminta.

Lukio jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukiokoulutuksen tehtävänä on antaa laaja-alainen yleissivistys ja hyvät jatko-opintomahdollisuudet. Lukio tarjoaa etä- ja verkko-opetusta. Lukion, liikuntatoimen, Lieto-opiston ja ammatillisen koulutuksen yhteistyö tiivistyy. Liedon ja Kaarinan lukiot kartoittavat lisäksi konkreettisia yhteistyömahdollisuuksia.

Iltapäivätoiminta tukee oppilaan koulupäivää. Toimintaa tarjotaan 1. – 2. -luokkalaisille sekä erityisen tuen 3.-9.-luokkalaisille. Painopiste on 1.-luokkalaisissa ja erityisen tuen oppilaissa tila- ja henkilöresurssit huomioiden.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Lukion kansainvälisyyslinja ja markkinointi vetävät.

Varaudutaan lakimuutoksiin; ns. jälkiopinto-ohjaus ja yo-kirjoitusten uusintamahdollisuus, lukion opetussuunnitelman tuomat uudistukset.

Perhekeskuksen käynnistyminen; sujuvat toimintamallit.

Uudet talous- ja hallinto-ohjelmat.

Oppilaan tuen käsikirja ja kouluhyvinvoinnin vuosikello otetaan käyttöön.

Kouluverkkoselvitys.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TA 20/19	TS 2021	TS 2022
Perusopetus						
Oppilasmäärä 20.9. (ei esioppilaat)	2 527	2 550	2 562	0,5 %	2 570	2 590
€ / oppilas (20.9.) -ip.kerho	8 019 €	8 194 €	8 161 €	-0,4 %	8 242 €	8 325 €
Muissa kunnissa opiskelevat, määrä (20.9.)	144	111	142	27,9 %	142	142
Ip-kerhotoimintaan osallistuvat, määrä ka	228	240	218	-9,2 %	218	218
€ / ip-kerholainen	1 532 €	1 781 €	1 810 €	1,6 %	1 828 €	1 846 €
Koulukuljetusoppilaiden määrä ka	607	610	615	0,8 %	610	610
Koulukuljetuskustannukset € / kulj.oppilas	992 €	1 007 €	1 012 €	0,5 %	1 022 €	1 027 €
Lukio						
Oppilasmäärä (kaikki, myös LSKKY) 20.9.	224	245	240	-2,0 %	250	250
Yhdistelmäopiskelijat (LSKKY), määrä 20.9.	8	4	15	275,0 %	10	10
€ / oppilas	8 351 €	7 971 €	8 186 €	2,7 %	8 268 €	8 350 €
Vieraskuntalaiset, määrä	17	17	23	35,3 %	21	21

VAKANSSIMUUTOKSET

Vakanssimuutokset Nimike	Virka/toimi	Perustamis- pvm	Yksikkö	TA 2020 palkat + henki- lövukuku- lut €	TS 2021	TS 2022
Ei muutoksia						

TALOUS

1 000 EUROA	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Muutos % TA 20/19	TS 2021	TS 2022
TULOT	1.290	1.283	1.308	+1,9 %	1.334	1361
MENOT	-24.269	-25.018	-25.033	+0,1 %	-25.534	-26.044
TOIMINTAKATE	-22.979	-23.735	-23.725	-0,0 %	-24.200	-24.683

Varhaiskasvatus

Toimialajohtaja Laila Mäkelä

Varhaiskasvatusjohtaja Elina Lindholm

TOIMINTASUUNNITELMA

Perheillä on mahdollisuus valita tarpeita vastaavat varhaiskasvatuspalvelut erilaisissa elämäntilanteissa. Varhaiskasvatuksen toiminta-ajatuksena on edistää lapsen kokonaisvaltaista kehitystä yhdessä perheen kanssa. Lähtökohtana ovat lapsen yksilöllinen huomioiminen ja turvallinen kasvuympäristö sekä lapselle ominaiset tavat toimia.

Avoimet varhaiskasvatuspalveluiden palveluvalikossa on avointa päiväkotitoimintaa yhdessä lapsille ja vanhemmille sekä puisto- ja kerhotoimintaa, joihin lapsi voi osallistua ilman vanhempaa. Tavoitteena on edelleen kehittää ja laajentaa toimintaa siten, että se voisi toimia vaihtoehtona subjektiiviselle varhaiskasvatukselle päiväkodissa tai perhepäivähoidossa.

Perhepäivähoitoa tarjotaan 16 perhepäivähoitajan kotona eri puolilla Liedon kuntaa. Yksityistä perhepäivähoitoa on mahdollisuus hankkia päivähoidon palvelusetelillä 18 yksityiseltä perhepäivähoitajalta Liedon kunnan alueella tai ympäristökunnista.

Päiväkotipalveluita tarjotaan kunnallisessa päiväkodissa ja palvelusetelillä yksityisessä päiväkodissa. Perheillä on mahdollisuus hankkia palvelusetelillä päiväkotipalvelut myös toisen kunnan alueelta. Seutusopimuksen mukaisesti kunta voi ostaa tai myydä kunnallisia varhaiskasvatuspaikkoja sopimuksen piirissä olevien kuntien kesken.

Esiopetusta ja siihen liittyvää varhaiskasvatusta toteutetaan Liedon esiopetussuunnitelman mukaisesti päiväkotien toimintana yhä enenevässä määrin koulujen yhteydessä tai välittömässä läheisyydessä.

Liedon kunta maksaa lakisääteisien perusteiden mukaisesti lasten kotihoidon- ja yksityisen hoidon tukea.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Perhekeskuksen käynnistyminen; sujuvat toimintamallit.

Uudet talous- ja hallinto-ohjelmat.

Uuden hallitusohjelman muutosten aikataulutus.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TA 20/19	TS 2021	TS 2022
0-6 vuotiaat	1684	1741	1650	-5,2 %	1630	1630
Lapsia varhaiskasvatuksessa kunnallisessa ja yksityisessä ka *	1206	1200	1160	-3,3 %	1140	1140
Lapsia varhaiskasvatuksessa % / 0-6-vuotiaat ka	72 %	70 %	70 %	0,4 %	70 %	70 %
Lapsia yksityisessä varhaiskasvatuksessa % ka	30 %	30 %	30 %	0,0 %	30 %	30 %
Kaikkien varhaiskasvatuspalveluiden piirissä olevat 0-6 v. lapset (ei eo) ka	1456	1500	1413	-5,8 %	1403	1403
Varhaiskasvatuso € / lapsi (kunnallinen ja yksityinen ilman tukia ja avointap.k.sis. Ulk ja sis.menot	11 164 €	11 187 €	11 928 €	6,6 %	12 048 €	12 168 €

VAKANSSIMUUTOKSET

Vakanssimuutokset Nimike	Virka/toimi	Perustamis- pvm	Yksikkö	TA 2020 palkat + henki- lövukuku- lut €	TS 2021	TS 2022
Ei muutoksia						

TALOUS

1 000 EUROA	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Muutos % TA 20/19	TS 2021	TS 2022
TULOT	1.555	1.452	1.452	0,0 %		
MENOT	-14.664	-14.703	-15.032	+2,2 %		
TOIMINTAKATE	-13.109	-13.251	-13.580	+2,5 %		

Sivistystoimi

Toimialajohtaja, Laila Mäkelä

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Lieto-opisto, liikuntatoimi, kirjasto sekä nuoriso- ja kulttuuritoimi ovat aktiivisesti mukana lapsiperheitä tukevassa työssä, sillä ajatuksella, että ”Perhekeskus olemme me kaikki”.

Liikuntatoimi painottaa tulevana vuonna alle kouluikäisten liikkumista ja liikuttaa koko perheitä. Liedon Pallo ja koulutoimi kokeilevat uutena yhteistyömuotona jalkapallokerhon toteuttamista Jokilaakso, Ilmaristen ja Loukinaisten koululla, johon myös iltapäiväkerholaiset voivat osallistua. Kerho toteutetaan heti koulupäivän jälkeen.

Lietolaiset kulttuurikohteet tuodaan tutuksi kaikille ikäryhmille. Ikäihmisten osalta tehdään yhteistyötä vanhushuollon kanssa. Kirjasto suunnittelee uusia palvelupaketteja yhteistyössä koulutoimen ja varhaiskasvatuksen kanssa.

Nuorisotoimi siirtyi Tarvasjoen koululle ja vahvistaa näin yhteistyötä sekä koulun että koulukirjaston kanssa.

Lieto-opisto tarjoaa kädentaitokursseja myös Kievarintiellä ja digikursseja ikäihmisille eri taajamissa. Opiston tarjonnassa on runsaasti tarjolla kursseja myös lapsille ja nuorille.

LIETO-STRATEGIAN TOTEUTUMINEN

- Lietolainen on aktiivinen, innokas, osallistuva ja utelias unelmien pikkukaupunkilainen
 - Lukeva Lieto, yhteistyössä kirjasto, päiväkodit ja koulut
 - Liikkuva Lieto, yhteistyössä liikunta, päiväkodit ja koulut sekä terveystoimet
 - Utelialle esioppilaille ja koululaisille kirjasto tuottaa uusia palvelupaketteja
 - Tarvasjoen nuorisotila aloittaa toimintansa koulun tiloissa yhteistyössä koulukirjaston kanssa
 - Koko vapaa-aikatoimi on mukana perhekeskustuksessa; ennaltaehkäisevät ja tukevat palvelut
 - Yhdistysyhteistyötä vahvistetaan selkeällä yhdistysohjelmalla
 - Kulttuurivirta esittelee kaikille lietolaisille ja Liedossa vieraileville kunnan nähtävyyksiä ja historiallisesti merkittäviä kohteita, oppilaille ilmaisia palveluja käytössä
 - Lieto-opisto tarjoaa virkeyttä arkeen eri ikäryhmille
 - Unelmien pikkukaupunkilaiset viihtyvät virikkeellisessä keskuspuistossa ja jokivarressa

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Toimialajohtaja, Laila Mäkelä

TOIMINTASUUNNITELMA

Vapaa sivistystyö tukee elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yksilöiden persoonallisuuden monipuolista kehittymistä ja kykyä toimia yhteisöissä sekä edistää kansanvaltaisuuden, tasa-arvon ja moniarvoisuuden toteutumista yhteiskunnassa. Yhteistyömuotoja etsitään Liedon lukion kanssa.

Kirjaston palvelut tukevat monipuolisesti aktiivista kuntalaisuutta, elinikäistä oppimista ja kuntalaisten hyvinvointia.

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut luovat edellytykset virikkeelliselle harrastustoiminnalle ja virkistymiselle sekä tukevat perheitä lasten ja nuorten kehityksessä itsenäisiksi, tietoisia ja terveitä valintoja tekeviksi aikuisiksi. Vapaa-aikapalvelut myös lisäävät yhdistysten, seurojen ja yhteisöjen toimintaedellytyksiä myöntämällä avustuksia.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite/ Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toimenpiteet / Mittarin tavoitearvo
Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen Uteliaat, tutkivat, osallistavat ja innokkaat kokeilut	Lukeva Lieto; - Lukeminen luo hyvinvointia – tieto tuo taitoa	Lukeva Lieto-hanke jatkuu: - Palvelupakettien suunnittelu ja toteutus yhteistyössä kirjaston, koulutoimen ja varhaiskasvatuksen kanssa
	Kohti vahvaa aikuisuutta – perhekeskus olemme me kaikki!	Koko vapaa-aikatoimi on aktiivisesti mukana perhekeskuksen sujuvan toiminnan kehittämisessä.
	Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Painopiste laadukkaassa perustyössä. Asiakastytyväisyyskyselyt; - o Kirjaston omatoimialueen käyttö ja toimivuus - o Lieto-opiston musiikinopetus - o Lieto-viikon palaute
Uteliaat, tutkivat, osallistavat ja innokkaat kokeilut	Paikalliset kulttuurikohteet tutuksi ja kulttuuria arkeen ja juhlaan	Liedon kulttuurikohteet tehdään tunnetuksi kaikille kuntalaisille ja kunnassa vieraileville. Ikäihmisten kulttuuriohjelma otetaan

		käyttöön yhdessä vanhustyön kanssa.
Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen Liikkuva Lieto Luonnonläheinen Lieto Keskustan elinvoima ja viihtyisyys	Liikkuva Lieto – elinvoimaa liikunnasta	Matalan kynnyksen liikuntatoiminta kohdentuu alle kouluikäisiin ja lukioikäisiin sekä perheisiin - yhteistyö seurojen, yhdistysten ja eri hallintokuntien kanssa Jokivarsisuunnitelmaan osallistuminen. Liikunnan olosuhteita edistetään ja uudistetaan hankerahoituksella.
Unelmien pikkukaupunki Keskustan elinvoima ja viihtyisyys	Liedon Keskuspuiston hyödyntäminen	Esiintymislavan toteuttaminen puistoon yhteistyössä teknisen toimen kanssa.
Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen Yhteisöllisyyden ja aktiivisen harrastus- ja yhdistystoiminnan edistäminen	Harrastus- ja yhdistystoimintaan uusia tuulia Lieto-opisto elinikäisenä kumppanina - pärjääminen muuttuvassa yhteiskunnassa	Yhdistyssuunnitelma otetaan käyttöön vuoden 2020 aikana. Liedon Pallon ja koulutoimen yhteistyömuodon kokeilun arviointi. Tarvasjoen nuorisotoimintaa toteutetaan koulun tiloissa yhteistyössä kirjasto- ja liikuntatoimen kanssa. Kuntalaisille tarjotaan ilmaisia digikursseja eri taajamissa opiston hankerahoituksella. Kädentaidon kursseja tarjotaan Kievarintien tiloissa.

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN VARMISTAMINEN JA RISKIENHALLINTA

Tarvasjoen liikuntasalin tulisi olla koulun välittömässä läheisyydessä. Samalla koulun parkkipaikkoja saataisiin lisää. Liikuntasalin suunnittelu tulisi aloittaa v. 2020 aikana, toteutus v. 2021.

Sote -uudistuksen etenemisen vaikutukset. Uusi hallitusohjelma: mm. jokaiselle mieluisa harrastus koulupäivän yhteyteen. Mitä hallitusohjelman esitysten vaikutukset ovat resursseihin ja mikä on niiden aikataulu.

Perhekeskusmallin toiminnan onnistuminen; sujuvat, hallintorajat ylittävät palveluprosessit.

INVESTOINNIT / ESITYKSET

- Pahkamäen koulun kentän tekonurmen uusiminen ns. Kaapon kenttä v. 2020
- Keskuspuiston areena (perintörahalta) v. 2020
- Järvikodon päiväkodin ja Ilmaristen koulun leikkivälineiden hankinta / päivitys sekä Tarvasjoen esikoulun pihavälineiden tarkistus v. 2020

- Tarvasjoen koulun liikuntasali, omarahoitusvaihtoehto- ja koulun parkkipaikat, suunnittelu 2020, toteutus 2021
- Lietohallin kuntosaliin oma sisäänkäynti (ovi, tuulikaappi ja kulunvalvonta), hankkii hintansa 5 v. aikana, toteutus v. 2020 tai 2021

TALOUS

1 000 EUROA	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Muutos % TA 20/19	TS 2021	TS 2022
TULOT	-450	-478	-458	-4,3	-467	-476
MENOT	3.834	4.018	3.900	-2,9	3.978	4.058
TOIMINTAKATE	3.383	3.540	3.442	-2,8	3.511	3.581

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut

Toimialajohtaja Laila Mäkelä

Lieto-opiston rehtori Risto Suominen, palvelupäällikkö Tajja Lehtinen, va kulttuurisihteeri Arttu Eteläpelto, vt. nuorisosihteeri Jussi Hernelahti, vastaava liikuntas sihteeri Helinä Nuutinen.

TOIMINTASUUNNITELMA

Vapaa sivistystyö tukee elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yksilöiden persoonallisuuden monipuolista kehittymistä ja kykyä toimia yhteisöissä sekä edistää kansanvaltaisuuden, tasa-arvon ja moniarvoisuuden toteutumista yhteiskunnassa.

Kirjaston palvelut tukevat monipuolisesti aktiivista kuntalaisuutta, elinikäistä oppimista ja kuntalaisten hyvinvointia.

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut luovat edellytykset virikkeelliselle harrastustoiminnalle ja virkistymiselle sekä tukevat perheitä lasten ja nuorten kehityksessä itsenäisiksi, tietoisia ja terveitä valintoja tekviksi aikuisiksi. Vapaa-aikapalvelut lisäävät yhdistysten, seurojen ja yhteisöjen toimintaedellytyksiä myöntämällä avustuksia.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

- Kievarintiellä tarjotaan kädentaitokursseja (mm. entisöinti)
- Yhdistysohjelma otetaan käyttöön 1/2020
- Kirjasto suunnittelee uusia palvelupaketteja mm. Lukeva Lieto-teemaan
- Liikuntatoimi painottuu alle kouluikäisiin, perheliikuntaan ja lukiolaisiin
- Nuorisotoimi aloittaa toimintansa Tarvasjoen koululla yhdessä kirjastotoimen kanssa
- Talouden sopeuttaminen näkyy mm. siten, että keskitymme olemassa olevien liikuntapaikkojen ymv. hoitoon

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TA 2020/2019	TS 2021	TS 2022
Asukasluku	19 831	20 045	20 250	1,0 %	20 450	20 600
Lieto-opisto						
Kansalaisopiston peittävyys	11,10 %	9 %	9 %	0,0 %	9 %	9 %
Tot. Oppitunnit	9 424	9 500	9 500	0,0 %	9 500	9 500
€/oppitunti netto (ilman valtos.)	61,74 €	54,73 €	56,31 €	2,9 %	56,88 €	57,45 €
Kirjasto:						
Aukioloaika h	8 180	7 700	8 676	12,7 %	8 676	8 676
€ /asukas	46,19 €	48,61 €	49,02 €	0,8 %	49,02 €	49,15 €
Aineistokulut €	132 802 €	148 047 €	146 047 €	-1,4 %	147 507 €	148 983 €
Aineistokulut € / asukas	6,70 €	7,39 €	7,21 €	-2,3 %	7,21 €	7,23 €
Liikunta:						
Liikuntatoiminnan osallistujat	28 887	36 000	30 000	-16,7 %	30 000	30 000
Siitä erityisryhmien kävijämäärä	16 177	13 700	16 200	18,2 %	16 200	16 200
Siitä uimahallin kävijämäärä	10 338	14 500	11 000	-24,1 %	11 000	11 000
€ / asukas	76,92 €	80,98 €	75,55 €	-6,7 %	75,56 €	75,76 €
Nuoriso:						
Kävijämäärät	11 254	14 380	12 500	-13,1 %	12 500	12 500
€/alle 29-vuotiaat (nuorisotoimi) netto	46,63 €	45,78 €	42,50 €	-7,2 %	42,92 €	43,35 €
Kulttuuri						
Kävijämäärät	13 239	15 500	12 500	-19,4 %	12 000	12 000

VAKANSSIMUUTOKSET

Vakanssimuutokset Nimike	Virka/toimi	Perustamis- pvm	Yksikkö	TA 2020 palkat + henkilösi- vukulut €	TS 2021	TS 2022
Ei muutoksia						

TALOUS

1 000 EUROA	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Muutos % TA 20/19	TS 2021	TS 2022
TULOT	450	478	458	-4,3	467	476
MENOT	-3.834	-4.018	-3.900	-2,9	-3.978	-4.058
TOIMINTAKATE	-3.383	-3.540	-3.442	-2,8	-3.511	-3.581

Tekniset palvelut

Toimialajohtaja, Ari Blomroos

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Teknisten palveluiden vuoden 2020 talousarvio vastaa talouden osalta pitkälti vuoden 2019 talousarviota.

Teknisen lautakunnan vuoden 2019 talousarviota laadittaessa on huomioitu Liedon uusi kuntastrategia 2018-2025, Liedon kunnan elinkeino-ohjelma vuosille 2016- 2020 ja kaavoitusohjelma vuosille 2019- 2021. Vuoden 2020 talousarvioon on tehty useita muutoksia verrattuna vuoden 2019 talousarvioon. Muutokset johtuvat pääosin siitä, että toiminta laajentuu tai muuttuu. Vuoden 2020 talousarviossa on myös huomioitu, että useat kiinteistöt ovat tyhjänä. Kiinteistöjen tyhjänä olo aiheuttaa toimitilapalveluille vuosittain huomattavasti menoja mm. lämmityksen ja sähkön osalta. Kiinteistöjen ylläpitomenoja on hieman jouduttu korottamaan, koska mm. Caruna on ilmoittanut 3,9 % korotuksesta sähkön siirtohinnoissa

Sopeutustoimenpiteinä on mm. lämmityksen määrärahan arviota pienennetty (energiatehokkuus), palvelujen ostoja on vähennetty urheilukenttien hoidossa, koska on ostettu omia koneita (säästö n. 11 000 €) ja avoinna olevien vakanssien täyttöä on siirretty eteenpäin. Lisäksi säästöjä saadaan useilla energiatehokkuusratkaisuilla (led-valaistus, ilmanvaihdon korjaukset, aurinkopaneelit). Tyhjien kiinteistöjen myynti jatkuu ja toimintoja järjestellään siten, että vältetään väistötilojen käyttöä ja niistä aiheutuvia kustannuksia.

Vuoden 2020 investointiohjelman painopiste on kunnallistekniikan rakentamisesta ja keskeisimmät kohteet liittyvät seudullisiin liikennejärjestelyihin. Talonrakennuksen osalta toteutetaan useita talotekniikkaan liittyviä korjauskohteita.

Kunnallistekniikassa tehdään merkittäviä liikenneverkon toimivuuteen liittyviä investointeja mm. Kt 40 liittyvät Avantintien ja Tuulissuon alueen tiehankkeet, Avantintien / Loukinaistentien / Tuulissuontien risteyksen parantaminen, Talviniityn alue ja sen toteutukseen liittyvä VT 10 liittymäjärjestely. Lisäksi toteutetaan Satteenmäen alikulkutunneli, useita liikenneturvallisuushankkeita ja liikunta- ja urheilupaikkojen korjauksia.

Toimialan organisaatio uudistuu vuonna 2020. Organisaatiouudistus tuo mukanaan useita muutoksia henkilöstöorganisaatiossa.

LIETO-STRATEGIAN TOTEUTUMINEN

Strategiaa toteutetaan teknisen lautakunnan sitovien tavoitteiden ja kriittisten menestystekijöiden avulla.

Tekninen lautakunta

Toimialajohtaja, Ari Blomroos

TOIMINTASUUNNITELMA

Tekninen lautakunta tuottaa Liedon kunnan asukkaiden, yritysten ja kunnan omien toimintojen tarvitsemat yhdyskuntatekniset – ja toimitilapalvelut tehokkaasti ja taloudellisesti yhteistyössä eri kumppaneiden kanssa siten, että palvelujen käyttäjät ovat tyytyväisiä.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite/ Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toimenpiteet / Mittarin tavoitearvo
Unelmien pikkukaupunki - Liikenneyhteydet ja saavutettavuus - Keskustan elinvoima ja viihtyisyys	Liikenteen hankkeiden ja rahoituksen varmistaminen Kaavoituksen ja kunnallistekniikan tiivis suunnittelu ja yhteistyö Viheralueiden, puistojen, leikkipaikkojen ja ulkoliikunta-alueiden jatkuva kehittäminen	Osallistutaan MAL- hankkeisiin - Satteemäen alikulku, Kt40 hankkeet, pyöräilyn ja kävelytiefankkeet. Tehokkaat infrapalaverit, joihin osallistuu kaavoituksen, rakennusvalvonnan, ympäristönsuojelun ja kunnallistekniikan edustajat.
Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen - Liikkuva Lieto! -Luonnonläheinen Lieto!	Sisäliikuntapaikkojen toimintakunto	Säännölliset tarkastukset
Talouden ja toiminnan kehitys - Kerralla kuntoon! -Kulut kurissa- ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous - Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Hankkeet toteutuvat talousarvion mukaisesti. Kiinnitetään huomiota henkilöstön tehtäväkuviin ja työmääriin kehityskeskustelujen ja koulutuksen avulla	Hanesuunnitelman mukainen toteutus. Hankkeiden jälkiseuranta. Kehityskeskustelujen toteutuminen 100 %:sesti Koulutuksiin osallistuminen Työhyvinvointikyselyn tuloksien läpikäyminen ja kehittämistoimenpiteiden valitseminen ja niiden toteutumisen seuranta Omatoimiseen liikuntaan ja työkyvyn ylläpitoon kannustaminen Työsuojelun ja -turvallisuuden varmistaminen Työhyvinvointisuunnitelman toteutuminen

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN VARMISTAMINEN JA RISKIENHALLINTA

Investointien osalta viime vuosina riskinä on ollut, että hankkeiden todelliset kustannukset ovat huomattavasti korkeampia kuin varattu määräraha. Muilta osin riskit liittyvät lähinnä käyttötalouden mahdolliseen määrärahojen riittämättömyyteen kunnossapitomenoissa ja henkilöstöriskeihin. Toimialan organisaatiota kehitetään työryhmässä.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Toimitilapalveluiden vuokratuotot pienentyvät koska osa tiloista on tyhjinä. Rakennuksien ylläpito- ja kunnossapitomenoihin ovat pysyneet pääosin vuoden 2019 tasolla. Lämmityskustannuksia on hieman korotettu, koska kaukolämmön hinta nousee. Alueiden kunnossapidon määrärahoja on myös hieman korotettu, koska alueet kasvat vuosittain. Henkilöstökulut ovat vuoden 2019 tasolla.

INVESTOINNIT

Investoinnit esitetään erillisessä investointisuunnitelmassa. Vuonna 2020 painopiste on kunnallistekniikan investoinneissa.

TALOUS

1 000 EUROA	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Muutos % TA 20/19	TS 2021	TS 2022
TULOT	15 959	16 259	16 186	-0,5 %	16 186	16 186
MENOT	-16 052	-16 776	-16 858	0,5 %	-16 900	-16 900
TOIMINTAKATE	-92	-516	-672		-714	-714

Teknisten ja ympäristöpalveluiden hallinto

Vt. toimialajohtaja Ari Blomroos

TOIMINTASUUNNITELMA

Teknisten ja ympäristöpalveluiden hallinto tuottaa laadukkaita toimistopalveluita asiakkaille ja tulostyöyksiköille. Hallinnon alaisuudessa toimiva työpaja järjestää työvoimaa ja kuljetuspalveluita teknisen lautakunnan tulostyöyksiköille.

Hallinnon tehtäviin kuuluu asiakaspalvelun, toimistopalveluiden, asiakirjahallinnan ja laskutuksen järjestäminen. Hallinto valmistelee lautakuntien kokoukset ja panee päätökset täytäntöön. Työpaja on sisäinen kustannuspaikka, jonka avulla henkilöstön ja kuljetuspalvelujen kustannukset kohdennetaan eri rakennus- ja kunnossapitokohteille.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

- Uuden organisaation tuomat muutokset
- Uusien ohjelmistojen käyttöönotto (taloushallinto, henkilöstöhallinto)

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Teknisen lautakunnan kokoukset	16	16	16
Lautakunnan käsittelemät asiat	177	180	180

VAKANSSIMUUTOKSET

Vakanssimuutokset Nimike	Virka/toi mi	Perusta- mispvm	Yksikkö	TA 2020 palkat + henkilösi vukulut €	TS 2021	TS 2022
Ei Vakanssimuutoksia						

TALOUS

1 000 EUROA	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Muutos % TA 20/19	TS 2021	TS 2022
TULOT	1 042	1 121	1 163	3,7 %	1 163	1 163
MENOT	-1 678	-1 712	-1 679	2 %	-1 679	-1 679
TOIMINTAKATE	-605	-590	-516	12 %	-516	-516

Toimitilapalvelut

Toimitilapäällikkö Marko Tähtinen

TOIMINTASUUNNITELMA

Toimitilapalvelut huolehtii kunnan hallinnassa olevien rakennettujen kiinteistöjen isännöinti, kunnossa- ja ylläpidosta ja investointihankkeista. Kiinteistönhoidossa hyödynnetään mahdollisimman tehokkaasti sähköisiä järjestelmiä kuten huoltokirjaa. Tarpeettomista tiloista luovutaan mahdollisuuksien mukaan.

Tulevina vuosina kiinnitetään erityistä huomiota kiinteistöjen energiansäästötoimenpiteisiin ja peruskorjaustoimenpiteisiin, uusiutuvan energian hyödyntämiseen esim. kunnan hankkima sähköenergia tuotetaan uusiutuvilla luonnonvaroilla. Sisäilmaolosuhteisiin kiinnitetään erityistä huomiota.

Ruokapalvelut – ja puhtauspalvelut

Ruoka- ja puhtauspalvelut huolehtii toimialansa palvelujen toteuttamisesta Liedon kunnassa. Lisäksi organisaatio vastaa entisen Härkätien kuntayhtymän siivouspalveluiden järjestämisestä. Toimintaa kehitetään järjestelmällisesti ja kustannustehokkaasti, Liedon kunnan palveluksessa työskentelevän osaavan ja motivoituneen henkilöstön toimenpitein. Toiminta perustuu päivitettyihin palvelusopimuksiin.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Toiminnan keskeisimmät muutokset:

Uusien kiinteistöjen ylläpitokulut ja vanhojen kunnossapitokulut on lisätty talousarvioon. Peruskorjattu kohde Lintokodon päiväkotit sekä uudisrakennus Liedon Toimintakeskus.

Toimitilapalvelut osallistuu yhdessä sosiaalipalveluiden vanhusväestön asuntojen korjaushankkeisiin. Ruoka- ja puhtauspalvelut selvittää lisäksi vakinaisen varahenkilöstön järjestämisen mahdollisuutta.

Toiminnan muutokset:

- Huoltosopimuksien päivitys jatkuu
- Huoltokirjan kehittämiseen panostetaan mm. projektipankkina. Sähköinen materiaali siirretään kohdekohtaisesti huoltokirjaan. Työ jatkuu vuonna 2020
- Puitesopimuksien kilpailutusta jatketaan
- Kunnossapitoon 1-4 ja hallintoon palkataan 1-2 harjoittelijaa kesän ajaksi. Kokemukset harjoittelijoiden käytöstä ovat olleet erittäin positiivisia.
- Kiinteistönhoidon avautuvat vakanssit täytetään.
- kunnossapitoon on lisätty sähkömiehen vakanssi. Vakanssi täytetään jo mahdollisesti syksyllä vuoden 2019 talousarviossa olevalla määrärahalla.
- Henkilökunnan ammattitaidon ja työkyvyn suunnitelmalliseen kehittämiseen panostetaan.
- Lämmityksen määrärahaa on korotettu , koska Liedon Lämpö Oy on ilmoittanut hinnan korotuksesta. Kaukolämmön korotusvaikutus on n. 20 000 €. Lisäksi sähkön siirtohintojen korotuksen vuoksi sähkön määrärahaa on hieman korotettu.
- Kunnalle tarpeettomien kiinteistöjen myynti jatkuu
- Vuokratuotot pienentyvät, koska osa tiloista on käyttämättä (mm. Manttaali, Lemminkäinen)

- Ruoka –ja puhtauspalvelu jatkaa toimintaa 2019 päivitettyjen kohderyhmäkohtaisten palvelusopimuksen mukaisesti. Tiedossa ei ole uusia avattavia tai poistuvia kohteita, joten talousarvio on laadittu nykyisen toteuman mukaisesti.
- Ruokapalvelu jatkaa Aromi-tuotanto-ohjausjärjestelmän kehittämistä pilotoimalla sähköistä tilausjärjestelmää valikoidusti.
- Sekä ruoka- että puhtauspalveluiden sijaistarpeet ovat jatkuvia johtuen työn välttämättömyydestä. Tavoitteena on selvittää vakinaisen varahenkilöstön kuluarvio seuraavan vuoden talousarviota varten. Ruoka- ja puhtauspalveluissa on 2019 käynnistynyt työhyvinvointihanke, joka jatkuu kesään 2020. Hankkeen tavoite on edistää työhyvinvointia kehittämällä osallistavaa toimintakulttuuria työyhteisöissä. Hankkeen rahoittaa Työsuojelurahasto yhdessä Liedon kunnan kanssa, ja sen kokonaiskulut ruokapalveluille ovat 9980 € ja 10800 €.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TA 2021
Kiinteistöjen lukumäärät			88	
Kiinteistönhoidon kokonaispinta-alat n. m2	92	90	84 600	88
Kustannus € / m2	84 900	84 600		84 600
Koulut				26 €
Päiväkodit		26 €	26 €	30,7 €
Hoito- ja hoivalaitokset		40 €	30,7 €	39 €
Virastot		43 €	39 €	30,08 €
Kulttuuri, vapaa-aika, liikunta		30,70 €	30,08 €	41,13 €
Muut kiinteistöt		41,7 €	41,13 €	7,90 €
		14 €	7,90 €	
Kiinteistöjen lukumäärät				
Siivottavat neliöt	53	53	50	50
laskennallinen €/ m2/ v (sisältää oheispalvelut)	70 371	70628 30,59	70934 30,69	70934 30,59
Ateria suoritehintaa				
- koulu, varhaiskasvatus	2,28 €	2,62 €	2,56 €	2,56 €
- hajautettu	3,00 €	3,34 €	3,34 €	3,34 €
- keskitetty	3,15 €	3,52 €	3,52 €	3,52 €
-kotipalvelut		3,94 €	3,94 €	3,94 €
Suoritteet				959554
– varhaiskasvatus, koulu		915282	959554	190722
– hajautettu jakelu		194524	190722	56984
– keskitetty jakelu		64167	56984	44033
– kotipalvelu		28356	44033	

VAKANSSIMUUTOKSET

Vakanssimuutokset Nimike	Virka/toimi	Perustamis- pvm	Yksikkö	TA 2020 palkat + henkilösi- vukulut €	TS 2021	TS 2022
Sähkömies	Toimi	1.1.2020 (mikäli ei täytetä vuonna 2019)	Tilapalvelut	Palkkaus sisältyy talousarvi- oon		

TALOUS

1 000 EUROA	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Muutos % TA 20/19	TS 2021	TS 2022
TULOT	10 623	10 904	10 623	2,7 %	10 623	10 623
MENOT	-10 171	-9 877	-9 674	2 %	-9 674	-9 674
TOIMINTAKATE	452	1 026	-949	7 %	-949	-949

Yhdyskuntatekniikka

Kunnallistekniikkapäällikkö Henna Paajanen

TOIMINTASUUNNITELMA

Tehtävänä on vastata liikenneväylien kunnossapidosta, virkistysalueista, liikuntapaikoista, kunnallistekniikan suunnittelusta ja toteuttamisesta. Lisäksi vastuualueen tehtäviin kuuluu mm. hulevesiverkosto, katuvalaistus maankaatopaikan ylläpito, kunnan yksityistieasiat ja jätehuoltotehtäviä.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Kunnallistekniikka vastaa kunnan yleisistä alueista (kadut, puistot, leikkialueet, viheralueet, lähivirkistysalueet, torit) sekä maa- ja metsätiloista sekä kunnallistekniikan investointi- ja kunnossapitopalveluiden tuottamisesta.

Kunnallistekniikka ja Liedon Vesi muodostavat kuntatekniikkayksikön. Liedon Vesi toimii omana taseyksikkönään, mutta yhteistyötä tehdään tiiviisti. Kunnallistekniikan yleissuunnittelu tehdään kaavoittajan

kanssa yhteistyössä. Kunnallistekniikka vastaa myös hylättyjen ajoneuvojen, kaivu-, sijoitus- ja käyttölupien viranomaistehtävistä.

Seudullista yhteistyötä jatketaan Elyn ja lähikuntien kanssa liikenteen alueella. MAL-sopimuksen tavoitteiden toteuttaminen.

Koulujen ja päiväkotien pihojen kehittämisen yhteistyötä jatketaan edelleen eri toimijoiden kanssa. Leikkivälineistä tehdään vuosittain kuntokartoitukset. Loukkaisten lähiliikuntapaikka, Hanhilinnan päiväkodin pihan leikkialue, ulkoiluratojen pinnoitukset jatkuvat, Taatilan koulun ja Kisakallion päiväkodin pihojen hoito siirtyy urakoitsijalta kunnalle (yli 2500 kasvia), Pajapuistoon rakennettu pieni kenttä, uusia leikkivälineitä asennettu useille leikkialueille, Kuovinluodon venepaikat on uusittu.

Vuoden 2019 keskeisimmät kohteet, joilla vaikutusta ylläpitomenoihin: Kehätien rakentamiseen osallistuminen, Siiventie, Valmakodin tieyhteys, Tarvasjoen katuvalaistuksen uusiminen Virolan ja keskustan alueella (energiansäästö), kevyenliikenteen väylien rakentaminen eri puolille kuntaa, Talviniityn kunnallistekniikka, Loukkaisten tie on siirtynyt valtiolta.

Metsänhoidon osalta pidetään välivuosi ja siksi metsätulojen arviota on pienennetty. Taajamametsien osalta hoitosuunnitelma on valmistunut ja sen toteutus käynnistetään. Metsänistutustöitä tehdään eri puolille kuntaa. Luonnon monimuotoisuus otetaan huomioon esim. maisemaniittyjen istutuksissa ym.

Kaivu- ja sijoitusluvat myönnetään jatkossa sähköisen järjestelmän kautta.

Henkilöstöresurssien ja konsulttimäärärahojen riittävyys huomioidaan.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Puistot ja viheralueet m ²	182 554	182 600	182 800
Metsät	750	750	750
Katuvalaisimien lkm	n. 4850	n. 5000	n.5100
Liikenneväylät - asfaltoidut kevytväylät/km - asfaltoidut kadut/km	n. 46 km n. 104 km	n. 48 km n. 106 km	n. 50 km n. 108 km
Yksityistiet, avustusmääräraha Keskimääräinen kunnossapitoavustus €/km	148 000 € .430-500 €	148 000 € 430-500 €	148 000 € 430-500 €

VAKANSSIMUUTOKSET

Vakanssimuutokset Nimike	Virka/toimi	Perustamis- pvm	Yksikkö	TA 2020 palkat + henkilösivuk ulut €	TS 2020	TS 2021
Ulkoalueiden hoitaja		1.1.2020 (mikäli ei täytetä vuonna 2019)	Aluetoimi	Palkkaus sisältyy talousarvioon		

TALOUS

1 000 EUROA	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Muutos % TA 20/19	TS 2021	TS 2022
TULOT	101	102	100	0,2 %	100	100
MENOT	-2031	-1 995	-2 084	4 %	-2 084	-2 084
TOIMINTAKATE	-1 847	-1 893	-1 983	4 %	-1 983	-1 983

INVESTOINNIT

Puistotoimi esittää 20 000 € määrärahaa ajettavan ruohonleikkurin hankintaa varten.

Liedon Vesi

Vesihuoltopäällikkö Aki Teini

TOIMINTASUUNNITELMA

Liedon Vesi toimittaa laadukasta talousvettä häiriöttä kuluttajille ja johtaa jätevedet häiriöttä jätevesien puhdistuslaitokselle Kakolanmäen kalliopuhdistamoon. Talousvedestä otetaan 2 kpl verkostonäytteitä kahden viikon välein, sekä lisäksi TSV Oy ottaa tuloksia viikoittain koko veden tuotanto- ja siirtolinjalta. Ajantasaiset tulokset on nähtävillä Liedon Veden nettisivuilla.

Käyttövesi ostetaan TSV Oy:ltä. Pääosa Tarvasjoen talousvedestä johdetaan Liedosta paineenkorotusaseman kautta. Osa Tarvasjoen talousvedestä tullaan jatkossakin ostamaan Parravahan Vesi Oy:ltä, joka toimii myös Tarvasjoen varavesiyhteytenä.

Liedon Vesi hoitaa omana toimintana jakeluverkostoa ja toteuttaa uusien liittyjien liitostyöt. Sekä Liedossa että Tarvasjoella on toiminnassa oleva vesitorni eli ylävesisäiliö. Jätevesi johdetaan kunnan alueella viemäriverkostoa pitkin Kaarinan kaupungin rajalle ja edelleen Kaarinan kautta Turun seudun puhdistamo Oy:n Kakolanmäen kalliopuhdistamoon. Marttila-Tarvasjoki-Lieto siirtoviemäri on valmistunut v. 2017, jolloin lakkautettiin Tarvasjoen jäteveden puhdistamo. Auran sekä Marttilan jätevedet johdetaan siirtoviemäriinjoja pitkin Liedon viemäriverkostoon ja siitä edelleen Kaarinaan, kuntien rajoilla on virtausmittaus, jonka todenmukaisuutta TSP valvoo. Omana toimintana hoidetaan kunnan viemäriverkostoa ja pumppaamoita.

Liedon Vesi perii liittymismaksua kiinteistöiltä kiinteistön käyttötarkoituksen, laajuuden ja palveluiden käytön perusteella. Asiakkailta peritään kulutusmaksua talousvedestä ja jätevedestä vedenkulutuksen mukaan. Lisäksi peritään erillisillä sopimuksilla jäteveden siirtomaksuja Auran ja Marttilan kunnilta sekä Saukonon vesihuolto –osuuskunnalta. Turun Seudun Puhdistamo laskuttaa Auran sekä Marttilan kunnan jätevesimaksut suoraan ko. kunnalta. Lisäksi Saukonon vesihuolto-osuuskunnan maksu sisältää sopimuksen mukaiset investointikulut Liedon Vedelle.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Talviniityn kunnallistekniikan alueen toteutus tehdään kahdessa vaiheessa; pohjoinen osa valmistuu keväällä 2020.

Suurten linjapumppaamoiden energiakulutus on saatu puolitettua saneerausten myötä. Tutkinnassa on rasvalauttojen muodostumisen ja rikkivedystä johtuvien hajuhaittojen vähentäminen kestävä kehityksen ratkaisulla.

Suurten linjapumppaamoiden kiinteiden varavoimakoneiden tarvetta kartoitetaan. Kiinteä varavoimakone on asennettu Tiemestarintien pumppaamolle. Lähes kaikilla pumppaamoilla on varavoiman syöttömahdollisuus.

Varautumiseen liittyen Liedon Vedellä on oma jäteveden ohipumppauskalusto, siirrettäviä varavoimakoneita sekä 10 kuution puhdasvesisäiliö.

Laakkari-Liedon aseman välisen runkovesijohdon 1.vaiheen urakka valmistuu toukokuussa 2020, suunnittelu Laakkarin kalliosäiliöön tehtävien muutosten osalta on käynnissä sekä vaiheiden 2 ja 3 putkilinjaukset on suunnittelussa. Laakkarin runkovesijohtolinja tarvitaan lisääntyneen vedentarpeen varmistamiseen Liedon pohjoisosalla sekä toisena veden syöttösuuntana Laakkarista Lietoon.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021
verkkoon pumpattu vesi/ m3	1 146 523	1 100 000	1 195 000	1 200 000
- Lieto	95 000	35 000	35 000	35 000
- Parravaha				
verkkoon pumpattu jätevesi/m3				
- Lieto	1 028 133	1 065 000	1 085 000	1 100 000
- Aura	465 887	580 000	580 000	595 000
- Marttila	58 960	80 000	80 000	85 000
-Saukonojan VOK	8 951	9 000	9 000	9 000
Siirtomaksu /m3	0,11	0,11	0,11	0,11
investointimaksu	1,00	1,00	1,00	1,00
puhdasvesitaksa /m3	2,31	2,31	2,31	2,31
jätevesitaksa /m3	2,42	2,42	2,42	2,42

TALOUS

1 000 EUROA	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Muutos % TA 20/19	TS 2021	TS 2022
TULOT	4 212	4 130	4 298	4 %	4 398	4 498
MENOT	-2 891	-3 190	-3 434	7 %	-3 434	-3 434
TOIMINTAKATE	-1 321	-940	-864	8 %	-964	-1 064

TULOSLASKELMA €	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Liikevaihto	4 190 397	4 104 207	4 269 880	4 369 880	4 469 880
Liiketoiminnan muut tuotot	22 256	26 760	28 660	28 660	28 660
Ostot tilikauden aikana	-714 332	-751 600	-755 240	-755 240	-755 240
Palvelujen ostot	-2 014 989	-2 287 894	-2 547 998	-2 547 998	-2 547 998
Liiketoiminnan muut kulut	-162 139	-150 825	-131 240	-131 240	-131 240
Poistot ja arvonalentumiset	-807 277	-940 000	-1 040 000	-1 170 000	-1 285 000
Liikelylijäämä (-alijäämä)	513 916	648	-175 938	-205 938	-220 938
Rahoitustuotot ja -kulut	-115 871	-102 806	-92 806	-84 206	-84 206
Korkotuotot	1 228	6 287	6 287	6 287	6 287
Muut rahoitustuotot	4 038	2 000	2 000	2 000	2 000
Korkokulut	-28 603	-18 600	-8 600	0	0
Korvaus peruspääomasta	-92 493	-92 493	-92 493	-92 493	-92 493
Muut rahoituskulut	-39				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	398 046	-102 158	-268 744	-290 144	-305 144

RAHOITUSLASKELMA €	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toiminnan rahavirta					
Liikelylijäämä (-alijäämä)	513 916	648	-175 938	-205 938	-220 938
Poistot ja arvonalentumiset	807 277	940 000	1 040 000	1 170 000	1 285 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-115 871	-102 806	-92 806	-84 206	-84 206
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-1 228 246	-2 330 000	-1 953 000	-2 270 000	-2 420 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-22 923	-1 492 158	-1 181 744	-1 390 144	-1 440 144
Rahoituksen rahavirta					
Lainakannan muutokset	-200 000	-200 000	-172 068	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Liittymismaksut	451 069	500 000	500 000	500 000	500 000
Vaikutus maksuvalmiuteen	228 146	-1 192 158	-853 812	-890 144	-940 144

Tällä rahoitussuunnitelmalla lisärahoituksen tarve tulisi eteen vuonna 2021.

Kaavoitus ja tekniset palvelut

Vt. toimialajohtaja Ari Blomroos

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Kaavoitus- ja rakennuslautakunnan vuoden 2020 talousarviota laadittaessa on huomioitu Liedon kuntastrategia 2018-2025, Liedon kunnan elinkeino-ohjelma vuosille 2016-2020, kaavoitusohjelma vuosille 2020-2022 ja tontinluovutusohjelma 2020-2022.

Kanta-Liedon sekä Maaria-Ilmaristen osayleiskaavatyötä jatketaan ja ne kattavat koko Liedon alueen pois lukien Tarvasjoen alue. Lisäksi varaudutaan aloittamaan Kaarinan kaupungin kanssa Littoisiin ns. Kehätien varren osayleiskaava. Liedon yleiskaavan tarkistus, Kanta-Liedon osayleiskaavan, ohjeluonnos tarkistetaan vuoteen 2035. Vuoden 2016 alustavassa kaavaluonnoksessa otettiin taajamien kasvun sekä liikenteellisten kysymysten osalta kantaa ajallisesti selkeästi pidemmän aikajänteen kehitykseen. Taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaava on tullut voimaan maakuntahallituksen päätöksellä, joten valtatie 10 käännön osalta voidaan yleiskaavatyötä viedä eteenpäin riittävällä tarkkuudella. Osana Kanta-Liedon osayleiskaavaa tehdään Yliskulmalle tarkennettu kyläkaava, jonka perusteella voidaan myöntää rakennuslupia. Maaria-Ilmaristen osayleiskaava pyritään saamaan valmiiksi vuoden aikana. Kaarinan kanssa laadittavassa kehätien osayleiskaavassa tutkitaan tiehen ja Pukkilan uuteen eritasoliittymään tukeutuen maankäyttö kehätien molemmilla puolilla kuntarajat ylittäen.

Asemakaavoituksessa painopiste on kunnan kaikkien taajamien kehittäminen ja pientaloalueita kaavoitetaan Asemanseudulle, Ilmarisiin, Kirkonseudulle sekä Loukinaiisiin. Vuoden keskeisimmät pientalokaavat ovat Matintalo II:n ja Poikoja 3:n asemakaavat. Asemanseudulla ja Tarvasjoella olevaa tonttivarantoa markkinoidaan aktiivisesti ja tarvittaessa varaudutaan tarkistamaan hinnoittelua näiden taajamien osalta.

Keskustan ja jokirannan alueen kehittämistä jatketaan yhteistyössä teknisen toimen kanssa.

Raakamaata hankitaan kunnan keskeisiltä alueilta tarjonnan mukaisesti. Tontinmyyntituottoja seurataan lautakunnassa kuukausittain.

Yhteyksiä liikenneverkon toimivuuden ja turvallisuuden lisäämiseksi parannetaan. Kevyen liikenteen, Kehätien ja rinnakkaisyhteyden toimivuutta edistetään ja pyritään vaikuttamaan toteutusaikatauluun. Avantin eritasoliittymän toteutus pyritään saamaan osaksi Kehätiehanketta.

Yritystontit sijaitsevat pääosin Avantin ja Liedon Portin (Liedon asema) alueilla ja niiden tarjontaa laajennetaan mahdollisuuksien mukaan. Kaavoitus- ja lupapolitiikka pidetään joustavana ja mahdollistavana uusille ja nykyisille yrittäjille Liedon kunnassa.

Vanhalinna/Yliopistosäätiön kanssa tehdään kaavoitus- ja tontinmyyntiyhteistyötä.

Organisaatiouudistus on vireillä.

Kunnanhallituksen lautakunnalle annettuun raamiin pääsemiseksi on supistettu mm. koulutukseen osoitettua määrärahaa. Koulutukset hankitaan suurelta osin videokoulutuksina, jotka säästävät kustannuksia.

Painatuskulujen ennakoidaan jonkin verran vähenevän kotisivujen uudistumisen ja uudistamisen myötä sekä muiden sähköisten palvelujen lisääntyessä.

Määräaikaisen maisemasuunnittelijan osa palkkakuluista on aiempina vuosina varattu kaavoitus- ja mittaustoimen tulosalueelle. Vuonna 2020 tehtävään ei ole varattu määrärahaa vaikka suunnittelua tehtiin myös tekniselle aluetoimelle. Tämä lisää ostopalvelutarvetta, joiden saatavuus on rajoitettua ja yksikkökustannukset korkeita.

LIETO-STRATEGIAN TOTEUTUMINEN

Kaavas suunnittelussa, rakennusvalvonnassa, mittaustoimessa ja ympäristösuojelussa huomioidaan Lieto-Strategian mukaisesti kuntalaisten ja yrittäjien toiveet ja kehitetään Liedon keskustaa pikkukaupungin edellyttämään suuntaan. Taajamia ja yritysalueita kehitetään tarpeita vastaaviksi joustavalla ja nopealla toiminnalla. Lieto pidetään vihreänä ja huomioidaan voimassa olevat ja tulevat retkeily- ja ulkoilualueet.

Kaavoitus- ja rakennuslautakunta

Vt. toimialajohtaja Ari Blomroos

TOIMINTASUUNNITELMA

Kaavoitus- ja rakennuslautakunnan tehtävänä on maankäytön suunnitelmallinen ohjaus, tontinmyynti, maanmittaus, rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu. Kaavoituksen tavoitteena on tuottaa ja ylläpitää korkealaatuista rakennettua ympäristöä, joka tarjoaa asukkaille vaihtoehtoisia asuin-, työpaikka- ja virkistysalueita. Mittaustoimi tuottaa maaomaisuuden hallintaan, kiinteistöjen muodostamiseen ja paikkatietoihin liittyviä palveluja.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite/ Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toimenpiteet / Mittarin tavoitearvo
<i>Unelmien pikkukaupunki</i>		
Liikenneyhteydet ja saavutettavuus	Yhteistyössä tieviranomaisen kanssa kehitetään keskeisiä seudullisia ja valtakunnallisia väyliä: kehätien kehittäminen ja Avantin eritasoliittymä sekä 10-tien parantaminen nykyisellä paikallaan kuin myös 10-tien käännön edistäminen. Edesautetaan 9-tien 4-kaistaistamista. Selvitetään vaihtoehtoisia seudullisia väyliä mm. Kaarinantien käännölle. Kaavoituksen ja kunnallistekniikan tiivis	Valmiudet ja rahoitus kehätien kokonaistoteutukselle sisältäen Avantin eritasoliittymän toteutuksen. / Tiesuunnitelma valmis ja kustannusjako tiedossa. Kaavoitusohjelman toteuttaminen. Rinnakkaistieverkon täydentäminen, joukkoliikenteen saavutettavuuden parantaminen ja käyttöasteen lisääminen, kevyen liikenteen verkon kehittäminen, osallistuminen Ely:n tien parantamiseen liittyviin hankkeisiin. / kaavoitettu rinnakkaistien pituus km, kerrosneliöiden lisäys joukkoliikenneväylän kävelyvyöhykkeellä, uusien alueiden etäisyydet joukkoliikenneväylältä, uusien liityntä- ja pyöräpysäkkien määrät. Ely:n hankkeet tapauskohtaisesti. Yleiskaavatyössä pyritään valmiuteen, jossa 10-tien käännölle osoitettu maastokäytävä. / Yleiskaavaluonnos valmis. Huomioidaan yleiskaavassa 9-tien kehittäminen ja edesautetaan hanketta. / Yleiskaavaluonnos valmis. Selvitetään yleiskaavatoissa. / Yleiskaavaluonnos valmis. Tehokkaat Infrapalaverit, joihin osallistuvat kaavoituksen, rakennusvalvonnan, mittaustoimen,

	suunnittelu ja yhteistyö	ympäristönsuojelutoimen ja kunnallistekniikan edustajat. / Laaditut muistiot kpl.
Rakennuskannan kehittäminen ja asumisen vaihtoehdot	Asemakaavoitetaan tontteja erityyppisille asuntomuodoille. Luovutetaan tontteja erityyppisille asuntomuodoille.	Talotyypijakaumat ratkaistaan taajamittaisissa asemakaavoissa. / suhde-% tyypeittäin ja taajamittain. Tontinluovutusohjelman toteutus. / Omakotitalotontteja 30 kpl, rivitalotontteja 6 kpl ja kerrostalotontteja 1 kpl.
Keskustan elinvoima ja viihtyisyys	Keskustan kehittäminen asemakaavoituksen ja suunnittelun avulla Jokirannan alueen rakentaminen yhteistyössä teknisen toimen kanssa	Kaavoitusohjelman toteuttaminen. / Vanhan Säästöpankin alueen kilpailuohjelma valmis. Keskustan 10-tien varren asemakaava luonnosvaiheessa. Ylläpidetään toteuttamisen kaavallinen valmius. / Jokirannan alueen seuraavan vaiheen suunnitelmat toteutusvalmiudessa.
<i>Avoim ja oivaltava ote tulevaisuuteen</i>		
Yrittäjyyden edistäminen	Raakamaan hankinta keskeisiltä yritysalueilta Yritystonttien aktiivinen markkinointi ja riittävän tonttivarannon ylläpito erityyppisille toiminnoille Avantin, Liedon Portin ja Tyllin yritysalueiden kehittäminen	Tavoitteelliset neuvottelut maanomistajien kanssa / Hankittujen maa-alueiden pinta-ala suhteessa yleiskaavan reserveihin. Yhteistyö elinkeinotoimen kanssa ja Elinkeino-ohjelman toteuttaminen. / Luovutettujen yritystonttien määrä. Kaavoitusohjelman toteuttaminen. / Uusien, vuoden aikana, kaavoitettujen yritystonttien määrä ja kokonaispinta-ala sekä olevan tonttivarannon lukumäärä ja pinta-ala. Kaavoitusohjelman toteuttaminen / alueille laadittujen asemakaavojen ja asemakaavamuutosten määrä.
Lieto matkailukohteena	Ulkoilu- ja retkeilyalueiden huomioiminen kaavoituksessa ja niiden kehittäminen	Keskeisten reittien ja alueiden osoittaminen yleiskaavoissa. / Maaria-Ilmarinen oyk valmis, Kanta-Liedon oyk luonnosvaiheessa ja Kehätien oyk aloitettu. Asemakaavatasolla toteutetaan kaavoitusohjelmaa. Luontopolkujen

		merkitseminen ja osoittaminen uusille asuntoalueille / Valmistuneet asemakaavat lkm.
Uteliaat, tutkivat, osallistavat ja innokkaat kokeilut	Osallistuminen seudullisiin hankkeisiin	6Aika: CircVol-hanke, jossa Varsinais-Suomenliitto vetoisesti selvitetään seudullisia maamassojen hallinnointia. Loppuraportti.
Avoin ja aktiivinen viestijä	Hyvät yhteydet mediaan ja aktiivinen viestintä Liedosta asuin- ja yrittäjäkuntana	Aktiivinen ilmoittelu lehdissä. Hyvä näkyvyys sosiaalisessa mediassa. Tonttimarkkinoinnin verkkosivut ajan tasalla ja sisältävät päivitettyä materiaalia. Toteutetaan markkinointikampanja maakunnan ulkopuolelle. Osallistuminen Rakenna ja Sisusta- messuille. / Lehti-ilmoitusten lukumäärä, toteutunut - ei toteutunut.
Haluttu työnantaja	Avoimiin tehtäviin runsaasti kilpailukykyisiä ja osaavia hakijoita. Työntekijöiden pysyvyys.	Hakijoiden määrä / avoin toimi Seurataan vaihtuvuutta /keskimääräinen työssäoloaika
<i>Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen</i>		
Yhteisöllisyyden ja aktiivisen harrastus- ja yhdistystoiminnan edistäminen	Hyvät yhteydet mediaan > hyvä julkikuva, aktiivinen viestintä	Kotisivut ajan tasalla. Osallistutaan kotisivujen uudistamiseen. Toimiva mediayhteistyö.
Hyvällä palvelulla on kasvot	Kaavoituskatsauksessa toimihenkilöt esiintyvät omalla nimellä ja kuvalla	Kaavoituskatsauksen ilmestyminen alkuvuonna 2020. / Toteutunut – Ei toteutunut.
Liikkuva Lieto	Kaavoituksessa huomioidaan liikunta- ja ulkoilualueet ja yhteydet niihin	Keskeisten reittien ja alueiden osoittaminen yleiskaavoissa. / Maaria-Ilmarinen oyk ja Maaria-Ilmarinen ulkoilureittisuunnitelma valmiit, Kanta-Liedon oyk luonnosvaiheessa ja Kehätien oyk aloitettu. Asemakaavatasolla toteutetaan kaavoitusohjelmaa. Luontopolkujen merkitseminen ja osoittaminen uusille asuntoalueille / Valmistuneet asemakaavat lkm.
Luonnonläheinen Lieto	Pidetään Lieto luonnonläheisenä ja vehreänä luonnon monimuotoisuus ja ekologinen kestävyys huomioiden	Kaava-suunnittelun pitäminen luontoarvot huomioivana. Luontoselvitysten luontokohteiden huomioiminen kaavoissa. / Toteutunut – Ei toteutunut.

Talouden ja toiminnan kehys

Kerralla kuntoon	Toteutetaan tonttipolitiikkaa ja kaavoitusta riittävän henkilöstön ja hyvän suunnittelun avulla	Kaavamuutosten määrä uusilla 18.6.2018 jälkeen laadituilla asemakaavoilla. / Muutosten lukumäärä suhteessa vuoden aikana laadittuihin kaavoihin.
Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous	Suunnitelmallinen ja tarkka talouden seuranta	Talouden ja maanhankinnan ja tonttien myynnin seuranta kuukausittain. / Kuukausiraportit.
Asukas- ja työpaikkamäärän kasvun edistäminen	Raakamaan hankinta keskeisiltä alueilta Mahdollistetaan kuntalaisten ja yritysten asettuminen Lietoon	Raakamaavarantoa on viiden vuoden tarpeisiin. / Raakamaaksi luettavan maaomaisuuden määrä suhteutettuna tarpeeseen. Tonttivarantoa on riittävästi tarjolla erityyppisiin tarpeisiin tontinluovutusohjelman mukaisesti ja liikenneyhteydet ovat hyvät. / Tontinluovutusohjelman toteuttamiskelpoisuus asuntolina/yritystontteina.
Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Kiinnitetään huomiota henkilöstön tehtäväkuviin ja työmääriin ja sisältöön kehityskeskustelujen ja koulutuksen avulla	Tarkistetaan toimenkuvia ja delegointia / tehdyt toimenkuvamuutos- ja delegointipäätökset Kehityskeskustelujen toteutuminen 100 % / toteutuma-% Koulutuksiin osallistuminen / toteutunut - ei toteutunut Työhyvinvointikyselyn tuloksien läpikäyminen ja kehittämis-toimenpiteiden valitseminen ja niiden toteutumisen seuranta / seurantadokumentaatio Työhyvinvointisuunnitelman toteutuminen / toteutunut - ei toteutunut

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN VARMISTAMINEN JA RISKIENHALLINTA

Taloutta, maanhankintaa ja tonttien myyntiä seurataan lautakunnassa kuukausittain. Varmistetaan riittävä henkilöstö toimialan keskeisissä tehtävissä. Toimialan organisaatiota kehitetään ja uudistetaan työryhmässä.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Uusi organisaatio.

INVESTOINNIT

Kustannus- paikka	Irtaimisto- tyyppi	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Perustelu hankinnalle
	Maanhankinta	2 M€			Kunnan suunnitelmallinen maankäyttö
7030	Mittaustoimen sähkökäyttöinen pakettiauto	45 000€			Ilmastoystävällisyys

KAAVOITUS- JA RAKENNUSLAUTAKUNNAN TALOUS

1 000 EUROA	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Muutos % TA 20/19	TS 2021	TS 2022
TULOT	4 459	3 225	2 253	-30,1	2500	2600
MENOT	-1 810	-1 533	-1 573	+2,6	-1600	-1700
TOIMINTAKATE	2 649	1 692	680	-59,8	900	900

Kaavoitus- ja mittaustoimi

Vt. toimialajohtaja Ari Blomroos

TOIMINTASUUNNITELMA

Kaavoituksen tavoitteena on tuottaa ja ylläpitää korkealaatuista rakennettua ympäristöä, joka tarjoaa asukkaille vaihtoehtoisia asuin-, työpaikka- ja virkistysalueita. Mittaustoimi tuottaa maaomaisuuden hallintaan, kiinteistöjen muodostamiseen ja paikkatietoihin liittyviä palveluja.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Mittaustoimessa tehostetaan yhteistyötä kumppaneiden kanssa, töiden laadun parantamiseksi sekä oikea-aikaistamiseksi.

Vuonna 2019 käynnistetty kiinteistövero projekti jatkuu vuonna 2020, määrärahat varataan mittaustoimeen.

KAAVOITUS- JA MITTAUSTOIMI TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Kaavojen lukumäärä	15	10	15
Kaavoitus- ja mittaus-toimen toimintakulut / asukas €	68,8	52,9	52,2
Luovutettujen tonttien lukumäärä yhteensä, joista	30	60	37
omakotitontteja/rivitalotontteja/kerrostalotontteja	28 / 2 / 0	55 / 4 / 1	30 / 6 / 1

VAKANSSIMUUTOKSET

Mahdollisesti uusi organisaatio aiheuttaa muutostarpeita vakansseihin.

KAAVOITUS- JA MITTAUSTOIMI TALOUS

1 000 EUROA	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Muutos % TA 20/19	TS 2021	TS 2022
TULOT	4 279	2 983	2 048	-31	2 300	2 400
MENOT	-1 336	-1 036	-1 035	-0,1	-1 100	-1 200
TOIMINTAKATE	2 943	1 947	1 013	48	1 200	1 200

Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu

Vs. johtava rakennustarkastaja Jani Kreula

TOIMINTASUUNNITELMA

Huolehtii rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun keinoin elinympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta.

MUUTOKSET EDELLISEEN VUOTEEN

Rakennuslupien digitointiprojekti aloitetaan.

Organisaatiomuutos on toteutettu ja olemassa olevat vakanssit esitetään täytettäväksi vuonna 2020.

Kiinteistöveroprojekti sitoo rakennusvalvonnan henkilöstöä vuoden 2020-2023 aikana.

Rakennusvalvonnan tulot palautuvat normaalille tasolle. Vuonna 2019 oli normaalia suuremmat tulot isojen rakennusprojektien vuoksi.

Louhi- ja Lupapiste - ohjelmien täysmääräinen käyttö, johon sisällytetään myös ympäristönsuojelun lupa- ja valvonta-asiat. Ympäristönsuojelun sähköisen asioinnin kehittämiseksi varataan 7 000 € määräraha.

Ympäristönsuojelun lakisääteinen valvontasuunnitelma päivitetään vuosille 2020-2023.

Luonnon monimuotoisuutta edistäviin toimiin varataan ympäristönsuojelulle 5 000€. Luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä ja edistämistä edellyttävät seikat sisältyvät päätöksentekoon ja operatiiviseen toimintaan. Maa-aineksia hyödynnetään niiden syntypaikoilla tai lähialueiden rakenteissa. Metsien luontoarvoja säilytetään mm. jatkamalla hakkuutulovaatimuksista luopumista ja luontoarvoiltaan monimuotoisten metsäalueiden suojelumahdollisuuksien selvittämisellä.

Organisaatiouudistuksen yhteydessä siirretään ympäristönsuojelulta pois muille toimialoille kuuluvia kunnan yleisiä toimintoja kuten Valonia ja löytöeläimet.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Rakennusvalvonnan lupien määrä kpl	400	400	400
Rakennusvalvonnan katselmusten lukumäärä kpl	1600	1600	1600
Rakennusvalvonnan toimintakulut / asukas €	12,8	14,3	15,4
Ympäristönsuojelun valvontatarkastukset lukumäärä kpl	183	160	160
Ympäristönsuojelun toimintakulut / asukas €	9,9	11,1	11,7

VAKANSSIMUUTOKSET

Mahdollisesti uusi organisaatio aiheuttaa muutostarpeita vakansseihin.

RAKENNUSVALVONTA JA YMPÄRISTÖSUOJELU TALOUS

1 000 EUROA	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Muutos % TA 20/19	TS 2021	TS 2022
TULOT	180	242	209	-14	190	200
MENOT	-474	-496	-537	+8,3	-550	-560
TOIMINTAKATE	-294	-255	-333	-30,6	-360	-360

Tontinluovutusohjelma ja kaavoitusohjelma

TONTINLUOVUTUSOHJELMA 2020-2022					
	KAAVRAK		KH		TA 19.9.2019
ALUE	TONTTI-TYYPPI	2020	2021	2022	2020-2022 YHTEENSÄ
1. KIRKONSEUTU	AK/AR/AP	50	55	55	160
	AO	20	10	20	50
	A YHT	70	65	75	210
	T/K	2	2	2	6
2. ASEMA	AR/AP	10	-	-	10
	AO	-	5	5	10
	A YHT	10	5	5	20
	T/K	2	2	2	6
3. ILMARINEN	AR/AP	5	5	5	15
	AO	-	15	10	25
	A YHT	5	20	15	40
	T/K	2	2	2	6
4. LOUKINAINEN	AR/AP	20	10	10	40
	AO	5	5	10	20
	A YHT	25	15	20	60
	T/K	2	2	2	6
5. LITTOINEN / AVANTI- TUULISSUO	AR/AP	-	-	10	10
	AO	-	-	-	0
	A YHT	0	0	10	10
	T/K	10	10	10	30
6. YLISKULMA	AO	3	-	5	8
7. TARVASJOKI	AO	2	5	-	7
	T/K	1	1	1	3
KOKO KUNTA	AK/AR/AP	85	70	80	235
	AO	30	40	50	120
	A YHT	115	110	130	355
	T/K	15	15	15	45
LUVUT OSOITTAVAT TOTEUTETTAVAN ASUNTOMÄÄRÄN					
AMMATTIMAISEEN RAKENTAMISEEN OSOITETTAVA TONTTITARJONTA					

KAAVOITUSOHJELMA 2020-2022

L:\kaava\kaavat\kaavohj\kaavoh20_TA.xls KAAVRK ___.2019 / KH ___.2019

19.9.2019

SUUNNITELMA	2019	2020	2021	2022
YLEISKAAVAT				
0.1 Kanta - Liedon OYK (+ Yliskulman tarkennus)				
0.2 Maaria - Ilmarinen OYK				
0.3 Turun kehätien varsi OYK				

ASEMAKAAVAT				
1. KIRKONSEUTU	2019	2020	2021	2022
1.08 Pohjois - Nuolemo				
1.09 Saukonojantie II / Yhdystien muutos				
1.12 Sillilä IV				
1.16 Sillilä - Haimionmäki yhdystie				
1.25 Teijulan laajennus				
1.27 Taatilan lämpölaite II				
1.28 Huoltomiehentie ak ja akm				
1.29 Uusi Kievarintie ak ja akm				
1.30 Ydinkeskustan ak ja akm				
1.39 Seurakunnan alue				
1.41 Rekikujan muutos				
1.45 Kirkkotie akm				
1.46 Ruohokukkula				
1.47 Prusila				

2. ASEMANSEUTU	2019	2020	2021	2022
2.01 Kailassuonkallio 1				
2.02 Kailassuonkallio 2				
2.04 Zoolandia				
2.06 Liedon Portin laajennus II				
2.12 Tiemestarentien jatko II ak ja akm				
2.14 Liedon Portin muutos ja laajennus				
2.15 Poikoja 3 ak ja akm				
2.17 Aseman ak ja akm				

3. ILMARINEN	2019	2020	2021	2022
3.04 Halmelan laajennus II				
3.06 Tastonmetsä II				
3.19 Vääntelä - Alilontinen				
3.20 Louhenpolun alue				

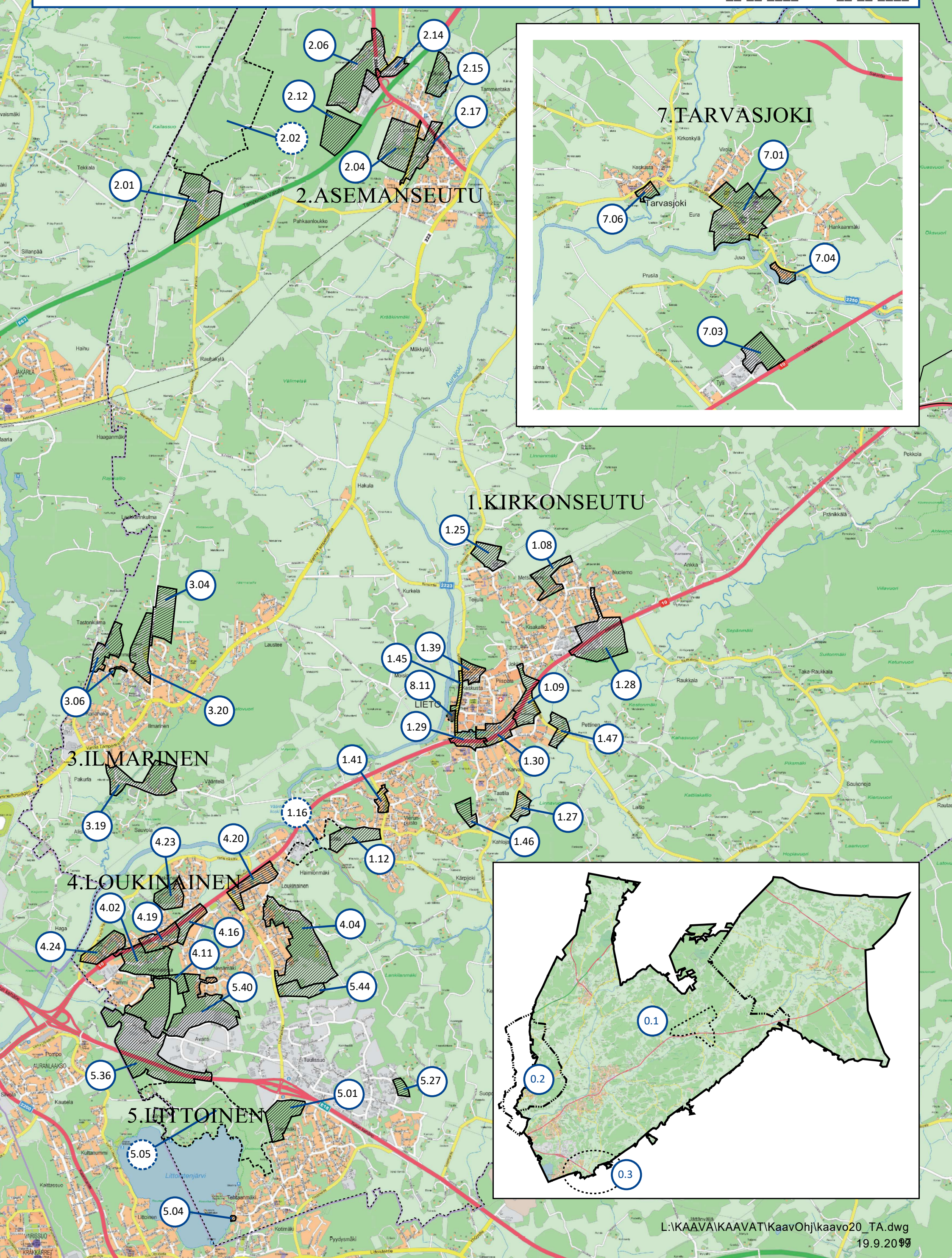
4. LOUKINAINEN	2019	2020	2021	2022
4.02 Tammen laajennus				
4.04 Matintalo II				
4.11 Tammi - Nenämäki yhdystie				
4.16 Hakkisten risteysalue				
4.19 Pohjoisrinne ak ja akm				
4.20 Myllymäki akm				
4.23 Kasvihuonealueen akm				
4.24 Vanhalinnan alueen akm				

5. LITTOINEN	2019	2020	2021	2022
5.01 Järveläntien asuin-, palvelu- ja yritysalue				
5.04 Littoisten vesilaitoksen muutos				
5.05 Järvelä				
5.27 Itä-Tuulissuo				
5.36 Avantin eritasoliittymä				
5.40 Ahtonkaaren ak ja akm				
5.44 Siiventie - Ratuntie				

7. TARVASJOKI	2019	2020	2021	2022
7.01 Koulukeskuksen - Jäähallin alue				
7.03 Tylin alue ak ja akm				
7.04 Meijeri akm				
7.06 Tarvasjoen kunnantalo akm				

8. MUUT SUUNNITELMAT	2019	2020	2021	2022
8.01 VS luonnonarvojen ja -varojen vmkk				
8.07 Maa-Ilma ulkoilureittisuunnitelma				
8.10 Maapoliittinen ohjelma 2018-2021				
8.11 Korttelin 11134 tontinluovutuskilpailu				

Vuoden 2020 tärkeimmät asemakaavakohteet
--

Investointiosa

INVESTOINTIEN TAVOITTEET

Investoinnit on luokiteltu Liedon uuden kuntastrategian (2018–2025) painopistealueet ja kriittiset menestystekijät huomioiden seuraavasti:

Strateginen tavoite/ Kriittinen menestystekijä	Investointihankkeen tavoite
Unelmien pikkukaupunki: Keskustan elinvoima ja viihtyisyys	Keskustan kehittäminen
Unelmien pikkukaupunki: Rakennuskannan kehittäminen ja asumisen vaihtoehdot Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen: Yrittäjyyden edistäminen, Lieto matkailukohteena Talouden ja toiminnan kehys: Asukas- ja työpaikkamäärän kasvun edistäminen	Kasvun tuki
Unelmien pikkukaupunki: Liikenneyhteydet ja saavutettavuus Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen: Yhteisöllisyyden ja aktiivisen harrastus- ja yhdistystoiminnan edistäminen Liikkuva Lieto Luonnonläheinen Lieto	Aktiivinen ja liikkuva
Unelmien pikkukaupunki: Keskustan elinvoima ja viihtyisyys Liikenneyhteydet ja saavutettavuus	Turvallisuus

Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen: Yhteisöllisyyden ja aktiivisen harrastus- ja yhdistystoiminnan edistäminen Liikkuva Lieto	
Talouden ja toiminnan kehys: Kerralla kuntoon Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Taloudellisuus ja toiminnallisuus

YHTEENVETO

Yhteenveto omaisuuslajeittain 1.000 €		TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Rakennukset	Investointimenot	3 696	2 100	1 207	4 315	860
	Investointitulot	0	-80	-84	0	0
	Netto	3 696	2 020	1 123	4 315	860
Infra	Investointimenot	3 345	4 930	4 769	4 905	4 310
	Investointitulot	-104	0	-250	0	0
	Netto	3 241	4 930	4 519	4 905	4 310
Liedon Vesi	Investointimenot	1 228	2 330	1 953	2 270	2 420
	Investointitulot	0	0	0	0	0
	Netto	1 228	2 330	1 953	2 270	2 420
Maa-alueet (ml. esirakentaminen)	Investointimenot	2 942	2 800	2 070	1 800	1 800
	Investointitulot	-1 188	-1 000	-500	-500	-500
	Netto	1 754	1 800	1 570	1 300	1 300
Irtaimisto	Investointimenot	577	565	621	265	202
	Investointitulot	0	0	0	0	0
	Netto	577	565	621	265	202
Osakkeet ja osuudet	Hankinnat	91	0	0	0	0
	Luovutukset	-18	0	0	0	0
Yhteensä	Investointimenot	11 879	12 725	10 619	13 555	9 592
	Investointitulot	-1 310	-1 080	-834	-500	-500
	Netto	10 569	11 645	9 785	13 055	9 092

Rakennus- ja infrahankkeiden jakautuminen eri strategisiin tavoitteisiin 1.000 €		TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Keskustan kehittäminen	Investointimenot	310	242	235	630
	Investointitulot	-80	-84	0	0
	Netto	230	158	235	630
Kasvun tuki	Investointimenot	2 895	3 268	3 160	1 850
	Investointitulot	0	-250	0	0
	Netto	2 895	3 018	3 160	1 850
Aktiivinen ja liikkuva	Investointimenot	540	357	1 380	180
	Investointitulot	0	0	0	0
	Netto	540	357	1 380	180
Turvallisuus	Investointimenot	1 335	891	1 100	1 350
	Investointitulot	0	0	0	0
	Netto	1 335	891	1 100	1 350
Taloudellisuus ja toiminnallisuus	Investointimenot	1 950	1 218	3 345	1 160
	Investointitulot	0	0	0	0
	Netto	1 950	1 218	3 345	1 160
Yhteensä	Investointimenot	7 030	5 976	9 220	5 170
	Investointitulot	-80	-334	0	0
	Netto	6 950	5 642	9 220	5 170

Investointiosan hankekohtaiset perustelut

Rakennukset

LINTUKODON PÄIVÄKOTI / ILMASTOINTIKONEEN UUSIMINEN

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot		108 000			108 000
Investointitulot		0			0
Netto		108 000			108 000

Investoinnin kuvaus

Lintukodon päiväkodin vuoden 2019 peruskorjaus on saatettu loppuun 30.6.2019.

Ilmastointiurakassa oli ilmanvaihtokoneen saneeraus. Työ päätettiin jättää tekemättä, koska se ei olisi ollut järkevä investointi hinta / laatusuhteeltaan. Vuodelle 2020 esitetään iv-koneen korvaamista kokonaan uudella, jolloin saavutetaan hyvä lämmöntalteenoton hyötysuhde ja hyvä energiatehokkuus.

Investoinnin perustelut

Laitemuutoksella saavutetaan parempi viihtyvyys sekä hyvä sisäilmaolosuhde. Taloteknisten laitteiden uusimisella saavutetaan parempi energiatehokkuus.

TARVASJOEN HYVINVOINTIKESKUKSEN SUUNNITTELU

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot		30 000			30 000
Investointitulot		0			0
Netto		30 000			30 000

Investoinnin kuvaus

Tarvasjoen hyvinvointikeskuksen vanhan osan remontin suunnittelu.

TERVEYSKESKUS VEDENJÄÄHDYTTIMEN UUSINTA

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot		63 000			63 000
Investointitulot		0			0
Netto		63 000			63 000

Investoinnin kuvaus

Terveyskeskuksen ilmanvaihdon vedenjäähdyttimen uusinta. Kyseessä on ylläpitokorjaus vanhan laitteen elinkaaren päätyttyä.

Investoinnin perustelut

Talotekninen perustelu: nykyinen vedenjäähdytin ei ole teholtaan riittävä. Komponenttien käyttöikä lähestyy loppuaan. Uudessa laitteessa on älykkäämmät toiminnot, jolla säästetään merkittävästi energiakustannuksissa.

Vaikutukset käyttötalouteen: kiinteistön ylläpidon kustannukset alenevat pienentyneen sähkönkulutuksen vuoksi.

TERVEYSKESKUKSEN KAASUKESKUKSEN UUSINTA (HAPPI)

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot		45 000			45 000
Investointitulot		0			0
Netto		45 000			45 000

Investoinnin kuvaus

Terveyskeskuksen nykyinen kaasukeskus on poistunut Agan tuotevalikoimasta yli 20 vuotta sitten. Varaosien saatavuus osassa järjestelmää on päätynyt ja samalla Aga lopettanut ennakkoivat huollot. Korvaavia varaosia on saanut ainoastaan käytetyistä laitteistoista. Tämä on erittäin vakava asia laitteiston luotettavalle toiminnalle.

Investointi sisältää rakennustekniset työt 21.000 euroa sekä laitteet. Kyseessä on laitteiston uusiminen vanhan laitteen elinkaaren päätyttyä.

Investoinnin perustelut

Turvallisuus ja toimitusvarmuus kaasun keskeytymättömässä jakelussa on vaarantunut. Uudessa kaasukeskusyksikössä pullojen vaihtoväli on harvempi suuremman yksikön vuoksi. Tämä säästää myös kiinteistönhoidon kustannuksia.

KUNNANTALON VEDENJÄÄHDYTTIMEN UUSINTA

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot		52 200			52 200
Investointitulot		0			0
Netto		52 200			52 200

Investoinnin kuvaus

Kunnantalon ilmanvaihdon ja jäähdytinpalkkien vedenjäähdyttimen uusinta. Laitteessa käytettävää kylmäainetta ei ole saanut enää myydä muutamaan vuoteen.

Investoinnin perustelut

Talotekninen perustelu: nykyisen vedenjäähdyttimen elinkaari loppuillaan ja nykyinen laite on erittäin huonokuntoinen. Lisäksi on olemassa kylmäainevuotoriski. Uusi laite säästää myös energiaa uudemman teknologian vuoksi.

Vaikutukset käyttötalouteen: kiinteistön ylläpidon kustannukset alenevat pienentyneet sähkönkulutuksen vuoksi.

KUNNANTALON HISSIN UUSIMINEN

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot		72 000			72 000
Investointitulot		0			0
Netto		72 000			72 000

Investoinnin kuvaus

Kunnantalon hissi on alkuperäinen. Laite ei enää ole toimintavarma sekä huoltokustannukset ovat nousseet viime vuosina. Vikakorjauksia on pitänyt tehdä huoltojen välissä. Jopa hissiin jäämisiä on tapahtunut.

Investoinnin perustelut

Nykyisen hissin luotettavuus on korkeintaan välttävä. Pysähtymistarkkuus on huono. Kellarikerroksen arkistoon materiaalia viettäessä saattaa korkeusero lattiataston kanssa olla 50 mm. Tämän tarkemmaksi vanhaa hydraulihissiä ei pysty saamaan. Hissin elinkaari loppuillaan. Luotettavuuden ollessa huono kaikki eivät enää edes uskalla mennä hissiin.

Uusi laite on energiaystävällisempi nykytekniikan ansiosta. Pysähtymistarkkuus kerroksien kohdalle on muutaman millimetrin luokkaa.

Vaikutukset käyttötalouteen: käyttö- ja ylläpidon kustannukset alenevat pienentyneet sähkön- ja huollon tarpeen vuoksi.

LIIKENNEPUISTON HUOLTORAKENNUS

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot			120 000		120 000
Investointitulot			0		0
Netto			120 000		120 000

Investoinnin kuvaus

Vanha huoltorakennus ei riitä täyttämään uuden liikennepuiston käyttäjien tarpeita. Hanke on ollut jo vuonna 2019 urakkakilpailutettuna, mutta hylätty vuoden 2019 investointiohjelmasta.

Investoinnin perustelut

Liikennepuiston käyttäjämäärät ovat korkealla tasolla ja tarvitaan uusi huoltorakennus. Hanke on myös osa Keskuspuiston kehittämisohjelmaa.

LIETOHALLIN VALAISTUKSEN UUSIMINEN

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot			80 000		80 000
Investointitulot			0		0
Netto			80 000		80 000

Investoinnin kuvaus

Hanke on ollut ensimmäisen kerran jo 2016 vuoden investointiohjelmassa. Tarkoituksena on ajanmukaistaa Lietohallin valaistus.

Kyseessä on peruskorjausinvestointi. Investoinnilla tavoitellaan palvelukyvyn parantamista.

Investoinnin perustelut

Vaikutukset käyttötalouteen: Sähkön kulutuksen huomattava pienentyminen.

TARVASJOEN KOULUN LIIKUNTATILOJEN UUSIMINEN

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	50 000	10 000	1 000 000		1 060 000
Investointitulot	0	0	0		
Netto	50 000	10 000	1 000 000		1 060 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on korvata Tarvashovin nykyiset liikuntatilat. Selvityksien mukaan nykyisiä ei ole taloudellisesti järkevä kunnostaa. Liikuntatilojen sijaintipaikan ratkaisu on vielä kesken. Päätös rakennuksen sijaintipaikasta tarvitaan. Tekninen suunnittelu käynnistetään rakennuspaikan tarkentumisen jälkeen. Perustustapa vaikuttaa lopullisen investoinnin suuruuteen.

Kyseessä on uudisrakentaminen ja vanhan korvaava investointi. Energiatalous paranee huomattavasti verrattuna nykyiseen rakennukseen.

Investoinnin tarkoituksena on rakentaa uusi liikuntasali Tarvasjoen koulun yhteyteen. Tarvasjoen liikuntasali tulisi rakentaa mahdollisimman lähelle koulurakennusta. Tämä ratkaisisi myös parkkiongelman.

Investoinnin perustelut

Vaikutukset käyttötalouteen: kiinteistönhoidon kustannuksien pienentyminen, uudisrakennus energiatehokkaampi kuin nykyinen. Nykyisen vuosikulut öljylämmityksen osalta huomattavan korkeat. Tarvasjoen koulun pihan peruskorjaus antaa hyvät edellytykset alueen edelleen suunnittelulle. Tuleva liikuntasali edistäisi yhdessä piharakentamisen kanssa alueen asukkaiden ja koululaisten hyvinvointia. Liikuntasalin olisi hyvä olla kooltaan vähintään 260 m² + sosiaalitilat ja varastot. Kyseinen liikuntasali tulee korvaamaan Tarvasjoen liikuntakeskuksen liikuntasalin.

JÄRVIKOTO: PERUSKORJAUS (VAIHE 2.) SUUNNITTELU

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot		36 000			36 000
Investointitulot		0			0
Netto		36 000			36 000

Investoinnin kuvaus

- Kiinteistössä toteutetaan välttämättömät ilmanvaihdon säätötyöt sekä tarpeelliset ilmanvaihdon lisäämiseen tarvittavat mahdolliset erillislaitehankinnat ja asennukset. Määrärahalla mahdollistetaan vähäisiä tilamuutoksia.

MUSIIKIN OPETUSTILAT, NOIN 250 M2

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot			700 000		700 000
Investointitulot			0		0
Netto			700 000		700 000

Investoinnin kuvaus ja perustelut

Musiikin opetus on järjestetty väliaikaisissa tiloissa Manttaalin poistuttua käytöstä. Keskuskoulun ja lukion läheisyydestä tutkitaan sopivaa paikkaa pysyväälle musiikin opetustilalle.

Rakennuspaikkapäätöksen jälkeen voidaan rakenne- ja talotekniikkasuunnittelu käynnistää, joka toteutetaan omana työnä.

VARIKON UUSI HALLI

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot		0	185 000	130 000	315 000
Investointitulot		0	0	0	0
Netto		0	185 000	130 000	315 000

Investoinnin kuvaus

Hanke on ollut ensimmäisen kerran jo 2018 investointiohjelmassa. Kyseessä on uusinvestointi.

Investoinnin perustelut

Vaikutukset käyttötalouteen: Varikon ylläpitomenot kasvavat hieman.

PÄÄTERVEYSASEMAN PERUSKORJAUS / TILAMUUTOKSET

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	30 000	20 000	1 500 000		1 550 000
Investointitulot	0	0	0		0
Netto	30 000	20 000	1 500 000		1 550 000

Investoinnin kuvaus

Liedon pääterveysaseman peruskorjaus/tilamuutokset. Kyseessä on peruskorjausinvestointi, jolla toimitilat saadaan paremmin vastaamaan muuttuneita toiminnallisia tarpeita. Toimitilamuutoksilla tavoitellaan palvelukyvyn parantamista ja tilojen tehokkaampaa käyttöä.

Investoinnin perustelut

Investoinnilla ei ole vaikutusta kiinteistön ylläpidon kustannuksiin.

Pääterveysaseman tilamuutokset vastaamaan paremmin muuttuneita toiminnallisia tarpeita

Sosiaali- ja terveyspalveluiden yhtenä strategisena tavoitteena on ollut muuttaa palvelurakennetta ympärivuorokautisesta laitospainotteisesta hoidosta kotona asumista tukeviin palveluihin. Osasto 1:n lakkauttaminen loppuvuodesta 2018 vapautti pääterveysasemalla tiloja muuhun käyttöön. Tilat on alun perin rakennettu vuodeosastotoimintaa varten eivätkä vastaa suunniteltua käyttötarkoitusta.

1. Osaston tilat muutetaan avopalveluita paremmin palvelevaksi tilaksi.

Avopalveluiden sijoittamisella samoihin tiloihin tavoitellaan synergiaetuja yhteisten potilaiden/asiakkaiden hoitamisessa. Esimerkiksi lääkärituki on paremmin saatavilla.

Tiloihin sijoitetaan

- kotihoito (n. 50 työntekijää)
- avosairaala ja kotiutustiimi
- kotikuntoutustustiimi

Lisäksi osasto 1:n tiloihin siirtyvät pääterveysaseman hammashoitolan tiloissa sijaitsevat muistihoitaja ja puheterapeutti.

2. Suun terveydenhuollon palveluja keskitetään pääterveysaseman hammashoitolaan.

Liedon lukion kiinteistössä toimivat suun terveydenhuollon palvelut (hammaslääkäri ja hammashoitaja) siirretään pääterveysaseman hammashoitolaan (tilat vapautuvat muistihoitajalta ja puheterapeutilta). Keskittäminen edellyttää toimivia tiloja pääterveysasemalla: hammashoitohuoneiden viemäröinti, ilmastointi, hoitokoneyksikön imu- ja alipaineputkiston vetäminen, röntgentoimintaa varten tupla cyprok-levyt seiniin. Ilmastoinnin muutostyöt suuhygienistin ja hammashoitajan hoituhuoneeseen sekä myöhemmän toteutuvan toisen vaiheen (Tarvasjoen hammashoitola) palvelujen keskittämisen kahteen hoituhuoneeseen. Palvelujen keskittämisellä henkilöstön työpanos on tehokkaammin käytössä. Myös hankintojen keskittämisellä vapautuu henkilöstön työpanosta hoitotyöhön.

Vapautuviin koulukeskuksen tiloihin tulisi neuvola- ja kouluterveydenhuollon toimintaa.

3. Välinehuollon keskittäminen

Ei edellytä tilamuutoksia.

SÄHKÖLUKITUS KAIKKI KOULUT JA PÄIVÄKODIT

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	50 000	90 000	100 000	100 000	340 000
Investointitulot	0	0	0	0	0
Netto	50 000	90 000	100 000	100 000	340 000

Investoinnin kuvaus

Päiväkotien ja koulujen turvallisuus vaatii sähköisen lukitusjärjestelmän rakentamisen kaikkiin yksiköihin. Päiväkotien osalta tällä hetkellä sähköinen lukitus on vain Taatilassa, Melukylä, (Viherkoto), Poutapilvi/HVK Kisakalliossa ja Lintukodossa.

Taatilassa ovet ovat auki koko ajan. Katkaisijasta saa ovet nopeasti lukkoon, kaksi painiketta, toinen rehtorin huoneessa.

Koulujen osalta rahoitus on varattu vuodelle 2019 Tarvasjoen kouluun. Lintukodon peruskorjauksen yhteydessä myös siellä pitäisi toteuttaa sähköinen lukitus.

Sähköinen lukitus vaatii usein ulko-ovien vaihtamisen ko. järjestelmään soveltuvaan.

Investoinnin perustelut

- Turvallisuus.
- Kulunseuranta.
- Tilojen hallinta / etäohjaus.
- Sama järjestelmä tulisi saada koko kuntaan. Kaikissa liikuntasaleissa on flexim-järjestelmä.

LIETOHALLIN KUNTOSALIN SISÄÄNKÄYNTI

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot		30 000			30 000
Investointitulot		0			0
Netto		30 000			30 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on rakentaa Lietohallin kuntosaliin oma sisäänkäynti. Kuntosalin yhteyteen rakennetaan ovet, tuulikaappi sekä uusi kulunvalvontajärjestelmä.

Investoinnin perustelut

Investoinnilla tavoitellaan liikuntapaikan käytön lisääntymistä. Uusi sisäänkäynti mahdollistaisi kuntosalin käytön päivittäin aamusta iltaan. Myös ylioppilaskirjoitusten välipäivinä ja viikonloppuina. Säästöjä tulee henkilökuntakuluissa. Hankinta maksaa itsensä takaisin viidessä vuodessa.

Liedon kunnan asukkaiden liikunnan ja liikuntamotivaation lisääminen.

KESKUSPUISTON AREENA / LAVA (PERINTÖRAHA)

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot		84 000			84 000
Investointitulot		-84 000			-84 000
Netto		0			0

Investoinnin kuvaus

Perintörahan velvoitus.

Investoinnin perustelut

Alustavat suunnitelmat laadittu ja paikka määritelty kunnantalon Keskuspuistoon.

PIENHANKKEET

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	300 000	567 000	630 000	630 000	2 127 000
Investointitulot	0	0	0	0	0
Netto	300 000	567 000	630 000	630 000	2 127 000

Investoinnin kuvaus

Pienkorjaukset ovat jääneet vähemmälle huomiolle varsinaisten investointihankkeiden vuoksi. Vuonna 2020 kiinnitämme erityistä huomiota pienkorjauksiin, mm. kattojen ja julkisivujen kunnostukset.

Pienet vuoden aikana toteutettavat lvi-hankkeet mm. ilmastoinnin ja lämmitysjärjestelmien korjaukset eri kiinteistöissä.

Kyseessä on useisiin eri kiinteistöihin toteutettavat pienimuotoiset peruskorjausinvestoinnit.

Talotekninen perustelu: Osa kiinteistöjen taloteknisistä järjestelmistä on jo elinkaaren päässä. Huoltokustannukset ovat korkeita sekä energiatehokkuus heikko. Lisäksi järjestelmien etäkäyttö on hankalaa.

Vaikutukset käyttötalouteen: toimenpiteet vähentävät kiinteistönhuolto- ja ylläpidon kustannuksia (energiatehokkuus)

Investoinnin perustelut

Investoinnilla tavoitellaan kiinteistön elinkaaren jatkamista sekä työviihtyisyyden lisäämistä. Lisäksi riittävän aikaisilla toimenpiteillä vältetään suurempien korjaustarpeiden syntyminen.

Kunnallistekniikka

PAHKAMÄEN KOULUN LÄHILIIKUNTAPAikka – KAAPON KENTTÄ

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot		31 500			31 500
Investointitulot		0			0
Netto		31 500			31 500

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on peruskunnostaa Pahkamäen koulun kenttää (Kaapon kenttä) ja sen välineistöä.

Investoinnin perustelut

Investoinnilla tavoitellaan liikuntapaikan käytön lisääntymistä ja viihtyvyyden parantamista Liedon asemanseudulla. Alueen asukkaiden liikuntamotivaation lisääminen.

PÄIVÄKOTIEN JA KOULUJEN LIIKUNTAPIHOJEN PERUSKORJAUS/VÄLINEHANKINTA

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot		90 000	100 000	100 000	290 000
Investointitulot		0	0	0	0
Netto		90 000	100 000	100 000	290 000

Investoinnin kuvaus

Investointi sisältää päiväkotien ja koulujen liikuntapaikkojen ja pihavälineiden uudishankintoja ja asennuksia sekä korvaavia hankintoja käytöstä poistettujen ja huonokuntoisten tilalle.

Investoinnin perustelut

Investoinnilla tavoitellaan liikuntapaikkojen käytön ja viihtyvyyden lisääntymistä.

Päiväkotilasten ja alueen asukkaiden liikuntamotivaation lisääminen. Hanke on Liedon kunnan lähiliikuntapaikkasuunnitelman mukainen investointihanke.

Vaikutukset käyttötalouteen: lisää ylläpitokustannuksia

Liedon kunnan asukkaiden liikunnan ja liikuntamotivaation lisääminen.

RIIPPUSILLAN UUSIMINEN

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	50 000	84 000			84 000
Investointitulot	0	0			0
Netto	50 000	84 000			84 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on Liedon keskustan vanhan riippusillan korjaus. Määräraha vuoden 2019 talousarviossa jää käyttämättä projektin viivästymisen vuoksi.

Investoinnin perustelut

Rakennustekninen perustelu ja toiminnallinen perustelu: Nykyinen riippusilta on elinkaarensa päässä ja vaatii uuden rakentamista tai vanha peruskorjausta.

Vaikutukset käyttötalouteen: ei suoranaista vaikutusta.

VT 10 RISTEYSJÄRJESTELYT (TOIMINTAKESKUS, HUOLTOMIEHENTIE)

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	30 000	0	20 000	650 000	700 000
Investointitulot	0	0	0	0	0
Netto	30 000	0	20 000	650 000	700 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin yhtenä tavoitteena Liedon keskustan liikennejärjestelyjen sujuvuus. Kyseessä on Liedon kunnan ja ELY-keskuksen yhteinen hanke. Hankkeen tiesuunnitelma on valmistunut ja nähtävillä syksyn 2018 aikana. Hanke toteutetaan vuonna 2022 ja suunnittelu 2021. Hanke on välttämätön Huoltomiehentien alueen rakentamisen kannalta. Lisäksi kyseessä on liikenneturvallisuushanke.

Investoinnin perustelut

Rakennustekninen perustelu ja toiminnallinen perustelu: Liedon keskustan suunnasta vasemmalle kääntyminen on hankalaa. Lisäksi kyseessä on kapea risteysalue.

Vaikutukset käyttötalouteen: ei suoranaista vaikutusta.

TALVINIITYN ALUE, VT 10 RISTEYSALUEEN MUUTOS / ITÄ-NUOLEMO

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	880 000	792 000	400 000	0	2 072 000
Investointitulot	0	0	0	0	0
Netto	880 000	792 000	400 000	0	2 072 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena Talviniityn eteläosan (vaihe 1) rakentaminen. Hankkeeseen sisältyvä risteysalue / meluseinän toteutus riippuu Väyläviraston ja Traficommin lupaprosessista ym. (mahd. valitukset). Pohjois- osan toteutus vuonna 2020 kilpailutettu optiona. Tarjanpuisto 2020: rakentaminen ja suunnittelu, maapohjan rakentaminen ja leikkivälineet. Kyseessä on uusinvestointi.

Vuoden 2019 määräraha käytetään eteläosan rakentamiseen. Varsinainen rakentaminen tapahtuu vuonna 2020.

Investoinnin perustelut

Rakennustekninen perustelu: Talviniityn aluetta ei voida rakentaa nykyisen tieverkon kautta, koska tierakenteet eivät kestä tulevaa liikennettä.

Vaikutukset käyttötalouteen: lisää ylläpitomenojen kustannuksia

KIRKKOTIEN RISTEYSALUEEN KOROTUS JA LEVITYS

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot		0	15 000	450 000	465 000
Investointitulot		0	0	0	0
Netto		0	15 000	450 000	465 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on Kirkkotien risteysalueen liikenteen sujuvuuden parantaminen. Lisäksi tarkoituksena on, että myöhemmässä vaiheessa Kirkkotiestä tulee kunnan kaavakatu. Kyseessä on korjausinvestointi. Suunnittelu 2021, toteutus 2022. Myös liikennevalojen tarve selvitetään.

Investoinnilla tavoitellaan Liedon keskustan liikenteen sujuvuutta.

Investoinnin perustelut

Rakennustekninen perustelu: Kirkkotie vaatii peruskorjausta. Teilipolun alueelle rakennetaan vasemmalle kääntyvien kaista. Lisäksi Kirkkotien tasausta nostetaan ja rakenteita kevennetään esim. vaahtolasilla. Liikennevalojen tarpeen suunnittelu toteutetaan 2021.

Vaikutukset käyttötalouteen: ei suoranaista vaikutusta

VT 10 PARANTAMINEN (MAL-HANKE)

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	50 000	135 000	200 000	0	385 000
Investointitulot	0	0	0	0	0
Netto	50 000	135 000	200 000	0	385 000

Investoinnin kuvaus

Kunta on sitoutunut MAL- hankkeeseen. Vuonna 2020 toteutetaan mm. pysäkkien korotuksia. Toimenpiteet odottavat ELY:n päätöksiä. Investoinnilla tavoitellaan alueen liikenneturvallisuuden ja joukkoliikenteen sujuvuuden parantamista. Kyseessä on uusinvestointi

Investoinnin perustelut

Vaikutukset käyttötalouteen: ei suoranaista vaikutusta

KAUNISTONTIEN KLV

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot		0	180 000		180 000
Investointitulot		0	0		0
Netto		0	180 000		180 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on uuden kevyenliikenteen väylän rakentaminen Yrjönnyöntien ja Ruohomäentien väliselle alueelle. Puuttuva kevytväyläosuus. Liittyy valmisteilla olevaan MAL –sopimukseen. Investoinnilla tavoitellaan alueen liikenneturvallisuuden parantamista. Kyseessä on uusinvestointi.

Investoinnin perustelut

Vaikutukset käyttötalouteen: kevytväylän rakentaminen lisää ylläpitokustannuksia

NUOLEMONTIEN KLV

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot		90 000	100 000		190 000
Investointitulot		0	0		0
Netto		90 000	100 000		190 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on uuden kevyenliikenteen väylän rakentaminen välille Kisällikellari- Kaarikuja-Närekuja. Kuuluu nykyisen MAL –sopimuksen piiriin. Investoinnilla tavoitellaan alueen liikenneturvallisuuden parantamista. Kyseessä on uusinvestointi.

Investoinnin perustelut

Vaikutukset käyttötalouteen: kevytväylän rakentaminen lisää ylläpitokustannuksia

MATINTALO 2 KAAVA-ALUEEN TOTEUTUS

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	20 000	135 000	550 000	200 000	905 000
Investointitulot	0	0	0	0	0
Netto	20 000	135 000	550 000	200 000	905 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on toteuttaa Matintalo 2 asemakaava-alue. Kyseessä on uusinvestointi ja tontinmyyntikohde. Suunnittelu vuonna 2020, toteutus 2021.

Investoinnin perustelut

Vaikutukset käyttötalouteen: kaavateiden ja mahdollisesti myös puistojen ja yleisten alueiden ylläpitomenot kohoavat.

SALIMÄENTIEN JATKO JA KLV

€	MTA 2019*)	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	0	36 000			36 000
Investointitulot	0	0			0
Netto	0	36 000			36 000

*) KV 37/30.9.2019: alkuperäisen talousarvion 2019 määrärahalla 40.000 euroa rahoitettu Länsi-Avantintien tielinjauksen muutosta ja sen aiheuttamia suunnittelu- ja toteuttamiskustannuksia.

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on toteuttaa Salimäentien jatko ja uusi kevyenliikenteenväylä. Investoinnilla tavoitellaan alueen liikenneturvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden parantamista. Kyseessä on uusinvestointi, joka jakaantuu usealle vuodelle. Suunnittelu ja maaperätutkimukset tehdään vuonna 2020.

Investoinnin perustelut

Vaikutukset käyttötalouteen: kaavateiden ja kevyenliikenteenväylien ylläpitomenot kohoavat.

PERKIÖNTIEN ALUE, NENÄMÄKI

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	0	72 000			72 000
Investointitulot	0	0			0
Netto	0	72 000			72 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on tienrakentaminen. Investoinnilla mahdollistetaan laadittavan kaavan mukaisten tonttien rakentaminen. Tulevalle tiealueelle on jo rakennettu vesihuoltolinjasto. Kyseessä on uusinvestointi.

Investoinnin perustelut

Vaikutukset käyttötalouteen: kaavateiden ja kevyenliikenteenväylien ylläpitomenot kohoavat.

SATTEENMÄEN ALIKULKUTUNNELI

€	MTA 2019*)	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	249 343	270 000			519 343
Investointitulot	0	0			0
Netto	249 343	270 000			519 343

*) KV 37/30.9.2019: alkuperäisessä talousarviossa 2019 määräraha 375.000 euroa, josta 125.657 euroa on siirretty rahoittamaan Länsi-Avantintien tielinjauksen muutosta ja sen aiheuttamia suunnittelu- ja toteuttamiskustannuksia.

Investoinnin kuvaus

Kyseessä on MAL-hanke. Liedon kunta on tehnyt toteutuksesta alustavan sopimuksen. Investoinnin tarkoituksena on toteuttaa Satteenmäen alikulkutunneli. Investoinnilla tavoitellaan alueen liikenneturvallisuuden parantamista. Kyseessä on uusinvestointi, joka jakaantuu usealle vuodelle. ELY-maksaa puolet investoinnin toteutuskustannuksista (MAL-lisärahoitus, joka on kohdennettu tähän kohteeseen). Hanke toteutetaan mahdollisesti vasta vuonna 2020, johtuen Väyläviraston lupaprosessista. Työnaikaisten kiertoteiden rakentaminen aloitetaan 2019.

Investoinnin perustelut

Vaikutukset käyttötalouteen: ei suoranaista vaikutusta, mahdollisesti lisää ylläpitokustannuksia.

PUUTARHAN ALUE (VANHALINNA)

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	0	295 000			295 000
Investointitulot	0	-250 000			-250 000
Netto	0	45 000			45 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on toteuttaa Turun Yliopistosäätiön omistuksessa olevan Puutarhan alueen kunnallistekniikka. Kustannukset laskutetaan toteutuneiden kustannusten mukaan Yliopistosäätiöltä. Erotukseksi jäävät kustannukset liittyvät kunnan tieosuuden kustannuksiin.

Investoinnin perustelut

Vaikutukset käyttötalouteen: ei suoranaista vaikutusta.

ILMARISTEN KAAVA-ALUEEN TOTEUTUS

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	0	30 000	250 000	550 000	830 000
Investointitulot	0	0	0	0	0
Netto	0	30 000	250 000	550 000	830 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on toteuttaa Ilmarisiin uusi asemakaava-alue (Halmelan alueen laajennus). Kyseessä on uusinvestointi ja tontinmyyntikohde.

Investoinnin perustelut

Vaikutukset käyttötalouteen: kaavateiden ja mahdollisesti myös puistojen ja yleisten alueiden ylläpitomenot kohoavat.

LOUKINAISTENTIEN / AVANTINTIEN / TUULISSUONTIEN KAISTAOHJAUS

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	250 000	225 000	250 000	0	725 000
Investointitulot	0	0	0	0	0
Netto	250 000	225 000	250 000	0	725 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on toteuttaa Loukinaistentielle kiertoliittymä. Investoinnilla tavoitellaan alueen liikenneturvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden parantamista. Ydinkujan alue ja kevytväyläjärjestelyt on toteutettu 2019. Turun Seudun vesijohdon takia lopputoteutus siirtyy vuodelle 2020 tai 2021. Kyseessä on uusinvestointi.

Investoinnin perustelut

Vaikutukset käyttötalouteen: ei suoranaista vaikutusta.

KT 40 HANKE / RINNAKKAISTIE / TUULISSUONTIEN PARANTAMINEN / MUURASSUONTIE, ALISIPPAANTIE, VÄLITIE

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	330 000	1 044 000	400 000	0	1 774 000
Investointitulot	0	0	0	0	0
Netto	330 000	1 044 000	400 000	0	1 774 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on toteuttaa Kt 40:n rinnakkaistieosuus. Tuulissuontien rakenteiden parantaminen toteutetaan välille Kolmikesäläntie - Luolakalliontie kunnan omana työnä.

Investoinnin perustelut

Investoinnilla tavoitellaan alueen liikenneturvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden parantamista. Kyseessä on uusinvestointi ja osittain parantamishanke. Suunnitelmat ovat viipyneet, varsinainen rakentaminen alkaa vuonna 2020. Vuonna 2019 toteutetaan tiealueen raivaustöitä.

Vaikutukset käyttötalouteen: lisää ylläpitomenoja.

PÄÄSKYNTIE, HAARAPÄÄSKYNTIE, LUOLAKALLIONTIE

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	0	360 000	500 000	0	860 000
Investointitulot	0	0	0	0	0
Netto	0	360 000	500 000	0	860 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on rakentaa yritystonttien kulkuyhteydet kaukolämpöputken rakentamisen kanssa samaan aikaan.

Investoinnin perustelut

Vaikutukset käyttötalouteen: lisää ylläpitomenoja.

TAMMENTAANTIENTEN KLV:N RAKENTAMINEN

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	200 000	0	100 000	0	300 000
Investointitulot	0	0	0	0	0
Netto	200 000	0	100 000	0	300 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on toteuttaa Tammentaantien kevyenliikenteen väylän jatko Liedon kunnan ja ELY:n sopimuksen mukaisesti. 2021 toteutetaan Tiemestarintien ja Arosuontien väli. Kyseessä on uusinvestointi ja liikenneturvallisuushanke.

Investoinnin perustelut

Toiminnallinen perustelu: liikenneturvallisuus, erillinen kevyt väylä

Vaikutukset käyttötalouteen: ei suoranaista vaikutusta.

POIKOJA 2 (NIINIKUJAN RAKENTEIDEN PARANTAMINEN)

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	10 000	0	10 000	550 000	570 000
Investointitulot	0	0	0	0	0
Netto	10 000	0	10 000	550 000	570 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on toteuttaa Liedon Aseman Niinikujan perusparannus. Kyseessä on perusparannushanke. Kyseessä on välttämätön hanke Poikojan alueen rakentamiseen. Hanke on ollut jo pitkään suunnitteilla.

Investoinnin perustelut

Rakennustekninen perustelu: Niinikujan perusparannus

Vaikutukset käyttötalouteen: ei suoranaista vaikutusta.

TIEMESTARINTIEN PARANTAMINEN

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	80 000	0	450 000	0	530 000
Investointitulot	0	0	0	0	0
Netto	80 000	0	450 000	0	530 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on toteuttaa Säskyläntien ja Tiemestarintien risteysalueen parantaminen. Kyseessä on perusparannushanke.

Investoinnin perustelut

Rakennustekninen perustelu: Tiemestarintien osittainen perusparannus. Nykyinen liikennejärjestelmä ei mahdollista pitkien ajoneuvojen kohtaamista. Peruskorjaus toteutetaan vaiheittain. Vuonna 2019 välttämättömät korjaustyöt. Loput sen jälkeen, kun maanhankinta on ratkaistu.

Vaikutukset käyttötalous: ei suoranaista vaikutusta.

TARVASJOEN KIRKKOTIE

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	0	0	0	150 000	150 000
Investointitulot	0	0	0	0	0
Netto	0	0	0	150 000	150 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on toteuttaa Tarvasjoen kirkkotien parantaminen. Kyseessä on perusparannushanke.

Investoinnin perustelut

Rakennustekninen perustelu: Tarvasjoen kirkkotien perusparannus. Toiminnallinen perustelu

Vaikutukset käyttötalous: ei suoranaista vaikutusta.

PÄIVÄRINTEEN ALUE

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	0	0	0	200 000	200 000
Investointitulot	0	0	0	0	0
Netto	0	0	0	200 000	200 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on toteuttaa Tarvasjoen päivärinteen alueen kunnallistekniikkaa. Kyseessä on uusinvestointi.

Investoinnin perustelut

Vaikutukset käyttötalouteen: alueiden ylläpitomenot kasvavat

FÖLI (PYSÄKIT YM)

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	30 000	30 000	50 000	50 000	160 000
Investointitulot	0	0	0	0	0
Netto	30 000	30 000	50 000	50 000	160 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on rakentaa eri puolille kuntaa bussikatoksia ja niihin liittyviä opasteita. Kyseessä on lähinnä kalustohankinta

Investoinnin perustelut

Rakennustekninen perustelu: vanhojen kunnostus ja uusien hankinta.

Vaikutukset käyttötalouteen: lisää ylläpitokustannuksia (siivous, kunnostus)

KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMINEN

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	210 000	225 000	250 000	250 000	935 000
Investointitulot	0	0	0	0	0
Netto	210 000	225 000	250 000	250 000	935 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on toteuttaa ennakoimattomia pienimuotoisia kohteita eri puolille kuntaa. Kyseessä on perusparannushankkeet ja osittain myös liikenneturvallisuushankkeet.

Määräraha sisältää myös eri puolille kuntaa hankittavat liikenteenohjauslaitteet mm. nopeusnäyttöjä, liikennemerkkejä, suojateiden varoitusvilkkuja ym. Kyseessä on lähinnä kalustohankinta

Investoinnin perustelut

Rakennustekninen perustelu: vanhojen alueiden pienet kunnallistekniikan hankkeet, liikenteenohjauslaitteiden kunnostus.

Vaikutukset käyttötalouteen: lisää hieman ylläpitokustannuksia. Liikenteenohjauslaitteiden vaikutus vähäinen.

HULEVESIJÄRJESTELMÄT (UUDET KOHTEET JA SANEERAUKSET)

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	100 000	90 000	100 000	100 000	390 000
Investointitulot	0	0	0	0	0
Netto	100 000	90 000	100 000	100 000	390 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on rakentaa pienimuotoisia hulevesijärjestelmiä eri puolille kuntaa. Hankkeet ovat osittain perusparannushankkeita ja osittain uudiskohteita.

Investoinnin perustelut

Rakennustekninen perustelu: vanhojen hulevesijärjestelmien investointikorjaukset ja uusien rakentaminen

Vaikutukset käyttötalouteen: lisää tulevana vuosina ylläpitokustannuksia

VANHOJEN VALAISTUSTEN PERUSKORJAUS (CARUNAN ILMAKAAPELEIDEN POISTO)

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	100 000	135 000	150 000	150 000	535 000
Investointitulot	0	0	0	0	0
Netto	100 000	135 000	150 000	150 000	535 000

Investoinnin kuvaus

Hanke on yhteinen Carunan kanssa. Kyseessä on perusparannushanke, jossa korjataan vanha katuvalaistus ajanmukaisiksi ledivaloiksi. Samassa yhteydessä Caruna muuttaa vanhat ilmakaaapelit maakaapeleiksi. Toteutuskohteita on eri puolilla kuntaa. Investoinnilla tavoitellaan energiatehokkuutta vanhoihin valaisimiin verrattuna.

Investoinnin perustelut

Rakennustekninen perustelu: vanhat valaisimet ja pylväät päivitetään ajanmukaisiksi

KAAVATEIDEN VALAISTUS

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	130 000	90 000	150 000	150 000	520 000
Investointitulot	0	0	0	0	0
Netto	130 000	90 000	150 000	150 000	520 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on rakentaa uusille asuinalueille katuvalaistus. Toteutuskohteita on eri puolilla kuntaa. Kyseessä on uudisinvestointi.

Investoinnin perustelut

Rakennustekninen perustelu: rakennetaan uusi ledivalaistus

Vaikutukset käyttötalouteen: uudet kohteet lisäävät katuvalaistuksen ylläpitokustannuksia ja sähköenergian kustannuksia

KOKO KUNNAN ALUE (PUISTOT, PUUISTUTUKSET YM)

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	80 000	20 000	100 000	100 000	300 000
Investointitulot	0	0	0	0	0
Netto	80 000	20 000	100 000	100 000	300 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on rakentaa uusia puistoalueita lähinnä uusille kaava-alueille ja peruskorjata vanhoja alueita. Toteutuskohteita on eri puolilla kuntaa. Vuoden 2019 kohteita ovat mm. Nuolemontie, Pitkäpuisto ja Ravunpuisto. Kyseessä on osittain uudisinvestointi ja osittain peruskorjausinvestointi. Investoinnilla tavoitellaan viihtyvyyden parantamista kunnan eri osa-alueilla.

Investoinnin perustelut

Vaikutukset käyttötalouteen: uudet kohteet lisäävät puistotoimen ylläpitomenojen kustannuksia.

LIIKUNTAPAIKAT (ULKOILUREITTIIEN PINNAT)

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	30 000	30 000	30 000	30 000	120 000
Investointitulot	0	0	0	0	0
Netto	30 000	30 000	30 000	30 000	120 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on korjata ulkoilureittien uudistaminen. Toteutuskohteita on eri puolilla kuntaa ja kyseessä on peruskorjausinvestointi. Investoinnilla tavoitellaan viihtyvyyden- ja liikuntapaikkojen käytön parantamista kunnan eri osa-alueilla.

Investoinnin perustelut

Vaikutukset käyttötalouteen: ei suoranaista vaikutusta.

JOKIRANNAN VIRKISTYSALUE JA MATONPESUPAIKAN SIIRTO

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	100 000			80 000	180 000
Investointitulot	0			0	0
Netto	100 000			80 000	180 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on lisätä Jokirannan viihtyisyyttä ja virkistyskäyttöä.

Investoinnin perustelut

Toiminnallinen perustelu: kunnan strategiaan perustuva hanke

Vaikutukset käyttötalouteen: lisää ylläpitokustannuksia

ASFALTOINTI, UUDET JA VANHAT KAAVA-ALUEET ENSIMMÄINEN ASFALTOINTI JA PINTAUKSET

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot	450 000	405 000	550 000	550 000	1 955 000
Investointitulot	0	0	0	0	0
Netto	450 000	405 000	550 000	550 000	1 955 000

Investoinnin kuvaus

Investoinnin tarkoituksena on sekä uusien että vanhojen kaavateiden asfaltointi ja pienet asfaltointikohteet. Toteutuskohteita on eri puolilla kuntaa. Investoinnilla tavoitellaan liikenneturvallisuuden parantamista sekä tienhoidon helpottamista kunnan eri osa-alueilla. Tällöin jää pois hiekkateiden lanaus ja pölynsidonta.

Investoinnin perustelut

Vaikutukset käyttötalouteen: lisää ylläpitokustannuksia

KUNNANTALON PIHAN ASFALTOINTI JA KIVITYÖT

€	MTA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Yhteensä
Investointimenot		54 000			54 000
Investointitulot		0			0
Netto		54 000			54 000

Investoinnin kuvaus ja perustelut

Investoinnin tarkoituksena on kulkuväylien selkeyttäminen erottamalla kevyen liikenteen väylä kadusta reunakiven avulla. Paikoitusalueiden välialueilta on poistettu kasvillisuus ja alueet laatoitetaan ja kivetetään kunnossapidon helpottamiseksi.

Kuntakonserni

KUNTAKONSERNIN TOIMINNAN JA TALOUDEN LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET

Kunnanvaltuusto on 25.9.2017 hyväksynyt Liedon kunnan konserniohjeen, joka on astunut voimaan 1.10.2017. Konserniohjeen tarkoitus on parantaa kunnan omistuksessa olevien yhtiöiden kannattavuutta ja kilpailukykyä, niiden välistä tiedonkulkua ja omistajaohjausta, karsia toimintojen päällekkäisyyttä ja lisätä toimintojen tehokkuutta sekä riskienhallintaa ja näin edistää konsernin kokonaisuutta. Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet ensisijaisesti kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti.

Konserniohjeen 2. luvun mukaan konsernijohtoon edustajat käyvät vuosittain tavoite- ja talousarviokeskustelut tytäryhteisön johdon kanssa. Talousarvion käsittelyn ja hyväksymisen yhteydessä määritellään yhteisön tavoitteet sekä toimintaa ja taloutta kuvaavat tunnusluvut. Tavoitteiden tulee olla talousarviokauteen sidottuja ja mitattavia.

Kunnan tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot (Kuntalaki 116 §). Konserniohjeen kohdan 7.1.3. mukaan osavuositarkastukset annetaan kunnanhallitukselle ja valtuustolle. Ne laaditaan kunnanhallituksen antamien ohjeiden ja määäämien aikataulujen mukaisesti. Vuosiraportointi tapahtuu tilinpäätöksen yhteydessä. Merkittävät poikkeamat hyväksytystä suunnitelmasta, talousarviosta ja rahoitusasemasta on raportoitava aina välittömästi konsernijohtolle. Tytäryhtiön on annettava tarvittaessa konsernijohtoon pyynnöstä erillisiä selvityksiä toiminnastaan ja taloudestaan.

Liedon kunnan konsernitalinpäätökseen yhdisteltäviä tytäryhtiöitä ovat Liedon Asunnot Oy ja Liedon Lämpö Oy.

Liedon Asunnot Oy

Toimitusjohtaja Tapio Hänninen

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Tulevana vuonna yhtiön toiminta jatkuu ennallaan. Remontteja tehdään tarpeen ja suunnitelman mukaan vuokrataloissa. Aseman uusi vuokratervitalo (5 huoneistoa) valmistuu tulevana vuonna. Uuden vuokrakerrostalon hankkeeseen varautuminen.

YRITYSVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Yhtiö ostaa kaikki palvelut yrityksiltä, joten vaikutus on huomattava.

TOIMINTA-AJATUS

Tuottaa ja ylläpitää kysyntää nähden riittävää vuokra-asuntokantaa.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite/ Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Toimenpiteet / Mittarin tavoitearvo
Kohtuullinen vuokrataso	Kulujen pitäminen kurissa	n. 0-1 %:n vuokrien korotus
Asukas viihtyvyys	Huoneistojen hyvä kunto -tarvikekulut yhtiöltä Häiriöiden poisto	asukkaiden pieni vaihtuvuus (alle 50/vuosi)

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN VARMISTAMINEN JA RISKIENHALLINTA

Tuottopuolella Liedon Asunnot Oy:n talousarvio ei yleensä juurikaan heitä ja vuosikulupuolella on pysytty budjetin raameissa. Vuokrasaavatavat (30.6.2019 44 897 €) pidetään mahdollisimman pieninä tehokkaan perinnän avulla. Asuntojen korjaustarve suunnitelmien mukaan ja muut esille tulevat korjaustarpeet erikseen harkiten.

TALOUS

1 000 EUROA	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
TULOT	2084	2094	2100	2150
MENOT	2074	2092	2090	2140
TOIMINTAKATE	10	2	10	10

LIEDON ASUNNOT OY TALOUSARVIO							
TUOTOT							
			2020		2019		muutos-%
Vuokratuotot ja käyttökorvaukset				1861395	1851672		0,53
Junninpiha				135312	135312		-
Itsenäiset as oy:t				98000	98000		-
Tuotot yhteensä				2094707	2084984		0,47
KULUT							
Hoitovastikkeet							
Junninpiha				72107	59490		21,21
Itsenäiset as oy:t				60000	60000		
Kokous- ja tilintarkastuspalkkiot				12500	12500		-
Pankki- ja toimistokulut				15000	15000		-
Isännöintipalkkio				61667	61665		0,00
Kiinteistön huolto ja siivous				198791	203768	-	2,44
Kaapeli-TV-vuosimaksu				24000	24400	-	1,64
Hissin vuosihuolto				12200	12200		-
Ulkoalueet				17000	12000		41,67
Vesi				155052	150465		3,05
Sähkö				80707	76673		5,26
Lämpö				272186	266590		2,10
Jätehuolto				48400	49700	-	2,62
Vakuutukset				26400	18600		41,94
Kiinteistövero				47600	46300		2,81
Vuosikorjaukset				217000	214000		1,40
Muut hoitomenot				22500	22500		-
Tonttivuokra				14700	14550		1,03
Varautuminen uuden kerrostalon hankkeeseen				150000	150000		
Menot yhteensä				1507810	1470401		2,54
KÄYTTÖKATE				586897	614583	-	4,50
RAHOITUSKULUT							
Korot				67304	73892	-	8,92
Kuoletukset				424416	403449		5,20
Omanpääoman korot				23400	27000	-	13,33
RAHOITUSKULUT YHTEENSÄ				515120	504341		2,14
KAIKKI KULUT YHTEENSÄ				2022930	1974742		2,44
voitto/tappio				71777	110242	-	34,89
tyhjäkäynti ja luottotappiot				35000	50000	-	30,00
Varaus tuleviin lyhennyksiin ja korkoihin				35000	50000	-	30,00
				1777	10242	-	82,65

TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2020

Liedon Lämpö Oy

Tilivelvolliset

Liedon Lämpö Oy:n hallitus ja toimitusjohtaja.

Toiminta-ajatus

Liedon Lämpö Oy tuottaa ja toimittaa kohtuuhintaista kaukolämpöä toiminta-alueensa sopimusasiakkaille.

Liittymismaksuilla ja perusmaksutuloilla katetaan verkostojen rakentamiskulut.

Lämpöyhtiön verkostoa kasvatetaan huomioon ottaen kaavoituksen ja alueen taloudellisen kehityksen vaatimukset.

Kasvua haetaan vain taloudellisesti kannattavalla tavalla.

Toiminnan painopisteet ja strategiset tavoitteet 2020-2021

Kohtuuhintaisen lämmönmyynnin toimintamallin toteuttamisen jatkaminen.

Uuden hakelämpölaitoksen toteutus Avantiin Luolakallion alueelle.

Vastataan kasvaneeseen teollisuushöyryn kysyntään Avantin alueella toteuttamalla uusi lämpökeskus höyryntuotantolaitoksena.

Markkinoidaan teollisuushöyryä potentiaalisille asiakkaille, vuodesta 2021 eteenpäin.

Parannetaan tiedotusta ja nostetaan kaukolämmön profiilia paikallisena, ekologisena ja kannattavana lämmitysratkaisuna.

Tavoitellaan 3-5 % kasvua vuositasolla kaukolämmönmyynnissä mitattuna.

Aloitetaan höyrynmyynti vuonna 2020 nestekaasulla asiakkaan tarpeen mukaisesti.

TALOUSARVIO 01.01.2020 - 31.12.2020

	TOT 2018	BUD 2019	TOT 6/2019	BUD 2020	BUD %-muutos
Myynti	2 806 633	2 848 250	1 514 345	2 918 800	2,48
LIIKEVAIHTO	2 806 633	2 848 250	1 514 345	2 918 800	
Liiketoiminnan muut tuotot	0	0	0	0	
Materiaalit ja palvelut					
Aineet ja tarvikkeet					
Ostot tilikauden aikana	-1 524 029	-1 708 685	-869 037	-1 662 200	-2,72
Varastojen muutos	312		1 798		
Ulkopuoliset palvelut	-80 462	-65 000	-25 883	-55 000	-15,38
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-131 410	-152 500	-79 242	-178 000	16,72
Eläkekulut	-23 043	-26 825	-13 526	-30 600	14,07
Muut henkilösivukulut	-3 035	-4 500	-2 121	-3 150	-30,00
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-617 170	-542 221	-266 905	-462 400	-14,72
Liiketoiminnan muut kulut					
Vapaaeht. henkilöstökulut	-5 433	-8 000	-6 664	-10 000	25,00
Toimitilakulut	-16 578	-21 300	-13 742	-22 750	6,81
Irtaimistokulut	-151 262	-107 500	-111 963	-147 500	37,21
Matka- ja kuljetuskulut	-3 144	-7 000	-2 606	-6 500	-7,14
Mainos- ja edustuskulut	-9 170	-9 500	-3 757	-9 500	0,00
Muut liiketoiminnan kulut	-73 586	-67 300	-47 568	-68 800	2,23
LIIKEVOITTO -TAPPIO	168 622	127 919	73 128	262 400	105,13
Rahoitustuotot ja -kulut					
Muut korko- ja rahoitustuotot	404		411		
Korko- ja muut rahoituskulut	-26 318	-74 310	-33 555	-127 224	71,21
VOITTO/TAPPIO ENNEN SATUNN.ER.	142 708	53 609	39 984	135 176	
Satunnaiset erät					
VOITTO/TAPPIO ENNEN TILIN- PÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		53 609	39 984	135 176	
Tilinpäätössiirrot					
Tuloverot	-12 148	-10 722	-8 091	-27 035	
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO	130 560	42 887	31 893	108 141	